

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
กับผลการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2528
สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาจังหวัดตรัง

ปริญญานิพนธ์

ของ

เฉลียว คีรินทร์

๒๕๒๗

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษาบัณฑิต

พุทธทศวรรษ 2530

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิต และคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณา
ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

..... ประธาน
..... กรรมการ

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
..... กรรมการ
..... กรรมการ

ประกาศนุญการ

ปริญญานิตยฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความสามารถอย่างสูงจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรคุณ ประทุมพันธ์ และอาจารย์ ดร.อาคม วัดโสง ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำช่วยเหลือ และให้กำลังใจอย่างใกล้ชิดตลอดเวลา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ดร.รุ่ง แก้วแดง รองเลขาธิการคณะกรรมการการประถมศึกษา-
แห่งชาติ ดร.กมล ภูประเสริฐ และดร.จำรัส นองมาก ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำอันเป็น
ประโยชน์ยิ่ง และขอขอบคุณ คุณหิน กงพล คุณชลธ จันทรดุล คุณสมมาตร แก้วลาย
คุณวิโรจน์ ส้มมี คุณปราโมทย์ ศรีสมบัติ ที่ได้กรุณาแนะนำ ช่วยเหลือปรับปรุงแก้ไข
ขอบทรวงต่าง ๆ ให้ด้วยดีตลอดมา

ขอขอบคุณหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอเมืองพัทลุง ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองพัทลุง ที่ได้กรุณาช่วยเหลือในการหาความเชื่อมั่น
ของแบบสอบถาม ขอขอบคุณหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ เพื่อนข้าราชการใน
สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอทุกอำเภอ และผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรังทุกท่าน ที่ได้กรุณาอนุเคราะห์ในการรวบรวมข้อมูล
และให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการตอบแบบสอบถาม

ขอขอบคุณอาจารย์สมภาพ แก้วอนารณ์ อาจารย์สุยง สัพโชค และนักศึกษา
วิทยาลัยครูยะลา ที่ได้กรุณาช่วยเหลือวิเคราะห์ข้อมูล ขอขอบคุณเป็นพิเศษสำหรับคุณไชยวุฒิ
จงรัถวิทย์ คุณเพ็ญจิตร รักษา คุณประทุม ผิวง่อง คุณอนารณ์ เสนาทิพย์ ที่ได้กรุณา
ช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดทุกขั้นตอนในการจัดทำ จัดพิมพ์ฉบับ และขอขอบคุณทุกท่านที่มีส่วนช่วยเหลือ
ในการจัดทำปริญญานิตยฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
ตัวแปรที่ศึกษาค้นคว้า	6
สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า	6
คำนิยามศัพท์เฉพาะ	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
การบริหารงาน	9
การบริหารการศึกษา	10
การบริหารโรงเรียน	11
ขอบข่ายของการบริหารงานของโรงเรียน	11
การปฏิบัติงานวิชาการ	12
การบริหารหลักสูตร	17
การจัดการเรียนการสอน	23
การนิเทศการศึกษา	32
การวัดและการประเมินผลการศึกษา	42
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	50

3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	54
	ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	54
	เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	55
	วิธีสร้างเครื่องมือ	56
	วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล	57
	การวิเคราะห์ข้อมูล	58
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	59
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	61
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	61
	การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	61
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	62
5	สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	80
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	80
	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	80
	การวิเคราะห์ข้อมูล	82
	สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	82
	อภิปรายผล	85
	ข้อเสนอแนะทั่วไป	90
	ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป	91
	บรรณานุกรม	94
	ภาคผนวก	103

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนประชากร จำแนกเป็นรายอำเภอ/กิ่งอำเภอ	54
2	จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืน จำแนกเป็นรายอำเภอ/ กิ่งอำเภอ	58
3	อันคัมความสำคัญ และระดับการปฏิบัติงานวิชาการด้านต่าง ๆ ของผู้บริหารโรงเรียนรวมทุกอำเภอ/กิ่งอำเภอ ของ จังหวัดตรัง	63
4	อันคัมความสำคัญ และระดับการปฏิบัติงานวิชาการด้านต่าง ๆ ของผู้บริหารโรงเรียนอำเภอเมืองตรัง	64
5	อันคัมความสำคัญ และระดับการปฏิบัติงานวิชาการด้านต่าง ๆ ของผู้บริหารโรงเรียนอำเภอกันตัง	65
6	อันคัมความสำคัญ และระดับการปฏิบัติงานวิชาการด้านต่าง ๆ ของผู้บริหารโรงเรียนอำเภอห้วยยอด	66
7	อันคัมความสำคัญ และระดับการปฏิบัติงานวิชาการด้านต่าง ๆ ของผู้บริหารโรงเรียนอำเภอปะเหลียน	67
8	อันคัมความสำคัญ และระดับการปฏิบัติงานวิชาการด้านต่าง ๆ ของผู้บริหารโรงเรียนอำเภอสิเกา	68
9	อันคัมความสำคัญ และระดับการปฏิบัติงานวิชาการด้านต่าง ๆ ของผู้บริหารโรงเรียนอำเภอยานนาวา	69
10	อันคัมความสำคัญ และระดับการปฏิบัติงานวิชาการด้านต่าง ๆ ของผู้บริหารโรงเรียนกิ่งอำเภอวังวิเศษ	70

11	วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานวิชาการด้านต่าง ๆ ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ตรัง กับผลการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6	71
12	วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานวิชาการด้านการบริหาร หลักสูตร ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดตรัง กับผลการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6	72
13	วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานวิชาการด้านการจัด การเรียนการสอน ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดตรัง กับผลการประเมินคุณภาพนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	73
14	วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานวิชาการด้านการนิเทศ การศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดตรัง กับผลการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6	74
15	วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานวิชาการด้านการวัดและ การประเมินผลการศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดตรัง กับผลการประเมินคุณภาพนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	75

16	วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด ที่เกี่ยวกับสภาพปัญหา- อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงาน วิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการบริหาร หลักสูตร	76
17	วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิดที่เกี่ยวกับสภาพปัญหา- อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงาน วิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการจัด การเรียนการสอน	77
18	วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด ที่เกี่ยวกับสภาพปัญหา- อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานวิชาการ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา ...	78
19	วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิดที่เกี่ยวกับสภาพปัญหา- อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการวัดและการประเมินผล การศึกษา	79

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรม การพัฒนาในด้านต่าง ๆ ดังกล่าวต้องอาศัยกำลังคนเป็นสำคัญ กำลังคนจะมีประสิทธิภาพเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของการจัดการศึกษา (เป็น มาลากุล 2518 : 6) การจัดการศึกษาของไทยปัจจุบันแบ่งออกเป็นสี่ระดับ คือ ระดับ ก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา การศึกษา ระดับประถมศึกษาเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถขั้นพื้นฐาน ในทางสภาพ การอ่านออกเขียนได้ คิดคำนวณได้ มีความสามารถประกอบอาชีพได้ตามควรแก่วัย และสามารถดำรงตนเป็นพลเมืองดีในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ที่มีพระมหากษัตริย์ เป็นประมุข (กรมสามัญศึกษา 2520 : 11)

การศึกษาระดับประถมศึกษานี้มีความสำคัญที่สุด เพราะเป็นการศึกษาภาคบังคับ ซึ่งบังคับให้คนไทยทุกคนที่มีอายุย่างเข้าปีที่ 8 เข้าเรียน ในทำนองเดียวกันเป็นการบังคับว่า รัฐต้องจัดบริการการศึกษาระดับนี้ให้แก่วงชน โดยต้องจัดให้เปล่าอย่างทั่วถึงและเสมอภาค (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2527 : 1) เกษม ศิริสัมพันธ์ (เกษม ศิริสัมพันธ์ 2525 : 5) กล่าวว่า การประถมศึกษาเป็นการศึกษาระดับเดียว ที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง ประชาชนส่วนใหญ่จะสิ้นสุดการศึกษาใน ระดับนี้เท่านั้น ถ้าการประถมศึกษาที่มีคุณภาพก็หมายถึง ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศมี คุณภาพด้วย รุ่ง แก้วแดง (รุ่ง แก้วแดง 2527 : 12) กล่าวว่าทำนองเดียวกันว่า การประถมศึกษาเป็นบริการของรัฐเพียงประการเดียวที่สามารถจัดให้กับทุกคนได้ โรงเรียน ประถมศึกษาเป็นโรงเรียนแห่งแรกและแห่งสุดท้ายของคนไทยจำนวนมหาศาล ซึ่งสอดคล้อง กับความเห็นของ วิทยุ สำนธ (วิทยุ สำนธ 2519 : 363) ที่ว่า ประชากร ไทยมีเพียงส่วนน้อย ที่มีโอกาสศึกษาต่อในระดับมัธยมและอุดมศึกษา ส่วนใหญ่ของประชากร

ผ่านการศึกษาเพียงระดับประถมศึกษา ประสิทธิภาพของประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ
จึงขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษา อุตม เอี่ยมสะอาด (อุตม
เอี่ยมสะอาด 2528 : 151) มีความเห็นว่า การประถมศึกษาจะมีประสิทธิภาพมากขึ้น
เพียงใด ขึ้นอยู่กับการจัดการของโรงเรียนประถมศึกษาเป็นสำคัญ เพราะโรงเรียนเป็น
องค์กรหรือสถาบันขั้นต้นในการให้การศึกษารูปแบบแผนแก่ประชาชน

โกลด์ แซมเมอร์ (วิจิต ทองนุ้ย และคนอื่นๆ 2527 : 1 อ้างอิงมาจาก
Hammer. 1967 : 40) กล่าวว่า คุณภาพของการประถมศึกษาขึ้นอยู่กับสมรรถภาพ
ของครูใหญ่ ครูใหญ่เป็นเช่นไร โรงเรียนก็เป็นเช่นนั้น สำนักงานคณะกรรมการการประม-
ติศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2527 : 217) ก็มึ
ความเห็นสอดคล้องว่า ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่ง เพราะมีฐานะเป็นผู้นำ
ที่มีอำนาจและหน้าที่โดยตรงในการดำเนินการพัฒนาโรงเรียน ให้เป็นผลสำเร็จตามเป้าหมาย
และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการประม-
ติศึกษาแห่งชาติ 2529 : 3-7) ได้ให้แนวคิดหลักในการบริหารโรงเรียนว่า โรงเรียน
เป็นหน่วยงานทางการศึกษาระดับปฏิบัติการที่สำคัญที่สุด ภารกิจหลักของโรงเรียน คือ
การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เด็กเรียนบรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร โดยอาศัย
งานการบริหารอย่างน้อยหกงาน คืองานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งาน
ธุรการและการเงิน งานอาคารสถานที่ และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
โดยถือว่างานวิชาการเป็นงานหลัก

ในการบริหารโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคลากรสำคัญที่สุดที่มีผลต่อคุณภาพ
ของการประถมศึกษา การที่ผู้บริหารโรงเรียนจะปฏิบัติการกิจของตนได้ที่มีประสิทธิภาพนั้น
จะต้องมีความรู้ ความสามารถ คุณธรรม และคุณลักษณะของผู้บริหารที่ดี ซึ่งจำเป็นต้องอาศัย
การศึกษา อบรม และฝึกฝนอยู่ตลอดเวลา เท่าที่ผ่านมาโดยทั่วไป การเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหาร
โรงเรียนประถมศึกษา เพียงผ่านการพิจารณาจากผู้บริหารระดับสูงเท่านั้น หากผู้บริหารโรงเรียน
ไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนดีพอ จะทำให้ละเลยหน้าที่หลักหันไปปฏิบัติหน้าที่รอง หรือหน้าที่ที่
ทางไกลภารกิจหลักของโรงเรียน การบริหารจึงไม่บรรลุเป้าหมายคือ นักเรียนไม่เกิดพฤติกรรม

ที่พึงประสงค์ตามจุดหมายของหลักสูตร ตรีชิต ฆะมานนท์ (ตรีชิต ฆะมานนท์ 2524 :

1) ได้เสนอแนะว่า ผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องให้ความสนใจเอาใจใส่ในการปฏิบัติงานของโรงเรียนเป็นพิเศษ และจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานวิชาการเป็นอย่างดี จึงจะจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลถึงคุณภาพของโรงเรียนและนักเรียนโดยตรง

ผลการประเมินคุณภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในปีการศึกษา 2527 และปีการศึกษา 2528 โดยส่วนรวมชี้ให้เห็นว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนตามกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ อยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ คือ มีความเหลื่อมล้ำกันอย่างมากในแต่ละห้องที่ การประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ถือเป็นมาตรการหนึ่งของการเร่งคุณภาพของนักเรียนที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้กำหนดขึ้น เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการวางแผนพัฒนาคุณภาพทั้งในระดับประเทศและระดับจังหวัด (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2528 : คำนำ) สำหรับการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระดับจังหวัดของจังหวัดศรีสะเกษ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ ได้ร่วมกับสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอื่น ๆ ในเขตการศึกษา 4 สร้างเรื่องมือขึ้นและดำเนินการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปลายปี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2528 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ ได้ผลสรุปโดยส่วนรวมสอดคล้องกับผลการประเมินที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้ประเมินไว้ กล่าวคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในแต่ละโรงเรียน แต่ละห้องที่มีความเหลื่อมล้ำกันมาก (หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ 2529 : 1,173-174)

จากสภาพดังกล่าว น่าจะเป็นผลมาจากกรปฏิบัติงานวิชาการ ของผู้บริหารโรงเรียน ดังนั้น เพื่อศึกษาให้ชัดเจนว่า ผลการประเมินคุณภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2528 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ มีความสัมพันธ์กันหรือไม่อย่างไรกับการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดเดียวกัน ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารการประถมศึกษาระดับจังหวัด ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษา

และหาแนวทางปรับปรุงคุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษาส่วนใหญ่ของจังหวัดตรัง มีความสนใจอย่างยิ่งที่ต้องการจะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษากับผลการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2528 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง ทั้งนี้เพื่อจะใช้เป็นข้อมูลสำหรับการบริหารการประถมศึกษาจังหวัดตรัง ให้มีคุณภาพยิ่งขึ้นไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาครั้งนี้

1. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติงานวิชาการด้านการบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษา และการวัดและการประเมินผลการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง ในปีการศึกษา 2528

2. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานวิชาการด้านการบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษา และการวัดและการประเมินผลการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง กับผลการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2528 ในสังกัดเดียวกันที่ได้รับการประเมินไว้แล้ว

3. เพื่อทราบสภาพปัญหา - อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการปรับปรุง การปฏิบัติงานวิชาการ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง

ความสำคัญของการศึกษาครั้งนี้

1. ผลการศึกษาค้นคว้า จะช่วยให้ผู้เกี่ยวข้องกับการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง ได้ทราบระดับการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง ในปีการศึกษา 2528

2. ผลการศึกษาค้นคว้า จะช่วยให้ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดตรัง ได้ทราบความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของ ตน กับผลการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2528 ในสังกัดเดียวกัน ซึ่งอาจช่วยให้การพิจารณาปรับปรุงการบริหารงานวิชาการของตนให้ได้ผลมากขึ้น

3. ผลการศึกษาค้นคว้า จะเป็นข้อมูลให้ผู้บริหารการประถมศึกษาระดับสูงขึ้น ไป สามารถใช้ประกอบการจัดฝึกอบรมสัมมนาผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัด ให้สามารถ ปฏิบัติงานวิชาการใหม่มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

4. ผลการศึกษาค้นคว้าจะช่วยให้ทราบสภาพปัญหา - อุปสรรค และแนวทาง ในการปรับปรุงการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดตรัง

5. ผลการศึกษาค้นคว้าจะเป็นแนวทางให้สนใจดำเนินการศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องนี้ เพื่อให้เข้าใจลึกและกว้างยิ่งขึ้นต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มุ่งศึกษาเฉพาะการบริหารงานวิชาการของบริหาร โรงเรียนประถมศึกษาใน 4 ด้านคือ การบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษา และการวัดและการประเมินผลการศึกษา

2. การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มุ่งศึกษาเฉพาะจากผู้ที่ทำหน้าที่ผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน ซึ่งเปิด สอนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2528 และปัจจุบันก็ยังคงปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียน เดิมเท่านั้น

3. การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ในเรื่องผลการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษา- ปีที่ 6 หมายถึงผลการประเมินระดับจังหวัด ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง ใน ปีการศึกษา 2528

4. การศึกษาคุณควาตรงนี้มุ่งศึกษาเฉพาะโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดตรัง เท่านั้น

ตัวแปรที่ศึกษาคุณควา

การศึกษาคุณควาตรงนี้ จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัว คือ

1. การปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ในปีการศึกษา 2528
2. คุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2528

สมมุติฐานของการศึกษาคุณควา

1. การปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดตรัง ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กับผลการประเมินคุณภาพนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2528
2. การปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดตรัง ในด้านการบริหารหลักสูตร มีความสัมพันธ์กับผลการประเมิน
คุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2528
3. การปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดตรัง ในด้านการจัดการเรียนการสอน มีความสัมพันธ์กับผลการประเมิน
คุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2528
4. การปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดตรัง ในด้านการนิเทศการศึกษา มีความสัมพันธ์กับผลการประเมิน
คุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2528
5. การปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดตรัง ในด้านการวัดและการประเมินผลการศึกษา มีความสัมพันธ์
กับผลการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2528

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความสัมพันธ์ หมายถึง ความสอดคล้องระหว่างการบริหารงานวิชาการของ
ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในปีการศึกษา 2528 กับผลการประเมินคุณภาพนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษาเดียวกัน
2. การปฏิบัติงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินงานของผู้บริหารโรงเรียน
ประถมศึกษา ในด้านการบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษา
และการวัดและการประเมินผลการศึกษา
3. ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง บุคลากรผู้ดำรงตำแหน่งครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่
และผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษา หรือผู้รักษาการในตำแหน่งดังกล่าว
4. โรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับประถมศึกษา
ที่สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง
5. ผลการประเมินคุณภาพนักเรียน หมายถึง ผลการประเมินความก้าวหน้า
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประจำปีการศึกษา 2528 โดยอาศัยการวัดความรู้
ความคิด ทักษะ และความสามารถในการปฏิบัติ ตลอดจนความรู้สึกลักษณะต่าง ๆ
ของนักเรียนในทุกกลุ่มประสบการณ์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521
6. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด หมายถึง หน่วยงานราชการส่วนกลาง
ที่ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาค มีฐานะเป็นกอง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
กระทรวงศึกษาธิการ ทำหน้าที่จัดการศึกษาระดับประถมศึกษาในจังหวัดนอกเหนือจากเทศบาล
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดน
7. การบริหารหลักสูตร หมายถึง การปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง ที่เกี่ยวกับการศึกษาทำความเข้าใจในหลักสูตร
และเนื้อหาสาระของหลักสูตร การกำหนดนโยบายแผนและวัตถุประสงค์ในการนำหลักสูตร
ประมวลการสอน โครงการสอน รวมทั้งแผนการสอน คู่มือครู และกำหนดการสอน
ตามแนวหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ไปใช้ในการจัดการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา

8. การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง ที่เกี่ยวกับการจัดทำแผนการสอน การจัดการวางสอน การจัดทำบันทึกการสอน การจัดครูเข้าสอน การจัดนักเรียนเข้าชั้นเรียน และการจัดสิ่งส่งเสริมสนับสนุนการเรียนการสอน

9. การนิเทศการศึกษา หมายถึง การปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง ที่เกี่ยวกับการแนะนำ ช่วยเหลือส่งเสริมและสนับสนุนการปรับปรุงและแก้ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครู ตลอดจนการกระตุ้นให้ครูมีการศึกษาพัฒนาความรู้เพิ่มเติมเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน

10. การวัดและการประเมินผลการศึกษา หมายถึง การปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง ที่เกี่ยวกับการวัดและการติดตามผลการเรียนการสอนนักเรียน เช่น การจัดทำเรื่องมีอวัตรผล การกำหนดเกณฑ์การประเมิน การมอบหมายหน้าที่ในการดำเนินการวัดผล การนำผลที่ได้จากการวัดมาวิเคราะห์ เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนต่อไป

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทนี้จะกล่าวถึง การบริหารงาน การบริหารการศึกษา การบริหารโรงเรียน ขอบข่ายของการบริหารงานของโรงเรียน การปฏิบัติงานวิชาการ การบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษา การวัดและการประเมินผลการศึกษา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศไทยและต่างประเทศ ตามลำดับ

การบริหารงาน

การบริหารงาน หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมกันดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างรวมกัน (ปิญโญ สาร 2516 : 6) และ นิพนธ์ กีนาวงศ์ (นิพนธ์ กีนาวงศ์ 2526 : 3) ได้ให้ความหมายตนเองเดียวกันว่า การบริหารงาน หมายถึงการร่วมมือกันทำงานของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป โดยมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ 2527 : 3) ที่เห็นว่า การบริหารงาน เป็นกิจกรรมที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมกันดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยใช้กระบวนการอย่างมีระเบียบ ตลอดจนการใช้ทรัพยากรและวิธีการต่าง ๆ อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ สมบูรณ์ พรหมนพ (สมบูรณ์ พรหมนพ 2521 : 3) ชี้ให้เห็นว่า การบริหารงาน คือที่สละในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกับผู้อื่น และ สมพงษ์ เกษมสิน (สมพงษ์ เกษมสิน 2523 : 6) ย้ำว่า การบริหารงาน คือ การใช้ศาสตร์และที่สละนำเอาทรัพยากรการบริหารมาประกอบการตามกระบวนการบริหารให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วน พันธ์ หันนาถิ่นทร์ (พันธ์ หันนาถิ่นทร์ 2524 : 5) มีความเห็นว่า การบริหารงาน หมายถึง กระบวนการที่ผู้ดำเนินการใช้อำนาจตลอดจนทรัพยากรต่าง ๆ เช่น คน เงิน อุปกรณ์หรือคาดหวังว่าจะมี จัดการดำเนินงานของสภานั่นหรือหน่วยงาน

นั้น ๆ ไว้ ไปสู่จุดหมายที่ตั้งไว้ และ สุวิทย์ บุญช่วย (สุวิทย์ บุญช่วย 2526 : 16) บันทึกไว้ว่า การบริหารงานเป็นกระบวนการที่อาศัยปัจจัยต่าง ๆ มาประกอบกัน เพื่อแก้ปัญหาและการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ และ หวน พินธุพันธ์ (หวน พินธุพันธ์ 2528 : 3) สันนิษฐานว่า การบริหารงาน คือ การดำเนินงานของคณะบุคคล เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

จากความหมายของการบริหารงานที่กล่าวถึง การบริหารงาน หมายถึง การร่วมกันทำกิจกรรมของคณะบุคคล โดยใช้ศาสตร์และศิลป์นำเอาทรัพยากรที่เกี่ยวข้องมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

การบริหารการศึกษา

กู๊ด (Good. 1973 : 21) ให้ความหมายของการบริหารการศึกษาไว้ว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การอำนวยการ การควบคุม และการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการกระทำที่ห้วงของโรงเรียน รวมทั้งงานธุรการด้วย โดยมีมุ่งให้บรรลุตามจุดหมายของการศึกษาที่วางไว้ สำหรับ สมบูรณ์ พรธนาภ (สมบูรณ์ พรธนาภ 2521 : 15) อธิบายว่า การบริหารการศึกษา คือ การดำเนินการต่าง ๆ ของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมให้มีความเจริญงอกงามในด้านต่าง ๆ อย่างเต็มที่ ซึ่ง นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ (นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ 2522 : 3) มีความเห็นสอดคล้องว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง กิจกรรมที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการเพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุกด้าน เพื่อให้ทันนิยมตรงกับความต้องการของสังคม และ วิทยุโธ สาร (วิทยุโธ สาร 2525 : 10) ย้ำว่า การบริหารการศึกษา คือ กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมกันดำเนินการเพื่อพัฒนาเด็ก เยาวชน ประชาชน หรือสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้าน เพื่อให้บุคคลดังกล่าวเป็นสมาชิกที่ดีและมีประสิทธิภาพของสังคม โดยใช้กระบวนการต่าง ๆ ทั้งที่เป็นระเบียบแบบแผน และไม่เป็นระเบียบแบบแผน ทั้งในและนอกโรงเรียน ในทำนองเดียวกัน เมธี บิลันธานนท์ (เมธี บิลันธานนท์ 2525 : 2) ยังได้ให้ความเห็นสนับสนุนว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง

การใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการดำเนินการหรือให้บริการด้านการปกครอง การเรียนการสอน และการปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับกิจการการศึกษา รวมทั้งผู้สอน เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปด้วยดี มีประสิทธิภาพตามจุดหมายของการศึกษาที่วางไว้

จากนิยามที่กล่าวมาข้างต้น เป็นที่เข้าใจว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษาตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมกันดำเนินการ เพื่อพัฒนาผู้เรียนหรือเยาวชนให้มีคุณภาพและเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

การบริหารโรงเรียน

การบริหารโรงเรียน หมายถึง การดำเนินงานของกลุ่มบุคคลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามหน้าที่ความรับผิดชอบของโรงเรียน อันได้แก่ การให้บริการทางการศึกษา แก่สมาชิกของสังคม ให้บรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้ (สมบูรณ์ พรหมนพ 2521 : 42) ซึ่ง นิพนธ์ กินาวงศ์ (นิพนธ์ กินาวงศ์ 2523 : 12) มีความเห็นสอดคล้องว่า การบริหารโรงเรียน คือ กระบวนการต่าง ๆ ในการดำเนินงานของกลุ่มบุคคลหรือผู้บริหาร เพื่อให้การบริหารทางการศึกษา แก่สมาชิกในสังคม ให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่สังคมกำหนดไว้

จากความหมายดังกล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่า การบริหารโรงเรียน คือ การดำเนินงานที่กลุ่มบุคคลจัดโรงเรียนตามกระบวนการบริหาร เพื่อให้การศึกษาแก่ผู้เรียนหรือเยาวชนได้รับการพัฒนาเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

ขอบข่ายของการบริหารงานของโรงเรียน

สำหรับขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียน เดมป์เบลล์ และคนอื่น ๆ (Campbell and others. 1977 : 166) ได้จำแนกงานบริหารโรงเรียนออกเป็น หกด้าน คือ งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน งานหลักสูตรและการสอน งานบุคลากร คำนักเรียน งานบริหารบุคคล งานอาคารสถานที่ และงานธุรการและการเงิน

นิพนธ์ กีนาวงศ์ (นิพนธ์ กีนาวงศ์ 2523 : 66) มีความเห็นว่า งานบริหารโรงเรียนควรแบ่งออกเป็นห้าประเภท คือ งานวิชาการ งานบุคลากร งานธุรการ งานกิจการนักเรียน และงานความสัมพันธ์กับชุมชน ส่วน ภิญโญ สาร (ภิญโญ สาร 2526 : 256) ได้แบ่งงานบริหารโรงเรียนออกเป็นแปดประการ คือ การบริหารบุคลากร การปกครองและแนะแนวนักเรียน การบริหารวิชาการ การบริหารที่เกี่ยวกับหลักสูตร การจัดระบบการบริหารโรงเรียน การจัดการอาคารสถานที่บริเวณและทัศนียภาพ การบริหารงานธุรการการเงินและบริการต่าง ๆ และการประเมินผลงาน สำหรับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2528 : 5) ได้กำหนดขอบข่ายของงานบริหารโรงเรียนประถมศึกษาไว้หกงาน คือ งานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานธุรการและการเงิน งานอาคารสถานที่ และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติคือวางงานวิชาการเป็นงานหลัก ส่วนงานอื่น ๆ เป็นงานสนับสนุน และงานทั้งหกนี้ มีเป้าหมายหลักร่วมกันคือให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามจุดหมายของหลักสูตร และการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะงานวิชาการ จึงขอนำเสนอในสาระสำคัญเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ เท่านั้น

การปฏิบัติงานวิชาการ

งานวิชาการ หมายถึง กิจกรรมทุกอย่างที่ภายในโรงเรียนที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ และการศึกษานักเรียน (สุมิตร ชุมนานกร 2518 : 157) ส่วน สมบัติ พันธุ์คง (สมบัติ พันธุ์คง 2520 : 28) ได้กล่าวว่า งานวิชาการเป็นกิจกรรมที่กว้างขวางครอบคลุมการจัดการศึกษาทุกขั้นตอน และ ภิญโญ สาร (ภิญโญ สาร 2523 : 436) ได้ให้ทัศนะว่า งานวิชาการ หมายถึง กิจกรรมทุกอย่างที่เกิดขึ้นในโรงเรียน ซึ่งเกี่ยวกับการปรับปรุงการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาให้นักเรียนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพที่สุด ผู้บริหาร

ต้องรับผิดชอบ เป็นผู้นำของครูในงานวิชาการเป็นอันดับแรก ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับครู ผู้ซึ่งมีหน้าที่ปฏิบัติงานให้การศึกษาแก่นักเรียนโดยตรง การเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนจึงมีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนอย่างมาก ในทำนองเดียวกัน นิพนธ์ กินาวงศ์ (นิพนธ์ กินาวงศ์ 2523 : 67) และ ฉัตรชัย อรรถนันท์ (ฉัตรชัย อรรถนันท์ 2524 : 148) ก็มีความเห็นสอดคล้องกันว่า งานวิชาการ เป็นงานที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องรับผิดชอบเป็นอันดับแรก เพราะภารกิจของสถานศึกษา คือ การให้บริการทางวิชาการ ผู้บริหารโรงเรียนมีหน้าที่เป็นผู้นำทางวิชาการ โดยทำงานร่วมกับคณะครู ซึ่ง กอ สวัสดิ์พิพัฒน์ชัย (กอ สวัสดิ์พิพัฒน์ชัย 2516 : 20) เน้นว่า งานวิชาการในโรงเรียน จะก้าวหน้า ถ้าผู้บริหารโรงเรียนได้ส่งเสริมให้ครูได้ก้าวหน้าทางวิชาชีพให้การทำงานในหน้าที่ของครูดีขึ้น ช่วยเหลือในเรื่องวัสดุอุปกรณ์ ขาวสาร เรื่องราวดีเป็นความรู้ โดยพิมพ์เป็นเอกสาร เผยแพร่ความรู้แก่ครู และ พันธ์ หันนาคินทร์ (พันธ์ หันนาคินทร์ 2524 : 281) มีความเห็นว่างานวิชาการเป็นหัวใจของโรงเรียน เป็นชีวิตจิตใจของสถาบัน ส่วนงานด้านอื่นเป็นองค์ประกอบที่จะทำให้งานของสถาบันดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยเท่านั้น เบรดเลย์ (Bradley, 1983 : 21) ก็ได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของงานวิชาการว่า ในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาในปัจจุบันนี้เน้นให้ครูเป็นผู้ที่ทักษะและความชำนาญทางการสอนเป็นสิ่งสำคัญ ส่วนธุรการและงานอื่น ๆ ถือเป็นงานอันดับรอง สำหรับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2528 : 26) ถือว่างานวิชาการเป็นหลักและสำคัญที่สุดของโรงเรียนประถมศึกษา ส่วนงานอื่น ๆ เป็นงานที่สนับสนุนให้การดำเนินงานวิชาการให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้บริหารโรงเรียนต้องใช้เวลาในการบริหารงานวิชาการให้มากกว่างานอื่น ๆ และจะต้องตระหนักถึงหน้าที่และความรับผิดชอบในงานวิชาการเพื่อผลประโยชน์ของนักเรียนให้มากที่สุด

จากที่กล่าวมาแล้วพอสรุปได้ว่า งานวิชาการ หมายถึงกิจกรรมทุกด้านของโรงเรียน ที่ครอบคลุมการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้ นับเป็นงานหลักที่สำคัญที่สุด ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนต้องรับผิดชอบดูแลและเอาใจใส่ให้มากเป็นพิเศษ

ธำรง บัวศรี (ธำรง บัวศรี 2506 : 44-53) ระบุถึงหน้าที่ครูใหญ่ในการปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนไว้ดังนี้คือ การจัดหลักสูตร การวางแผนการเรียนการสอน และการวัดผล การจัดการรายงาน และการเตรียมการก่อนเปิดภาคเรียน สำหรับกรมสามัญศึกษา (กรมสามัญศึกษา 2514 : 43) ได้ระบุคำต่อไปนี้เป็นที่เกี่ยวกับหลักสูตร การจัดโรงเรียน การจัดชั้นเรียน การจัดการรายงาน การจัดการเข้าสอน การควบคุมการสอน การวิเคราะห์ผลการเรียนการสอน และการนิเทศการศึกษา ส่วน สุนิทร ฤณานุกร และคนอื่น ๆ (สุนิทร ฤณานุกร และคนอื่น ๆ 2519 : 41) ระบุว่า ครูใหญ่ต้องปฏิบัติงานวิชาการต่อไปนี้เป็นที่งานด้านหลักสูตรและการสอน งานปรับปรุงทางวิชาการ งานบริการ และงานกิจกรรมเสริมหลักสูตร ส่วน กวี รัชชชน (กวี รัชชชน 2521 : 84) มีความเห็นสอดคล้องว่า ครูใหญ่ต้องปฏิบัติงานวิชาการที่เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการเป็นการดำเนินงานเกี่ยวกับหลักสูตร การจัดชั้นเรียน การจัดการรายงาน การควบคุมการสอน การสอนซ่อมเสริม และการนิเทศการศึกษา สำหรับ บัณฑิต พุฒะวัน (บัณฑิต พุฒะวัน 2522 : 155-156) ได้จำแนกการปฏิบัติงานวิชาการของครูใหญ่ไว้อย่างละเอียด ดังนี้

1. การรับเด็กเข้าเรียน
2. การจัดครูประจำชั้น ประจำวิชา
3. การจัดการรายงาน
4. การจัดการบริหารในทางวัสดุหลักสูตร เช่น โครงการสอน แผนการสอน แบบเรียน ระเบียบวิธีการวัดผล สมุทประจักษ์ บัญชีเรียกชื่อ และสมุทประจำชั้น
5. การเตรียมงานก่อนเปิดภาคเรียน
6. การจัดการบริหารห้องสมุด ตำราเรียน หนังสืออ้างอิงของครูและนักเรียน
7. การจัดการบริหารสำหรับวัสดุอุปกรณ์การสอน ให้ครูสามารถใช้ได้สะดวก
8. การจัดโครงการวัดผลการศึกษาไว้มาก่อน

หนังสือ หัตถาณัติ (หนังสือ หัตถาณัติ 2524 : 62) เห็นว่าครูใหญ่ต้องรับผิดชอบ การปฏิบัติงานวิชาการ ดังนี้

1. งานด้านเกี่ยวกับตัวครู ได้แก่ การจัดหาครูที่มามีทำการสอน การมอบหมายงาน ให้อบรมตามความเหมาะสม การสร้างขวัญและกำลังใจ การพัฒนาตัวครู การนิเทศการทำงาน ของครู เป็นต้น
2. งานด้านเกี่ยวกับตัวนักเรียน ได้แก่ การแบ่งกลุ่มนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน ทางด้านวิชาการ การบริการต่าง ๆ การสอนซ่อมเสริม เป็นต้น
3. งานด้านการจัดโปรแกรมการเรียนการสอน ได้แก่ การใช้หลักสูตร การประเมิน ผลนักเรียน การจัดหาวิทยากรท้องถิ่น หรือแหล่งความรู้ในท้องถิ่น เป็นต้น
4. งานด้านการจัดหาเครื่องมืออุปกรณ์การสอนและเทคโนโลยีทางการศึกษา ได้แก่ การจัดหาอุปกรณ์ต่าง ๆ การจัดหาเจ้าหน้าที่เพื่อให้บริการครู การเก็บรักษาและ การนำไปใช้ เป็นต้น
5. งานด้านเกี่ยวกับบุคลากรด้านการสอน ได้แก่ การจัดทำทะเบียนประวัติ และ ระเบียนต่าง ๆ เกี่ยวกับครู เป็นต้น

หวน พันธุ์พันธ์ (หวน พันธุ์พันธ์ 2525 : 10 - 17) เห็นว่า การปฏิบัติงาน วิชาการของครูใหญ่ควรครอบคลุม การควบคุมดูแลหลักสูตร การสอน อุปกรณ์การสอน การจัด แบบเรียน คู่มือครู การจัดชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอน การปรับปรุงการเรียนการสอน การฝึกอบรมครูประจำการ การเผยแพร่วิชาการ การวัดผลการศึกษา การวิจัยพัฒนา การประเมินมาตรฐานในโรงเรียนเพื่อปรับปรุงโรงเรียน การตรวจเยี่ยมและกานิเทศการสอน สำหรับ นิพนธ์ กีนาวงศ์ (นิพนธ์ กีนาวงศ์ 2526 : 68 - 69) เห็นว่าการบริหารงาน วิชาการควรครอบคลุมงานด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน งานด้านปรับปรุงการเรียน การสอน และงานด้านวัดและประเมินผลการเรียน ส่วนอุทัย บุญประเสริฐ และชโลมใจ ภิงคววัฒน์ (อุทัย บุญประเสริฐ และชโลมใจ ภิงคววัฒน์ 2528 : 36) ได้พิจารณางาน วิชาการทั้งระบบของโรงเรียน ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนต้องรับผิดชอบว่า คืองานหลักสูตรและ

การนำหลักสูตรไปใช้ การบริหารการสอนและการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน งาน
กิจกรรมนักเรียน งานสื่อการสอนและห้องสมุด การวัดและการประเมินผลการศึกษาของเด็ก
และการจัดการนิเทศการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
(สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2528 : 16 - 17) ที่ได้กำหนดว่า
ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาจะต้องเข้าใจและปฏิบัติภารกิจการบริหารงานวิชาการดังต่อไปนี้
คือ

1. งานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้
2. งานด้านการเรียนการสอน
3. งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน
4. งานวัดและประเมินผล
5. งานห้องสมุด
6. งานนิเทศการศึกษา
7. งานวางแผนและกำหนดวิธีดำเนินงาน
8. งานส่งเสริมการสอน และ
9. งานประชุมอบรมทางวิชาการ

นอกจากนี้ ยังได้ให้แนวทางการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
ว่า ผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคคลสำคัญที่สุดที่จะเป็นผู้ริเริ่มในการดำเนินงานวิชาการให้เป็นไป
อย่างราบรื่น จึงควรมีบทบาทหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. กำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ และวางแผนงานของโรงเรียน
2. ควบคุม กำกับ ติดตาม และนิเทศงานวิชาการอย่างมีระบบ
3. การจัดหาหลักสูตรและเอกสารหลักสูตรให้เพียงพอตามสภาพของโรงเรียน
4. จัดทำหลักสูตร จัดหาสื่อการเรียน และควบคุมดูแลให้ครูนำไปใช้ประกอบการสอน
5. จัดให้มีมุมหนังสือหรือห้องสมุดให้เหมาะสมตามสภาพของโรงเรียน

6. ให้โรงเรียนมีการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนตามระเบียบว่าด้วยการวัดผล

7. ส่งเสริมและนำเทคนิควิธีการใหม่ ๆ ที่เหมาะสมมาใช้ดำเนินงานวิชาการในโรงเรียน

จากแนวคิดต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับงานวิชาการซึ่งผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาจะต้องปฏิบัติได้นำมาเสนอ เห็นว่าส่วนใหญ่มีความคล้ายคลึงและสอดคล้องกัน ที่แตกต่างกันบางเฉพาะในส่วนรายละเอียดปลีกย่อยเท่านั้น จึงพอสรุปจัดเข้าเป็นหมวดหมู่ในขอบข่ายของงานวิชาการได้เป็น 4 ด้าน คือ การบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษา และการวัดและการประเมินผลการศึกษา

เพื่อความชัดเจนของการปฏิบัติงานด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จะได้นำถึงรายละเอียดขององค์ประกอบของการปฏิบัติงานนี้ ดังต่อไปนี้

การบริหารหลักสูตร

หลักสูตร หมายถึง ประสบการณ์ทั้งหมดที่โรงเรียนจัดให้นักเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้ มีทักษะเกิดความคิดและเจตคติที่ดี อันจำเป็นต่อการดำรงชีวิต ส่วนความหมายในวงแคบ หมายถึงวิชาและเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้เรียนในแต่ละชั้นเรียนว่าจะต้องเรียนอะไรบ้าง มากน้อยเพียงใด ดังนั้นหลักสูตรจึงหมายถึง สหุข้อ คือ เอกสารหลักสูตร กระบวนวิธีการสอนของครู กระบวนการเรียนของเด็ก และการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน (กรมวิชาการ 2521 : 1) หากพิจารณากันในแนวคิดที่ว่า หลักสูตรเป็นการวางแผนงานหรือแผนการเรียนหลักสูตร หมายถึงข้อกำหนดแผนการเรียนการสอนอันเป็นส่วนรวมของประเทศ เพื่อนำไปสู่ความมุ่งหมายตามแผนการศึกษาแห่งชาติ (กรมวิชาการ 2522 : 4)

กู๊ด (Good. 1973 : 157) ได้ให้คำจำกัดความของคำว่า หลักสูตร เป็นสำนัย คือ ความหมายที่หนึ่ง หลักสูตร คือเนื้อหาวิชาที่จัดไว้เป็นระบบใหญ่เรียนได้ศึกษาเพื่อให้จบชั้นหรือ

รับประกาศนียบัตร ในหมวดวิชาหรือสาขาใดสาขาหนึ่ง เช่น หลักสูตรสังคมศึกษา หลักสูตร
 พละศึกษา เป็นต้น ความหมายที่สอง หลักสูตร คือโปรแกรมการศึกษาที่ทางโรงเรียนกำหนด
 ให้ผู้เรียนได้เรียน เพื่อรับประกาศนียบัตรต่าง ๆ และความหมายที่สาม หลักสูตร คือ กลุ่มวิชา
 หรือประสบการณ์ที่กำหนดไว้ให้ผู้เรียนได้เรียนภายใต้การแนะนำของโรงเรียน หรือวิทยาลัย
 หิศนา แชนนีย์ (หิศนา แชนนีย์ 2517 : 32) มีความเห็นในทำนองเดียวกันว่า หลักสูตร
 คือโปรแกรมการศึกษาที่ประกอบด้วยเค้าโครงของเนื้อหาวิชาส่วนหนึ่ง และการจัดประสบการณ์
 อีกส่วนหนึ่ง ส่วนสุมิตร คุณานุกร (สุมิตร คุณานุกร 2523 : 2 - 3) มีความเห็นว่า
 ถ้าพิจารณาความหมายของหลักสูตรในระดับชาติ หลักสูตร หมายถึงโครงการให้การศึกษา
 เพื่อให้ผู้เรียนใหม่มีความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะสอดคล้องกับความมุ่งหมายทางการ
 ศึกษาที่กำหนดไว้ ส่วนความหมายของหลักสูตรในระดับโรงเรียน หลักสูตร หมายถึง โครงการ
 ที่ประมวลความรู้และประสบการณ์ทั้งหลายที่โรงเรียนจัดให้กับนักเรียน ไม่ว่าจะเป็นภายใน
 หรือภายนอกก็ตาม เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาไปตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้ และบุญมี เฌรยอ
 (บุญมี เฌรยอ 2529 : 145) มีความเห็นสอดคล้องว่า หลักสูตร หมายถึงโครงการให้
 ความรู้และประสบการณ์ที่สถานศึกษাজัดให้ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนจะได้พัฒนาไปตามจุดมุ่งหมายที่
 กำหนดไว้ หลักสูตรมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาเป็นอย่างมาก เปรียบเสมือนแผนของการจัด
 การศึกษา ซึ่งสอดคล้องในแง่ความสำคัญที่กรมวิชาการ (กรมวิชาการ 2522 : ฉ) ถือว่า
 หลักสูตรเป็นเสมือนแผนของการจัดการศึกษาที่กำหนดแนวทางและจุดมุ่งหมายของการศึกษา
 เอาไว้ ส่วนแผนการสอนและสื่อการเรียน เป็นเสมือนเครื่องมือที่จะนำไปสู่จุดหมายนั้น ๆ และ
 สุพิชญา ชีระกุล กาญจนนา ศรีภาพสินธุ์ และวิจิตร (ชีระกุล) วรทมางกูร (สุพิชญา ชีระกุล
 กาญจนนา ศรีภาพสินธุ์ และวิจิตร (ชีระกุล) วรทมางกูร 2524 : 151) ให้ความเห็น
 สนับสนุนว่า หลักสูตร เป็นหัวใจของการเรียนการสอน เป็นแนวทางให้ครูได้ยึดถือและปฏิบัติเพื่อ
 ให้บรรลุถึงความมุ่งหมายที่วางไว้

จากนิยามข้างต้น เป็นที่เข้าใจว่า หลักสูตร คือข้อกำหนดเกี่ยวกับการให้การศึกษา
 แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาไปสู่จุดหมายที่กำหนดไว้

สำหรับหลักสูตรของประเทศไทย กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้จัดทำและกำหนด โดยจัดให้สอดคล้องตามแผนการศึกษาแห่งชาติ คล้ายกับโครงการปฏิบัติงานตามแผน (ภัญญู สาธร 2526 : 326) ส่วนโรงเรียนมีหน้าที่รับไปดำเนินการให้เป็นไปตามหลักสูตร (หนังสือ หันนาสินทร์ 2524 : 167) อ่ำรง บัวศรี (อ่ำรง บัวศรี 2504 : 194-195) กล่าวว่าผู้บริหารโรงเรียนบริหารงานโดยอาศัยความมุ่งหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร เป็นแนวทาง ซึ่งกรมวิชาการ (กรมวิชาการ 2522 : ๑) ให้ความเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียน ในฐานะผู้นำทางวิชาการของโรงเรียน จำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรยิ่งกว่า หรืออย่างน้อยเท่ากับครูอื่น ๆ และนิพนธ์ กีนาวงศ์ (นิพนธ์ กีนาวงศ์ 2523 : 67 - 68) กล่าวสนับสนุนว่า ในที่สุด ผู้บริหารโรงเรียนควรมีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับองค์ประกอบของ หลักสูตร และทางปฏิบัติ ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรในระบบ การศึกษาของไทยอย่างละเอียดถี่ถ้วน

เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการบริหารหลักสูตร กรมวิชาการ (กรมวิชาการ 2522 : ๑) ระบุว่า ผู้บริหารโรงเรียนต้องสนับสนุนส่งเสริม และช่วยเหลือครูในโรงเรียน ของตนให้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวทางของหลักสูตร หากเกิดปัญหาเกี่ยวกับการใช้ หลักสูตร ก็ควรประชุมปรึกษาหารือกับครูในโรงเรียน หรือในกลุ่มโรงเรียนเดียวกัน เพื่อหา แนวทางปฏิบัติที่เหมาะสม วิชัย ราษฎร์ศิริ (วิชัย ราษฎร์ศิริ 2522 : 133) เห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรปฏิบัติเกี่ยวกับหลักสูตรดังนี้

1. ศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับสาระสำคัญของหลักสูตร เพื่อจะได้แนะนำและช่วยเหลือครูให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างกว้างขวาง
2. อบรมครูให้เข้าใจหลักสูตรและวิธีใช้หลักสูตรให้สัมฤทธิ์ผล เพื่อส่งเสริมให้การ จัดการเรียนการสอน เกิดผลดียิ่งขึ้น
3. จัดหาหลักสูตร เอกสารไว้ให้พร้อมและเพียงพอ เพื่อครูและนักเรียนจะนำไปใช้ ได้สะดวก

วิชัย วงษ์ใหญ่ (วิชัย วงษ์ใหญ่ 2523 : 184 - 185) ได้กล่าวถึงบทบาทของครูใหญ่ในการนำหลักสูตรใหม่ไปใช้ ดังนี้

1. การเตรียมวางแผนเพื่อใช้หลักสูตรใหม่
2. การจัดอบรมครูเพื่อใช้หลักสูตรใหม่
3. การจัดบริการวัสดุและสื่อการเรียนรู้ประกอบหลักสูตร
4. การจัดสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ และการเลือกโครงการกิจกรรมเสริม

หลักสูตร

5. การประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตรให้บุคลากร คณะกรรมการศึกษาของโรงเรียน และชุมชนทราบเกี่ยวกับจุดหมาย หลักการ โครงสร้าง และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของหลักสูตร

6. การจัดโครงการประเมินการใช้หลักสูตรและปรับปรุงหลักสูตร

หวน พันธุ์พันธ์ (หวน พันธุ์พันธ์ 2524 : 17) เน้นว่า ในการปฏิบัติงานของผู้บริหารในสถานศึกษาเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรนั้น ผู้บริหารต้องพยายามหาวิธีให้ครูผู้สอนได้สอนให้เด็กตามความมุ่งหมายในหลักสูตร และให้เด็กเนื้อหาสาระตามหลักสูตรกำหนด รวมทั้งให้เด็กนำความรู้ตามหลักสูตรไปใช้ในชีวิตประจำวันด้วย

องค์การ อินทรมพรรย์ (องค์การ อินทรมพรรย์ 2526 : 173) เน้นที่กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานด้านบริหารหลักสูตร ควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้ คือ

1. เข้าใจหลักสูตรอย่างชัดแจ้ง และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสื่อการเรียนรู้และวัสดุประกอบอื่น ๆ
2. เป็นผู้นำในการนำหลักสูตรมาใช้ และให้ความสนใจกับการศึกษาหลักสูตร ผลที่ตามมา ก็จะเป็นการช่วยสนับสนุนส่งเสริมให้ครูรวมงานสนใจตามผู้บริหารไปด้วย
3. เป็นผู้เสริมขวัญและกำลังใจแก่ครูผู้ปฏิบัติงาน เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงในชั้น

หลักสูตร

4. จัดการตามบริการการใช้หลักสูตรแก่บุคลากรในโรงเรียน

5. จัดการประชุมเพื่อวางแผน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการดำเนินการการใช้
หลักสูตร

6. ประสานงานการดำเนินงานการใช้หลักสูตร

7. ติดตามผลการปฏิบัติงานและการนิเทศ

8. ประชาสัมพันธ์

9. ส่งเสริมกิจกรรมเสริมหลักสูตร

ออม ประยอม (อม ประยอม 2527 : 23) ให้เห็นว่า ในการเปล่งหลักสูตร
ไปสู่การสอนนั้น ผู้บริหารโรงเรียนย่อมมีภารกิจและหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตรให้เข้าใจแจ่มแจ้งชัดเจนทุกเรื่อง ประเด็นที่น่าจะตอบตนเอง
ให้ได้ คือ

1.1 หลักสูตรต้องการคนอย่างไรที่เรียกว่าเป็นคนมีคุณภาพ

1.2 การสอนที่เรียกว่าถูกต้องและสอดคล้องกับหลักสูตรนั้น มีลักษณะอย่างไร
ครูสอนอย่างไรที่ตรงหรือไม่ตรงกับหลักสูตร

1.3 พฤติกรรมอย่างไรของนักเรียน ที่สร้างเสริมให้เกิดขึ้นให้จงได้ และ
พฤติกรรมรองที่ว่า สอนตนกับสอนหนังสือแตกต่างกันอย่างไร

1.4 การวัดและการประเมินผล มีหลักการและวิธีการอย่างไร

2. ศึกษาเอกสารประกอบหลักสูตรให้เข้าใจหลักสาระสำคัญ เช่น แผนการสอน
คู่มือครู หนังสือเรียน หนังสืออ่านประกอบ ว่ามีหลักการใช้อย่างไร สัมพันธ์กันอย่างไร เพื่อ
จะได้ชี้แนะให้ครูได้ถูกต้องเหมาะสมกับการเรียนการสอน และเป็นที่พึ่งแก่ครูได้

3. การวางแผนการใช้หลักสูตรในโรงเรียนของตน ตามสภาพของโรงเรียน
ให้เอื้อต่อการเรียนการสอน เช่น จัดห้องเรียนอย่างไรที่จะสนองการจัดกิจกรรมและส่งเสริม
การเรียน การวัดเพื่อพัฒนาการสอนนั้นทำอย่างไร การสอนซ่อมเสริมทำอย่างไรจึงจะถูกต้อง
และเกิดผลดี เป็นต้น

4. ทำหน้าที่กระตุ้น ประสาน นำทาง และเป็นตัวเชื่อม

5. จักรระบบงานบริหารให้มีประสิทธิภาพ โดแก

5.1 ศึกษาปัญหา กำหนดวางแผน เพื่อแก้ปัญหาไว้ โดยขบถอวักตฤประสงค
และเปาหมายชัดเจนวาทำให้เกิดและแกปัญหาได

5.2 วางโครงการครบถ้วน เป็นสัดสวนตามภาระหน้าที่ของโรงเรียนในทุกด้าน
ตามความจำเป็น มีประโยชน์สิ่งใด ทำสิ่งนั้น เพื่อความพอใจยิ่งกว่าความถูกต้อง

5.3 กำหนดงาน วางบุคคลที่ทำงานในแต่ละเรื่อง มอบอำนาจหน้าที่และกำหนด
การประสานงานไวชัดเจน

5.4 มีการกำหนดเกณฑ์ วิธีการติดตามประเมินผล และการควบคุมไวอย่าง
รัดกุมต่อเนื่อง มีการทบทวนการปฏิบัติงานเกี่ยวกับโครงการตามที่กำหนด

6. ส่งเสริมขวัญกำลังใจ เพื่อให้ครูมีพลังในการปฏิบัติงานอย่างเต็มใจ สมายใจ
เช่น จัดสถานที่ทำงานให้สะดวกสบายและเป็นสัดสวน มีเครื่องอำนวยความสะดวกตามความ
จำเป็น ให้เกียรติและสร้างศักดิ์ศรีแก่ครู ร่วมกันสร้างจุดมุ่งหมายและเปาหมายในการทำงาน
จักรบบบริหารให้มีระบบ สร้างและพัฒนาโรงเรียนให้เกิดความเป็นธรรม เป็นเราขึ้น ผู้บริหาร
วางแผนเสมอตนเสมอปลาย ดิดถึงใจเขาใจเรา เปิดโอกาสให้เขาปรึกษาหารือได้เสมอ และ
ช่วยเหลือให้บริการต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนเกี่ยวกับการเรียนการสอน เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการประถม
ศึกษาแห่งชาติ 2528 : 17) ระบุถึงบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในการ
บริหารงานวิชาการที่เกี่ยวข้องหลักสูตรว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรจัดทำหลักสูตร และเอกสาร
หลักสูตรให้เพียงพอตามสภาพของโรงเรียน บุญมี เฌรยอด (บุญมี เฌรยอด 2529 : 157 -
162) กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารโรงเรียน ในการบริหารและการดำเนินการนำหลักสูตรไปใช้
ระดับโรงเรียนว่า ผู้บริหารโรงเรียนต้องทำกิจกรรมด้านการพัฒนาหลักสูตร โดยการวางโครงการ
ในการปรับหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นเฉพาะของโรงเรียน ให้หลักสูตรที่ส่วนกลาง
กำหนดมานั้น สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการดัดแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน
การจัดปัจจัยและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ในโรงเรียนให้ออกอการใช้หลักสูตรและการสอนของครู

การสนับสนุนหรือกระตุ้นให้ครูเกิดความคิดสร้างสรรค์เกี่ยวกับกิจกรรมปรับปรุงการเรียนการสอน เกิดความคิดที่จะทดลองวิธีใหม่ ๆ ทางการเรียนการสอน การจัดโครงการสอนให้เป็นไปตาม หลักสูตร และปรับปรุงให้ใช้ได้เหมาะสมอยู่เสมอ จัดให้มีการอบรมครู เพื่อให้สามารถนำ หลักสูตรเข้าสู่ห้องเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เน้นความอุดมดูแล การสอนของครูให้ดำเนินไปตาม โครงการสอน จัดให้มีการประชุมครูในโรงเรียน เพื่อพิจารณาปัญหาต่าง ๆ ผู้บริหารโรงเรียน ควรศึกษาหลักสูตรอย่างละเอียดเป็นรายวิชา เพื่อการนิเทศการใช้หลักสูตรแก่ครู และมีหน้าที่ ในการวิเคราะห์หลักสูตร เสนอแนะให้ความคิดเห็นต่อผู้บริหารชั้นสูงในการปรับปรุงหลักสูตร และการประเมินผลการใช้หลักสูตร เป็นต้น

จากที่กล่าวมาแล้วพอสรุปได้ว่า ในการบริหารหลักสูตรนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นต้อง ศึกษาหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรให้เข้าใจอย่างลึกซึ้งและชัดเจน สามารถแนะนำ ช่วยเหลือครูให้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุผลตามจุดหมายของหลักสูตร จัดหา หลักสูตรและเอกสารหลักสูตรไว้ให้เพียงพอ พร้อมทั้งให้ครูนำไปใช้ได้สะดวกตลอดเวลา วางแผนการใช้หลักสูตรให้เหมาะสม และเป็นผู้นำในการใช้หลักสูตร จัดฝึกอบรมครูให้สามารถ นำหลักสูตรไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ จัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน และสิ่งอำนวยความสะดวกทุกอย่างให้เอื้อต่อการใช้หลักสูตร เสริมสร้างขวัญกำลังใจแก่บุคลากรในโรงเรียน ให้มีเจตคติที่ดีต่อการใช้หลักสูตร ประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตรให้แก่วงศ์ของเข้าใจหลักสูตร ให้ถูกต้องและให้เกิดความร่วมมืออย่างจริงจัง จัดประเมินผลการใช้หลักสูตร และมีส่วนรวม ในการเสนอแนะเพื่อปรับปรุงหลักสูตร

การจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยวิธีต่าง ๆ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการไปตามเป้าหมาย ที่หลักสูตรต้องการ (สมิทร อุดมบุตร 2518 : 137) ส่วน อติสัย ชาคิกำแหง (อติสัย ชาคิกำแหง 2525 : 149) ให้ทัศนะว่า การจัดการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการ

ที่ผู้บริหารการศึกษาและครูได้ทำการตกลงกันว่า ทำอย่างไรจึงให้นักเรียนได้รับความรู้ความ
สามารถจนมีประสบการณ์ชีวิตที่ดีกว่า เพื่อจะได้เป็นพลเมืองดีของสังคมที่นักเรียนสังกัดอยู่
ตามควรแก่สภาพของนักเรียนเอง สำหรับ กรมวิชาการ (กรมวิชาการ 2525 : 10)
กำหนดว่า การจัดการเรียนการสอน เป็นกิจกรรมรวมระหว่างครูกับนักเรียน โดยมีสื่อการเรียน
เขามามีส่วนช่วยให้การเรียนรู้เกิดขึ้นได้อย่างสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์หลักสูตรวางไว้ ซึ่ง
สุรวุฒิ ศรีวัชร กมล ฐประเสริฐ และปรีชา กัมม์ปรกรณ์ (สุรวุฒิ ศรีวัชร กมล
ฐประเสริฐ และปรีชา กัมม์ปรกรณ์ 2528 : 152) มีความเห็นสอดคล้องว่า การจัด
การเรียนการสอน จึงหมายถึงการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียน
สัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และ บุญมี เฌรยอค (บุญมี เฌรยอค 2529 : 157)
มีความเห็นสนับสนุนว่า การจัดการเรียนการสอน เป็นการนำเอาหลักสูตรที่กำหนดไว้มานำปฏิบัติ
ให้สัมฤทธิ์ผล ซึ่งผลของการจัดระบบการเรียนการสอนของผู้บริหารโรงเรียนจะเป็นเครื่องชี้
ให้เห็นความสำเร็จในการดำเนินงานของโรงเรียน การจัดระบบที่ดี จะเป็นปัจจัยสำคัญในการ
ช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุผลตามจุดหมายของหลักสูตร

จากที่กล่าวมาแล้วพอสรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการ
ที่ผู้บริหารการศึกษาร่วมกับครูผู้สอนจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนมีประสบการณ์เกิดการ
เรียนรู้ และพัฒนาไปสู่จุดหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้

การจัดการเรียนการสอนตามแนวหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 กระทรวง
ศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ 2525 : ค, ต) กำหนดไว้ดังนี้

1. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดจนเนื้อหาในแต่ละบทเรียน ควรให้
ยึดหยุ่นตามเหตุการณ์สภาพท้องถิ่น ความสนใจของผู้เรียน และให้มีความสัมพันธ์ระหว่าง
กลุ่มวิชามากที่สุด
2. ผู้สอนควรใช้วิธีสอนที่จะให้ผู้เรียนรู้ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น ฝึกให้
คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น และรู้จักนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน โดยพิจารณาวิธีสอน
ที่เห็นว่าเหมาะสมกับจุดประสงค์และลักษณะเนื้อหาวิชา เช่น การสอนแบบแก้ปัญหา ทนดว่า
อภิปราย การทำงานเป็นกลุ่ม

3. ผู้สอนควรคำนึงถึงการที่จะให้ผู้เรียนมีโอกาสเรียนทั้งภาควิชาการและภาคปฏิบัติ ซึ่งส่งผลถึงการส่งเสริมคุณลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล และให้ผู้เรียนอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข

4. เวลาเรียน กำหนดไว้ตามละ 20 นาที ในการจัดสอน ให้โรงเรียนหรือท้องถิ่นกำหนดช่วงตารางเวลาเรียนเอง โดยจะกำหนดครั้งละกี่คาบ เป็นช่วงสั้นหรือยาว ได้ตามความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ลักษณะเนื้อหา และกิจกรรม

จากข้อกำหนดเรื่องการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ดังกล่าว อาจสรุปเป็นแนวทางปฏิบัติได้ดังนี้

1. กระบวนการเรียนการสอน สำคัญพอ ๆ กับเนื้อหาวิชา
2. นักเรียนเป็นผู้แสดง ครูเป็นผู้กำกับกับการแสดง
3. นักเรียนค้นหาความรู้ สรุป และตัดสินใจเอง
4. มีการปฏิบัติควบคู่ไปกับทฤษฎี
5. ใช้วิธีสอนหลาย ๆ อย่าง
6. เน้นกระบวนการกลุ่ม

โดยสรุป การจัดการเรียนการสอนตามแนวหลักสูตรนี้ ครูและนักเรียนร่วมกันดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ โดยมีเด็กเป็นศูนย์กลางของความสนใจ คือ เป็นกิจกรรมของเด็ก โดยเด็ก และเพื่อเด็ก ครูเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมให้เป็นไปในแนวทางตามที่แผนการสอนและคู่มือเสนอแนะไว้ เด็กเป็นผู้ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ มากที่สุด

กรมวิสามัญศึกษา (กรมวิสามัญศึกษา 2511 : 1) ได้ศึกษาบทบาทและหน้าที่ของครูใหญ่เกี่ยวกับงานวิชาการในโรงเรียน ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน ได้สรุปว่า ครูใหญ่หรือผู้อำนวยการควรมีหน้าที่ดังนี้

1. ทวนถาม ดูแลการสอน การวัดผลของครูในหมวดวิชาต่าง ๆ ให้เป็นไปตามหลักสูตรและประมวลการสอน
2. จัดชั้นเรียน จัดตารางสอน และจัดครูเข้าสอนในหมวดวิชาต่าง ๆ

3. ควบคุม ดูแลการเตรียมการสอน การเตรียมอุปกรณ์ การสอนตลอดจนการตรวจบันทึกการสอนของครู

4. จัดการทดสอบ และวัดผลการศึกษา รับผิดชอบในการจัดทำข้อสอบ

5. จัดและรับผิดชอบในการประชุมพิเศษครู นักเรียน ให้เข้าใจกฎเกณฑ์ และระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ เกี่ยวกับการเรียนการสอน

6. จัดและรับผิดชอบในการจัดกิจกรรม และนิทรรศการเพื่อประโยชน์แก่การศึกษาแก่เด็กเรียนทั้งหมด

7. ควบคุมดูแลการจัดการดำเนินงานของห้องสมุดโรงเรียนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และก่อให้เกิดประโยชน์

8. จัดหาอุปกรณ์การสอน หนังสือแบบเรียน คู่มือต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับครู และนักเรียน

9. จัดและรวบรวมการเก็บคะแนน การจัดทำระเบียบคะแนนและ ร.บ. ต่าง ๆ
 วิจารณ์ ศรีสุวาน (วิจารณ์ ศรีสุวาน 2518 : 6) ได้กล่าวถึงบทบาทความรับผิดชอบของผู้บริหารโรงเรียน เกี่ยวกับการบริหารและการปรับปรุงงานวิชาการในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องรับผิดชอบการพัฒนาจุดมุ่งหมาย เป้าหมาย และนโยบายของโรงเรียน เพื่อจะใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน

2. ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องรับผิดชอบในการจัดวางตัวบุคคลเพื่อให้สามารถทำหน้าที่บริหารจุดมุ่งหมายของการศึกษาในโรงเรียน

3. ผู้บริหารโรงเรียน จะต้องรับผิดชอบในการจัดสรรเวลา และสถานที่เพื่อประโยชน์ของการเรียนการสอนให้มากที่สุด

4. ผู้บริหารโรงเรียน จะต้องรับผิดชอบในการจัดหา จัดใช้วัสดุอุปกรณ์ และอาคารสถานที่ เพื่อประโยชน์ของการศึกษาสูงสุด

5. ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องรับผิดชอบส่งเสริมการเรียนการสอน เพื่อให้การสอบบรรลุเป้าหมาย

6. ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องรับผิดชอบการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อประโยชน์ทางการศึกษา

7. ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องรับผิดชอบการจัดโปรแกรมการอบรมเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน

8. ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องรับผิดชอบในการประเมินผลความต้องการของโรงเรียน เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุจุดหมายของหลักสูตรที่วางไว้ วิชัย ราษฎร์ศิริ (วิชัย ราษฎร์ศิริ 2522 : 113 - 114) ได้เสนอแนะไว้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรปฏิบัติดังนี้

1. ศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับสาระสำคัญของหลักสูตร เพื่อจะได้แนะนำและช่วยเหลือครูให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างกว้างขวาง

2. อบรมครูให้เข้าใจหลักสูตรและวิธีใช้หลักสูตรให้สัมฤทธิ์ผล เพื่อส่งเสริมให้การจัดการเรียนการสอนเกิดผลดียิ่งขึ้น

3. จัดหาหลักสูตร เอกสารหลักสูตรไว้ให้พร้อมและเพียงพอที่ครูและนักเรียนจะนำไปใช้ได้โดยสะดวก

4. จัดทำแผนการเรียนการสอน ตารางสอน เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างราบรื่น

5. จัดครูเขาสอนให้เหมาะสมตามความรู้ความสามารถ และควรจัดให้มีครูจำนวนหนึ่ง ทำหน้าที่ฝ่ายบริการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน เช่น ให้ครูเฝ้าที่หน้าศึกษา ครูบรรณารักษ์ ครูแนะแนว เป็นต้น

6. จัดเตรียมสถานที่ที่จะใช้ในการจัดการเรียนการสอน เช่น ห้องเรียน ห้องสมุด ห้องเฉพาะวิชาต่าง ๆ เป็นต้น

7. คอยควบคุมติดตามผลการจัดการเรียนการสอนโดยการเยี่ยมและสังเกตการสอนของครูเป็นครั้งคราว เพื่อทราบปัญหาและให้ความช่วยเหลือแนะนำปรึกษาตามที่ครูต้องการ

8. หาวิธีการส่งเสริมความรู้ให้แก่ครูด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น การประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ส่งครูไปดูงานหรือสังเกตการสอนในโรงเรียนอื่น จัดหาหนังสือและแนะนำหนังสือให้อ่าน เป็นต้น

9. ประสานงานกับบุคคลหรือหน่วยงานต่าง ๆ ภายนอกโรงเรียน รวมทั้งเผยแพร่กิจการต่าง ๆ ของโรงเรียนให้ครูปกครองนักเรียนทราบ เพื่อจะได้รับการช่วยเหลือสนับสนุนส่งเสริมให้การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนเกิดผลดี

10. พยายามสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ครู เพื่อประสิทธิภาพของผลงาน

11. ส่งเสริมสนับสนุนให้กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เหมาะสม

12. พยายามจัดหาวัสดุอุปกรณ์ และส่งเสริมอำนวยความสะดวกให้แก่ครูในการทำอุปกรณ์การสอนหรือใช้สิ่งที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2528 : 19 - 29) ได้ให้แนวทางกระบวนการปฏิบัติงานวิชาการสำหรับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. การจัดทำแผนงาน โครงการวิชาการประจำปี ผู้บริหารโรงเรียนต้องใหญ่บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมและรับผิดชอบการปฏิบัติงานตั้งแต่ต้น เพื่อทุกคนจะได้มีความเป็นเจ้าของหน่วยงาน และจะได้ให้ความร่วมมือด้วยดี เพื่อให้แผนงาน โครงการที่วางไว้บรรลุผลสำเร็จ ส่วนโรงเรียนจะมีโครงการในแผนงานวิชาการมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับขนาดของโรงเรียน บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และงบประมาณ ตลอดจนนโยบาย วัตถุประสงค์และเป้าหมายของโรงเรียน

2. การจัดปฏิทินปฏิบัติงานในรอบปีการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนควรจัดให้มีการทำปฏิทินงานให้ชัดเจนว่า วันใด เดือนใดจะต้องประกอบกิจกรรมอะไร เพื่อเป็นเครื่องเตือนความจำของผู้รับผิดชอบ และเป็นการกระตุ้นให้เกิดความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานให้เสร็จตามเวลา

3. การจัดทำแผนการสอน ผู้บริหารโรงเรียนควรควบคุม ติดตามการปฏิบัติการสอนของครูให้เป็นไปตามเนื้อหาและกำหนดเวลาที่ระบุในคู่มือ และแผนการสอน ซึ่งมีขั้นตอนดำเนินงานดังนี้

3.1 ศึกษาและจัดความสัมพันธ์ในเรื่องปริมาณของเนื้อหา ระยะเวลาที่จะสอนประจำปี ประจำสัปดาห์ และประจำวัน

3.2 จัดเรียงเนื้อหาให้เหมาะสมกับเวลาที่กำหนดไว้ในตารางสอนแต่ละวัน

3.3 เขียนแผนการสอนไว้ตลอดปี ตั้งแต่สัปดาห์ที่ 1 ถึงสัปดาห์ที่ 40 เพื่อเป็นแนวทางในการสอนตามที่กำหนดในตารางสอนของแต่ละวัน

4. การจัดการตารางสอน ผู้บริหารโรงเรียนควรมอบให้หัวหน้างานวิชาการของโรงเรียนหรือคณะทำงานเป็นผู้จัดทำตารางสอน โดยผู้บริหารโรงเรียนคอยควบคุมให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์การจัดทำตารางสอน

5. การจัดทำบันทึกการสอน ผู้บริหารโรงเรียนต้องคอยกำกับดูแล และควบคุมให้ครูบันทึกการสอนประจำวันไว้อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้การสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ หรือในกรณีที่ครูไม่สามารถปฏิบัติการสอนได้ครูอื่นจะเข้าทำการสอนแทนได้ทันทีโดยสะดวก

6. การจัดการครูเข้าสอน ผู้บริหารโรงเรียนควรคำนึงถึงความต้องการและความทันตัวของครู

7. การจัดนักเรียนเข้าชั้นเรียน ผู้บริหารต้องมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดนักเรียนเข้าชั้นเรียน ซึ่งอาจจัดได้ 2 แบบ คือ

7.1 จัดตามความสามารถของนักเรียน ผลดี คือ เป็นการส่งเสริมนักเรียนตามความรู้ ความสามารถได้ แต่อาจมีผลเสีย ถ้านักเรียนในชั้นเรียนอ่อนจะรู้สึกมีค่าน้อย หดหู่กำลังใจ และขาดความกระตือรือร้นในการเรียน

7.2 จัดแบบกละ การจัดแบบนี้จะมีนักเรียนที่เรียนเก่งและอ่อนอยู่รวมกัน ผลดี คือ นักเรียนที่เรียนเก่งจะช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนอ่อนได้ ผลเสีย คือ นักเรียนที่เรียนเก่งอาจเกิดความเบื่อหน่ายต่อการเรียน ถ้าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่ดีพอ

โรงเรียนจัดขึ้นเรียนแบบใด ควรจะพิจารณาให้รอบคอบ โดยให้ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการพิจารณาคัดเลือก และคำนึงถึงผลประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับ เป็นสำคัญ

8. การจัดสิ่งส่งเสริมสนับสนุนการเรียนการสอน ผู้บริหารโรงเรียนควรจัดสิ่งเหล่านี้ใหม่และใช้ในโรงเรียน คือ

8.1 สื่อการสอนตามกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ มีแนวปฏิบัติ เช่น

- (1) จัดหาวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ไว้สำหรับผลิตสื่อให้เพียงพอ
- (2) สนับสนุนส่งเสริมให้ครูผลิตหรือจัดหาสื่อประกอบการสอน
- (3) จัดให้มีห้องสื่อการเรียน และแต่งตั้งเจ้าหน้าที่รับผิดชอบจัดเก็บให้เป็น

ระบบตามกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ

- (4) จัดให้มีทะเบียนสื่อและสถิติการใช้สื่อต่าง ๆ
- (5) จัดบริการสื่อการสอนให้ครูได้รับความสะดวกในการนำไปใช้
- (6) ควบคุม กำกับ ให้ครูได้ใช้สื่อในการสอน
- (7) จัดอบรมและสาธิตการนำการใช้และการเก็บรักษาสื่อ

8.2 ศูนย์การเรียน ควรสนับสนุนให้ครูได้สอนแบบศูนย์การเรียน อันเป็นวิธีสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ ฝึกการทำงานเป็นหมู่คณะ และส่งเสริมให้นักเรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และมีความรับผิดชอบ

8.3 ชุดการสอน เป็นการวางแผนการเรียนการสอนโดยใช้สื่อต่าง ๆ รวมกัน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง และเป็นไปตามจุดหมายที่วางไว้ โดยจัดเป็นชุดในลักษณะของหรือกลองเป็นหน่วยการเรียน เป็นการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ด้วยตนเองอย่างอิสระ

8.4 แบบเรียนสำเร็จรูป เป็นแบบเรียนที่ผู้เรียนสามารถเรียนได้ด้วยตนเอง แบบเรียนประเภทนี้ นอกจากบอกวิธีเรียนแล้ว ยังมีคำถามไว้ให้ผู้เรียนตรวจสอบด้วยว่าเรียนรู้อะไรแล้วหรือยัง ถ้ายังมิได้เรียนรู้ในเรื่องใด ก็สามารถทบทวนใหม่ได้

8.5 ห้องสมุด ถือเป็นแหล่งวิชาการที่สำคัญในการปฏิบัติตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ผู้บริหารโรงเรียนควรให้ความสนใจเป็นพิเศษ โดยดำเนินการ ดังนี้

- (1) จัดหาหนังสือและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับนักเรียนให้เพียงพอ
- (2) จัดระบบการเก็บรักษาหนังสือตามหลักการจัดห้องสมุด
- (3) จัดบริการห้องสมุดให้สะดวกแก่นักเรียนที่จะใช้ห้องสมุด
- (4) ส่งเสริมให้นักเรียนรักการอ่าน

นอกจากนี้ ผู้บริหารโรงเรียนควรมีบทบาทหน้าที่ในการดำเนินการตามแผนปฏิบัติงาน การจัดการเรียนการสอน ดังนี้

1. ตรวจสอบการเตรียมการสอนหรือบันทึกการสอน
2. ให้ครูเข้าปฏิบัติการสอนตรงตามเวลา
3. ควบคุม กำกับ ติดตาม และนิเทศ ให้ครูดำเนินการเรียนการสอนให้เป็นไปตามแผนการสอน หรือคู่มือครู
4. จัดครูเข้าสอนแทนในกรณีมีครูประจำชั้นหรือครูประจำวิชาไม่มาปฏิบัติการสอน
5. ควบคุม ดูแลให้ครูจัดสอนซ่อมนักเรียนที่เรียนอ่อน และจัดสอนเสริมนักเรียนที่เรียนเก่ง
6. สนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
7. ควบคุม ติดตามให้ครูที่รับผิดชอบงานและโครงการดำเนินงานให้เป็นไปตามปฏิทินปฏิบัติงาน

จากที่กล่าวมาแล้วพอสรุปได้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาจะต้องปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนให้สมบูรณ์ โดยอาศัยวิธีการต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ครูซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติการโดยตรง ได้มีความรู้ความเข้าใจในหลักการและวิธีการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน จะต้องอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของครู มีการติดตามผลการปฏิบัติงานการสอนของครู เพื่อให้ทราบปัญหาข้อขัดข้องต่าง ๆ อันจะเป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงการปฏิบัติงานของครู ให้เกิดผลในด้านการเรียนการสอนนักเรียนอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพดียิ่ง ๆ ขึ้นไป

การนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษา หมายถึง การปรับปรุงการเรียนการสอนในชั้นเรียนและในโรงเรียนให้ดียิ่งขึ้น (สายหยุด จำปาทอง 2514 : 2) ซึ่งสอดคล้องกับ นานูเจลิยว สุมาวงศ์ และคนอื่น ๆ (นานูเจลิยว สุมาวงศ์ และคนอื่น ๆ 2516 : 1) ที่ให้คำจำกัดความว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง การปรับปรุงสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนให้ดีขึ้น คำว่า "นิเทศ" แปลว่า ช่วยเหลือ แนะนำ หรือปรับปรุง ส่วนไวลส์ (Wiles, 1967 : 5) มีความเห็นว่า การนิเทศการศึกษา เป็นกิจกรรมบริหารที่จะช่วยให้ครูทำงานในหน้าที่ของตนให้ดียิ่งขึ้น และวิจิตร (ธีระกุล) วรทบางกูร และคนอื่น ๆ (วิจิตร (ธีระกุล) วรทบางกูร และคนอื่น ๆ 2519 : 1) กล่าวสรุปว่า การนิเทศการศึกษาคือการปรับปรุงคุณภาพของการศึกษาตนเอง

จากที่กล่าวมาแล้วพอสรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง การช่วยเหลือ แนะนำ และให้คำปรึกษาหารือ เพื่อช่วยให้ครูสามารถปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น อันจะส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และมีสัมฤทธิ์ผลตามจุดหมายของหลักสูตร

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2527 : 5 - 8) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายทั่วไป และส่วนประกอบของงานนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้

จุดมุ่งหมายทั่วไปของการนิเทศการศึกษา คือ

1. เพื่อการแก้ไข (Correction) การนิเทศต้องมุ่งให้การแก้ไขข้อบกพร่อง
2. เพื่อการป้องกัน (Prevention) การนิเทศต้องมุ่งที่จะป้องกันมิให้เกิดปัญหา

และอุปสรรคต่อการบริหารหลักสูตรและการเรียนการสอน

3. เพื่อการก่อสร้างหรือสร้าง (Construction) คือมุ่งให้รู้จักวิธีการเรียนการสอนใหม่ ๆ สร้างสิ่งใหม่ ๆ ขึ้นใช้เอง

4. เพื่อการสร้างสรรค์ (Creation) คือ มุ่งให้มีโอกาสได้ศึกษาทบทวนวิจัย และหาสิ่งที่เหมาะสมมาใช้

สำหรับส่วนประกอบของงานนิเทศการศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

1. ผู้ทำกรนิเทศ โดยทั่วไปจะต้องมีความรู้ในเรื่องหลักสูตรและเนื้อหาวิชา เป็นอย่างดี จึงจะได้รับการยอมรับนับถือในเชิงวิชาการ
2. ผู้รับกรนิเทศ โดยทั่วไป หมายถึง ตำแหน่งงานทุกตำแหน่งต้องได้รับการนิเทศช่วยเหลือตามความจำเป็น
3. งานที่กรนิเทศ โดยทั่วไปจะต้องนิเทศให้ครอบคลุมงานหลักของหน่วยงานที่จะรับกรนิเทศ

เมธี ปิณฑนันทน์ (เมธี ปิณฑนันทน์ 2525 : 211) กล่าวว่า กรนิเทศการศึกษา เป็นหน้าที่หนึ่งของการดำเนินงานในโรงเรียน เพื่อควบคุมและประเมินความก้าวหน้าของการปฏิบัติงาน และเพื่อความมั่นใจว่าการบริหารงานที่เป็นอยู่ได้ดำเนินการไปตามแผนการสอน อุทัย บุญประเสริฐ และ ชะโลมใจ กิจการวัฒน์ (อุทัย บุญประเสริฐ และชะโลมใจ กิจการวัฒน์ 2528 : 19, 29 - 30) มีความเห็นว่า งานนิเทศนั้นเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งของการบริหาร เป็นหน้าที่และความรับผิดชอบโดยตรงของผู้บริหารที่จะต้องมิตองงานนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งมีส่วนประกอบสำคัญของระบบการนิเทศภายในโรงเรียน 2 ส่วน คือ

1. กรนิเทศทั่วไป ได้แก่ งานนิเทศงานวิชาการ กิจกรรมนักเรียน บุคลากร อาคารสถานที่ บริหารทั่วไป ธุรการและการเงิน ความสัมพันธ์กับชุมชน และการติดตามประเมินผล
2. กรนิเทศการศึกษา ได้แก่ การช่วยเหลือครูในการพัฒนาการเรียนการสอน การเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร และเสริมความสามารถในการนำหลักสูตรไปใช้ การช่วยเหลือส่งเสริมการพัฒนาตนเองของครูและความก้าวหน้าในวิชาชีพครู การสนับสนุนอำนวยการครูในการใช้อุปกรณ์ สื่อการสอน นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เหมาะสม การทดลองการวิจัยเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน การใช้ห้องสมุด การใช้วิธีการสอนใหม่ ๆ ที่ตอบสนองจุดหมายของหลักสูตร การวัดผลและประเมินการเรียนของเด็ก การประเมินสัมฤทธิ์ผล

ทางวิชาการของโรงเรียนและความสำเร็จในการใช้หลักสูตร การเสริมสร้างบรรยากาศ
ในการทำงานร่วมกันและการบำรุงขวัญครู และการประเมินผลแผนงานโครงการนิตการศึกษ
ของโรงเรียน ซึ่งจุดเน้นอยู่ที่เรื่องการเรียนรู้การสอนและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเด็กโดยเฉพาะ
เป็นที่เข้าใจว่า เป้าหมายที่แท้จริงของการนิตการศึกษาอยู่ที่การช่วยเหลือครูให้
สามารถดำเนินการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเพื่อคุณภาพของนักเรียน

สมบัติ คุณภา (สมบัติ คุณภา 2524 : 18 - 19) เสนอแนะหลักในการนิต
การศึกษาว่า ผู้นิตจะต้องระลึกละเอียดว่า การนิตนั้นมีใช่เป็นการสอนหรือการแก้ปัญหา แต่
การนิตการศึกษาเป็นการช่วยให้ครูรู้จักคิดค้นและหาวิธีทำงานด้วยตนเอง ผู้นิตจึงควรหา
ทางส่งเสริมให้ครูได้เกิดความเชื่อมั่นในความสามารถและความสามารถของตนเอง ทั้งจะช่วย
ให้ครูได้มีความคุ้นเคยกับแหล่งวิชาการ และสามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนได้ สุรวัช
ศรีวัช กมล ภูประเสริฐ และปรีชา กัมภีร์ภักดิ์ (สุรวัช ศรีวัช กมล ภูประเสริฐ
และปรีชา กัมภีร์ภักดิ์ 2528 : 202 - 203) กล่าวไว้ว่า ในฐานะที่ผู้บริหารโรงเรียน
เป็นทั้งผู้บังคับบัญชาและผู้นิตการศึกษาในโรงเรียน จึงควรระมัดระวังในการนิตเพื่อสมตวร
ถือครองไม่ใช่อำนาจของความเป็นผู้บังคับบัญชาไปเกี่ยวข้องกับการนิตการศึกษา เพราะการ
นิตการศึกษาควรเป็นเรื่องของความร่วมมือช่วยเหลือกันในการทำงานระหว่างผู้บริหาร
โรงเรียนและครูผู้สอน การนิตการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนจึงควรทำในลักษณะการให้
คำปรึกษาหารือ การประชุมครู การอบรมครู และพยายามส่งเสริมการทำงานของครูด้วย
วิธีอื่น ๆ เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการประถม
ศึกษาแห่งชาติ 2528 : 18) ได้พิจารณาการนิตภายในเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. ผู้นิต ลักษณะการนิตจะแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ

การนิตทางตรง คือ ผู้นิตทำการนิตต่อครูหรือผู้รับการนิตโดยตรงไม่ต้อง
ผ่านสื่ออื่น เช่น การปรึกษาหารือ การสังเกตการสอน การประชุม เป็นต้น

การนิเทศทางอ้อม เป็นการนิเทศโดยใช้สื่อ เช่น นิเทศทางวิทยุ หรือ ส่งเอกสารให้ศึกษาค้นคว้า เป็นต้น

2. ผู้รับการนิเทศก็แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะเช่นกัน คือ

การนิเทศเป็นรายบุคคล หมายถึง การได้รับการนิเทศครั้งละคนจะเป็นการนิเทศทางตรงหรือทางอ้อมก็ได้ เช่น การให้คำปรึกษาหารือ การมอบหมายงานให้ทำ เป็นต้น

การนิเทศเป็นกลุ่ม หมายถึง การได้รับการนิเทศครั้งละหลาย ๆ คน เช่น การประชุม การสนทนาทางวิชาการ เป็นต้น

สำหรับผู้ที่นิเทศในโรงเรียนนั้น วีระ ตันตระกุล บุญตรง สังข์ทอง และอุบล เสนวารี (วีระ ตันตระกุล บุญตรง สังข์ทอง และอุบล เสนวารี 2527 : 127) กล่าวว่า โดยทั่วไปครูใหญ่มีหน้าที่รับผิดชอบบริหารกิจการทางภายในโรงเรียน รวมทั้งความรับผิดชอบในงานวิชาการของโรงเรียน ครูใหญ่จึงต้องมีความบทบาทในการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนด้วย งานนี้ถือเป็นหน้าที่โดยตรงจะโดยภาระนี้ให้เป็นหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ หรือผู้บริหารระดับสูงขึ้นไปหาได้ไม่ ยี่สิบ เพราะครูใหญ่เข้าใจสภาพการศึกษาในโรงเรียนของตนดีกว่าผู้อื่นทั้งหมด หากครูใหญ่เห็นความสำคัญของการนิเทศศึกษานิเทศภายในโรงเรียน งานการเรียนการสอนในโรงเรียนก็จะก้าวหน้ามาก หน้าที่ของครูใหญ่ในการนิเทศภายในโรงเรียนได้แก่

1. สังเกตการณ์การเรียนการสอน แนะนำและช่วยเหลือครู
2. จัดบริการเครื่องอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน
3. ประชุมปรึกษาหารือเพื่อประเมินผลการเรียนการสอน ปรับปรุงคุณภาพการสอน
4. ประเมินนิเทศครูใหม่ เช่น ระเบียบการทำงาน นโยบายของโรงเรียน การปฏิบัติงาน แนะนำครูใหม่ต่อคณะครู มอบงานให้ตรงตามหน้าที่และความสนใจ เป็นต้น
5. พัฒนาความสามารถของครู เช่น การจัดประชุมครูเพื่อแจ้งหรือให้ความรู้ใหม่ ๆ การอบรมครู การให้ครูได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม การให้ครูได้ดูงาน สังเกตการสอนและการจัดกิจกรรมต่าง ๆ

อนิรุทธิ์ ประทุมยศ (อนิรุทธิ์ ประทุมยศ 2528 : 23) มีความเห็นสอดคล้องว่า การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนนับได้ว่าเป็นการนิเทศการศึกษาชั้นแรกที่เป็นหน้าที่ของ ผู้บริหารโรงเรียนทุกคนที่ต้องกระทำเป็นอย่างยิ่ง เพราะผู้บริหารโรงเรียนเท่านั้นที่จะกำหนด ทิศทางในการจัดการเรียนการสอนภายในโรงเรียนได้ โดยการมุ่งมาบริหารงานวิชาการและ มีการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนของตนได้เป็นประจำอยู่เสมอ โดยมีแนวทางในการดำเนินการ ง่าย ๆ ดังนี้

1. จัดทำคู่มือการสอนตามรายจุดประสงค์ย่อย เพื่อให้ครูผู้สอนจะได้ดำเนินการ สอนครบถ้วนตามที่หลักสูตรกำหนด แล้วติดตามผลการวัดผลการเรียนรู้ของครูผู้สอนว่าดำเนิน ไปตามจุดประสงค์ย่อยหรือไม่ อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง ใน 1 ห้องเรียน
 2. จัดทำสมุดนิเทศการสอนประจำชั้นเรียน โดยแสดงรายละเอียดเป็นรายการ ต่าง ๆ ที่ครูประจำชั้น/ครูผู้สอนต้องจัดทำ ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนต้องดำเนินการติดตามว่า ครูได้จัดทำตามรายการต่าง ๆ เป็นปกติหรือไม่ และต้องบันทึกไว้เป็นหลักฐานถึงสิ่งที่ต้อง แก้ไขปรับปรุงและสิ่งที่ควรชมเชย ซึ่งสมุดนี้สามารถนำมาใช้เป็นส่วนหนึ่งของผู้บริหารในการ พิจารณาความดีความชอบประจำปีได้
 3. ผู้บริหารควรมีการสังเกตการสอนของครูบ้างว่า ดำเนินการสอนไปในทิศทางใด ตรงกับจุดหมายของหลักสูตรหรือไม่ มีการสอนผิดพลาดอย่างไร ควรมีการแก้ไขอะไรบ้าง
- จากแนวทาง 3 ประการนี้ เชื่อว่าจะทำให้ครูผู้สอนได้กระตือรือร้นที่จะทำการสอน ให้ตรงกับบทเรียนและจุดประสงค์ที่ต้องการวัด ครูผู้สอนจะได้ทำการวัดผลจากพฤติกรรมของ นักเรียนอย่างแท้จริง จากแนวความคิดนี้ คิดว่าจะทำให้การจัดการเรียนการสอนในระดับ ประถมศึกษาของประเทศไทยเราประสบผลสำเร็จตามจุดหมายของหลักสูตรได้

ชาร์ มณีศรี (ชาร์ มณีศรี 2524 : 61 - 68) ได้เสนอแนะวิธีการปฏิบัติงาน การนิเทศการศึกษาในโรงเรียนสำหรับผู้บริหารโรงเรียนไว้ดังนี้

1. การปฐมนิเทศครูใหม่ ผู้บริหารควรจะได้วางแผนปฐมนิเทศครูใหม่ก่อน โรงเรียนเปิดเพื่อช่วยให้ครูคุ้นเคยกับโรงเรียนและงานในหน้าที่ใหม่ที่จะทำในการนี้ช่วยให้

ครูใหม่มีความรู้ในเรื่อง ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของโรงเรียน ประวัติความเป็นมาของโรงเรียน การจัดสายงานของฝ่ายบริหาร กิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน ระเบียบข้อบังคับสวัสดิการต่าง ๆ ที่ครูจะได้รับ บุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาที่จะให้คำปรึกษาหรือไปขอคำแนะนำเกี่ยวกับการจัดทำโครงการสอน แผนการสอนระยะยาว บันทึกการสอนประจำวัน บัญชีเรียกชื่อ การสังเกตการสอนของครูอื่น

2. การจัดประชุมก่อนเปิดเรียน เพื่อชี้แจงถึงงานที่จะต้องทำเมื่อเปิดเรียนแล้ว ชี้แจงโครงการใหม่ ๆ ที่ครูยังไม่ทราบ ประชุมให้ความรู้ใหม่ ๆ แก่ครู เพื่อจะนำไปใช้เมื่อเปิดเรียนแล้ว ประชุมตามสาขาวิชาหรือตามชั้น เพื่อร่วมกันทำประมวลการสอนหรือโครงการสอนระยะยาว

3. การสังเกตการสอนในชั้น ผู้บริหารควรสังเกตการสอนในชั้นต่าง ๆ ทั้งนี้มิใช่ไปจับผิดแต่ที่จะให้หาทางช่วยเหลือครู ทั้งในด้านเนื้อหาวิชา วิธีสอน การใช้อุปกรณ์ การวัดและการประเมินผล การควบคุมชั้น เมื่อมีปัญหาด้านใดก็จะได้นำไปให้คำปรึกษาเพื่อแก้ไขให้ดีขึ้น

4. การเยี่ยมชมโรงเรียนอื่น ๆ ถ้าปรากฏว่าหลังจากที่ผู้บริหารได้ทำการนิเทศให้คำแนะนำต่าง ๆ แล้วการสอนของครูยังไม่ดีขึ้นเท่าที่ควร ผู้บริหารก็ควรที่จะได้จัดบริการให้ครูได้มีโอกาสไปเยี่ยมชมโรงเรียนอื่น ๆ ซึ่งอาจเป็นโรงเรียนเดียวกัน หรือต่างโรงเรียนในบางโอกาส

5. การสาธิตการสอน ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ครูได้ดูการสาธิตการสอนตามสมควร เพื่อครูจะได้เห็นขั้นตอนในการดำเนินการสอนและวิธีสอนที่มีประสิทธิภาพ การสาธิตการสอนผู้บริหารอาจเชิญครูในโรงเรียนที่มีความสามารถมีความตั้งใจ มีการสอนดี เด่นมาทำการสาธิตการสอน หรือศึกษานิเทศก์เปิดโอกาสให้นักถามข้อข้องใจหรือปัญหา

6. การนิเทศด้วยการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลหรือรายหมู่ ผู้บริหารควรจะแจ้งให้ครูทราบว่า เมื่อครูมีข้อข้องใจเกี่ยวกับการสอน การบริหาร หรือการจัดกิจกรรมใด ๆ ก็ตามอาจมาปรึกษาหารือกับครูใหญ่ได้ หากจะดียิ่งขึ้นครูใหญ่ควรทำตารางเวลาที่ว่างเป็นประจำ ให้ครูได้มีโอกาสเข้าปรึกษาได้เต็มที่

7. การนิเทศด้วยการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบต่าง ๆ เพื่อให้ครูได้ศึกษาหาความรู้ และปฏิบัติจริงในเรื่องที่น่าสนใจ ซึ่งการจัดนี้อาจจะจัดทั้งโรงเรียน หรือจัดเป็นกลุ่มย่อย หรือจัดระยะยาวในคอนปีภาค

8. การอบรมครู ผู้บริหารอาจจัดการอบรมครูในโรงเรียนของตน หรือร่วมกับ โรงเรียนใกล้เคียง โดยใช้ช่วงวันหยุด เรื่องที่จะอบรมให้เป็น เรื่องที่ครูมีความต้องการ

9. การจัดสัมมนาครู ผู้บริหารทั้งโรงเรียนใกล้เคียงกันอาจร่วมกันจัดสัมมนากัน ในปัญหาเกี่ยวกับวิธีสอน หรืออื่น ๆ

10. การจัดหาหนังสือที่มัลลิกาทางวิชาการมาไว้ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ครูได้อ่าน หาความรู้ได้กว้างขวาง

11. การปรับปรุงห้องสมุดให้มีสภาพที่ทันสมัยและแนะนำครูเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุด เพื่อครูจะได้แนะนำและสนับสนุนนักเรียน

12. การจัดบริการโสตทัศนศึกษาให้แก่ครูเป็นอย่างดี และการสนับสนุนให้ครูใช้ อุปกรณ์เหล่านั้น

13. การแนะนำให้ครูเป็นสมาชิกของสมาคม หรือการเป็นสมาชิกวารสารที่มีและ ให้ประโยชน์ในทางการศึกษา

14. การสนับสนุนให้ครูไปเรียนเพิ่มเติมในหลายรูปแบบ เช่น เรียนต่อภาคปริกติ ภาคคำ หรือการเรียนระยะสั้น

พจน พินิจพันธ์ (พจน พินิจพันธ์ 2528 : 55) สนับสนุนว่าการปฏิบัติงานนิเทศ ทางวิชาการที่คณ ผู้บริหารโรงเรียนอาจทำได้ดังนี้

1. การให้ความรู้ คือ การที่ผู้เทศในโรงเรียนจะใช้การนิเทศโดยให้ความรู้แก่ครู เช่น การให้คำแนะนำ การประชุมปรึกษาหารือ การจัดอบรม การปฐมนิเทศครูใหม่ การใช้ เอกสารให้ความรู้ และการหาวิทยากรมาให้ความรู้ เป็นต้น

2. การทำให้อูหรือการสาธิต ซึ่งอาจทำเองหรือหาผู้อื่นมาทำให้อู เช่น การสาธิต วิธีการสอน สาธิตการใช้เครื่องมือ การปฏิบัติบางอย่างให้อูเป็นตัวอย่าง

3. การพาไปดูงาน เช่น พาไปดูนิทรรศการโรงเรียนที่มีผลงานดีเด่น
 4. การประสานงานให้กับดูรวมงาน นิเทศในโรงเรียน เป็นคู่ประสานงาน เพื่อให้ครูได้มาร่วมกันทำงาน เช่น ใ้มาช่วยกันทำคู่มือการสอน
 5. การบริการทางคานวึ่การ เป็นการจั้หาสิ่งอำนวยความสะดวกในการทำงานของครู เช่น วัสดุ อุปกรณ์การสอน แบบเรียน และหนังสือคนควา
 6. การประเมินผลและวิจัย อาจใช้แบบสอบถามวัดผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน การสังเกตการสอนของครู การประเมินผลจากการพบปะซักถามครู การใช้แบบสอบถามและเครื่องมือวัด
 7. การจัดกิจกรรมกระตุ้นให้ปฏิบัติงาน เข้มแข็งขึ้น อาจใช้วิธีการประกวดและการแข่งขันในด้านต่าง ๆ เป็นการกระตุ้นให้ครูกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน เช่น ประกวดผลการเรียนของนักเรียน หรือประกวดการสอน หรืออาจจะเป็นการกระตุ้นโดยการจัดแสดงผลงานต่าง ๆ การชมเชย การให้รางวัล เป็นต้น
 8. การให้ไปฝึกงาน อาจจะส่งครูไปฝึกงานในที่ต่าง ๆ เพื่อให้กลับมำทำงานได้ผลดี
 9. การทำให้เกิดความเข้าใจกัน กิจกรรมที่ช่วยให้เกิดความเข้าใจกันนี้ นับว่าเป็นงานนิเทศอย่างหนึ่ง อาจจัดให้มีบรรยากาศที่ดีในการทำงานร่วมกัน การอำนวยความสะดวกและบำรุงขวัญแก่ครู การจัดกิจกรรมนันทนาการร่วมกัน การประชาสัมพันธ์ เป็นต้น
- เกี่ยวกับการนิเทศภายใน ได้มีผู้คิดค้นและรวบรวมไว้มากมายหลายวิธี แต่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2528 : 87 - 92) มีความเห็นว่า วิธีการที่สามารถปฏิบัติได้ตามสภาพและเงื่อนไข โดยทั่วไปของโรงเรียนประถมศึกษาของเรานั้น ได้เสนอแนะไว้ดังนี้

1. การประชุมก่อนเปิดภาคเรียน ลักษณะและความมุ่งหมายของการประชุม เป็นการประชุมครูทั้งหมด เพื่อเตรียมการให้พร้อมที่จะดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนในวันเปิดภาคเรียน เรื่องที่สำคัญและจำเป็นที่ต้องระบุไว้ในหัวข้อการประชุมอย่างน้อยควรประกอบด้วย การสรุปผลการปฏิบัติงานในรอบปี (ภาคเรียน) ที่แล้วมา แนวทางการปฏิบัติงานในภาคเรียนต่อไป (ต้องสอดคล้องกับแนวปฏิบัติการประจำปี) การมอบหมายงานเฉพาะอย่าง การเตรียมการเกี่ยวกับ

คู่มือ เอกสารประกอบการเรียนการสอนและสิ่งอื่น ๆ การควบคุม กำกับติดตามและการประเมิน ผลการเรียนรู้ การเตรียมการเกี่ยวกับอาคารสถานที่ และการจัดครูเข้าชั้นเรียน

2. การสังเกตการสอนในชั้นเรียน การสังเกตการสอนอาจทำโดยผู้บริหารหรือครู คนอื่นที่ได้รับมอบหมาย การสังเกตการสอนเน้นที่การสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน เพื่อให้เกิดความไว้วางใจกันฉันเพื่อนร่วมวิชาชีพ และพร้อมที่จะร่วมมือกันแก้ปัญหาการเรียนการสอน การสังเกตการสอนเป็นการปรับปรุงและพัฒนาพฤติกรรมของครูและนักเรียน โดยใช้กระบวนการ สังเกตพฤติกรรมการสอนของครูในห้องเรียน แลวนำข้อมูลบันทึกหรือสังเกตได้ ไปวิเคราะห์ และหาทางปรับปรุงพฤติกรรมการสอนร่วมกัน

การสังเกตการสอนเป็นกระบวนการที่ต้องปฏิบัติตามอย่างน้อย 5 ขั้นตอน คือ

1. การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้สังเกตกับครู
2. การปรึกษาหารือเกี่ยวกับการทำแผนการสอนและการสังเกตการสอน
3. การสังเกตการสอนในชั้นเรียน
4. การวิเคราะห์พฤติกรรมการเรียนการสอนร่วมกัน
5. การปรับปรุงและพัฒนาแผนการสอน

3. การให้ศึกษาจากตำรา ในบางกรณีผู้สังเกตอาจมีเอกสารทางอ้อม โดยการมอบหมาย ให้ศึกษาเอกสารคู่มือหลักสูตรหรือวิธีสอน ในทางปฏิบัติ โรงเรียนมีการประชุมครูอยู่แล้ว เช่น อาจประชุมกันเดือนละ 1 ครั้ง ผู้บริหารสามารถใช้การประชุมดังกล่าวให้เป็นประโยชน์ โดย มอบหมายให้ครูคนใดคนหนึ่ง (ครูที่ต้องการนิเทศ) ไปศึกษาเอกสารเฉพาะเรื่อง เช่น ศึกษา เรื่องการสอนประชาธิปไตยในโรงเรียน การสอนซ่อมเสริมเป็นต้น แลวนำความรู้ที่ได้มาสรุป ให้ที่ประชุมฟัง การนิเทศแบบนี้มีข้อดี คือ สามารถปฏิบัติได้ง่าย ทั้งครูผู้รับการนิเทศจะมีความรู้ลึก ในทางที่ดี และจะมีความรับผิดชอบ กระตือรือร้นที่จะหาความรู้เพิ่มเติม เนื่องจากมีความรู้สึก ได้รับความไว้วางใจจากผู้บริหาร

4. การให้คำปรึกษาหารือ เป็นกลวิธีในการนิเทศภายในอีกอย่างหนึ่งที่โรงเรียนสามารถปฏิบัติได้ ปัญหาในการปรึกษาหารืออาจแบ่งเป็นปัญหส่วนตัวและปัญหาด้านการเรียนการสอน ซึ่งผู้นิเทศโดยเฉพาะผู้บริหารจำเป็นต้องให้คำปรึกษาหารือในปัญหาทั้ง 2 ส่วน การให้คำปรึกษาหารือจะช่วยให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน และเป็นการสร้างขวัญกำลังใจแก่ครูที่ตัวหนึ่ง

ลักษณะการให้คำปรึกษาหารือ การให้คำปรึกษาหารืออาจทำได้ใน 3 ลักษณะคือ

1. การบอกวิธีแก้ปัญหาโดยตรง
2. การให้ข้อคิดเห็น ให้ข้อมูล และช่วยให้ครูสามารถวิเคราะห์และแก้ปัญหา

ด้วยตนเอง

3. ใช้ผสมกันทั้งสองลักษณะ

โดยหลักและกระบวนการของการนิเทศการศึกษาแล้ว การให้คำปรึกษาหารือจะเป็นไปในแบบที่ 3 ทั้งนี้เพราะการให้คำปรึกษาหารือนั้นต้องวิเคราะห์สภาพปัญหา สถานการณ์และพื้นฐานในทุกด้านของครูแต่ละคน ซึ่งโดยสรุปแล้วจะแตกต่างกัน

5. การสาธิตการสอน ในกรณีที่ครูมีปัญหาเกี่ยวกับการสอนในบางเรื่อง ผู้บริหารโรงเรียนอาจนิเทศการสอนโดยวิธีสาธิตการสอน สิ่งสำคัญที่ควรระวังและทำความเข้าใจกับผู้สังเกตการสอนก็คือ การสาธิตการสอนครั้งนี้ไม่ใช่การสอนที่ดีที่สุด และผู้ชมการสอนไม่ใช่ผู้สาธิต ดังนั้น การเลือกแบบ วิธีและพฤติกรรมการสอนของผู้สาธิต จึงไม่ใช่พฤติกรรมการสอนที่ดีที่สุด เพราะพฤติกรรมการสอนที่ดีและมีประสิทธิภาพนั้น เป็นพฤติกรรมการสอนที่สอดคล้องกับบุคลิกภาพของครูแต่ละคน

6. การพาครูไปศึกษานอกสถานที่ การพาครูไปศึกษางานมีความประสงค์เพื่อให้ครูได้รับประสบการณ์ตรง และให้เกิดแนวคิดที่จะเอาประสบการณ์ที่ได้รับนั้นมาประยุกต์ใช้ในโรงเรียน ตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวจึงจำเป็นต้องมีการวางแผนอย่างรอบคอบ โดยเฉพาะในเรื่องวัตถุประสงค์และกิจกรรมจะต้องชัดเจน มีการแจ้งวัตถุประสงค์ให้โรงเรียนหรือหน่วยงานที่จะไปศึกษางานทราบ และถ้าเป็นไปได้ควรมอบหมายให้ครูรับผิดชอบไปประสานงานด้วยตนเอง ก่อนการเดินทาง

7. การสนทนาวิชาการ เป็นกลวิธีการนิเทศที่เป็นประโยชน์ และโรงเรียนสามารถดำเนินได้โดยไม่ต้องใช้งบประมาณ วิธีดำเนินการอาจใช้ช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง เช่น ในช่วงเวลารับประทานอาหารกลางวัน ผู้บริหารโรงเรียนอาจขอร้องให้ครูได้จัดทำอาหารกลางวันมารับประทานร่วมกัน การเลือกหัวข้อการสนทนาควรให้เป็นไปตามความต้องการของคณะครู ในกรณีหัวข้อการสนทนาเป็นเรื่องที่ค่อนข้างยาก เป็นเทคนิคเฉพาะเรื่อง โรงเรียนควรเชิญบุคคลภายนอกมาเป็นผู้ดำเนินการสนทนา

8. การบริการเอกสารวิชาการ เอกสารทางวิชาการ เช่น คู่มือหลักสูตร คู่มือการจัดการเรียนการสอน และบทความทางวิชาการ เป็นต้น นับว่ามีความสำคัญและจำเป็น ผู้บริหารโรงเรียนควรให้ความสำคัญในการจัดหาเพื่อให้บริการแก่คณะครู

จากที่กล่าวมาแล้วพอสรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนเป็นหน้าที่โดยตรงของผู้บริหารโรงเรียนที่จะต้องปฏิบัติ โดยดำเนินการนิเทศครูผู้สอนด้วยวิธีการต่าง ๆ ทั้งการนิเทศทางตรงและทางอ้อม เพื่อช่วยให้ครูผู้สอนสามารถปรับปรุงหรือพัฒนาวิธีสอนให้มีคุณภาพ ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และมีสัมฤทธิ์ผลตามจุดหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้

การวัดและการประเมินผลการศึกษา

อำนวยการ เลิศยงค์ (อำนวยการ เลิศยงค์ 2525 : 7) กล่าวว่า การวัดผลกับการประเมินผล มีความหมายไม่เหมือนกัน การวัดผลตรงกับภาษาอังกฤษว่า Measurement หมายถึง กระบวนการกำหนดรายละเอียดของข้อมูลให้เป็นตัวเลขภายใต้กฎเกณฑ์ในการกำหนดตัวเลขแทนปริมาณของสิ่งที่วัด ตามคุณลักษณะ ส่วนการประเมินผลตรงกับภาษาอังกฤษว่า Evaluation เป็นกระบวนการตัดสินใจข้อมูลที่ได้อาจจากการวัดผลหรือการทดสอบอย่างมีหลักเกณฑ์ แล้วจึงสรุปว่า สิ่งนั้นดี - เลว ถ้าเป็นผลการทดสอบ ก็อาจตัดสินใจว่า ดี - ตก หรือผ่าน - ไม่ผ่าน ซึ่งสอดคล้องกับของ วีระ พันตระกูล บุญทรง สังข์ทอง และอุบล เสนาวารี (วีระ พันตระกูล บุญทรง สังข์ทอง และอุบล เสนาวารี 2525 : 188 - 189)

ที่กล่าวว่า การวัด (Measurement) เป็นกระบวนการกำหนดหรือหาจำนวน หรือ
 จุดค่าของสิ่งหนึ่ง หรือบุคคล โดยใช้เครื่องมือเป็นหลักในการวัด เมื่อหาแล้วจะได้อะไร
 การวัดผลการศึกษา จึงเป็นการเก็บข้อมูลความจริงเกี่ยวกับการเรียนการสอน ซึ่งเป็นกระบวนการ
 ต่อเนื่องกับการสอน ส่วนการประเมินผล (Evaluation) เป็นการตัดสินที่ราคาแพงสรุป
 เกี่ยวกับคุณลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เช่น สรุปว่า สอบได้ - ตก นั่นคือ การวัดผล จะเน้นถึง
 คุณลักษณะหนึ่งด้านเดียว ส่วนการประเมินผล เป็นลักษณะโดยส่วนรวม

หวน ทัศนัย (หวน ทัศนัย 2528 : 53) ให้ความเห็นว่า การวัดผลการศึกษา
 หมายถึงการเปรียบเทียบผลที่ได้จากการเรียนกับมาตรฐานอันหนึ่งที่ยึดถืออยู่ เพื่อแสดงว่า
 นักเรียนมีความรู้มากน้อยเพียงไรจากที่ได้เรียนมาแล้ว และอาจจะบอกได้ว่าหลังจากการสอน
 แล้วนักเรียนได้คะแนนจากการวัดเท่าไร ส่วนการประเมินผล เป็นการกำหนดค่าหรือราคา
 จากคะแนนที่ได้จากการวัดนั้น แล้วสรุปว่า เก่งหรือไม่เก่ง โดยการเปรียบเทียบกับคนอื่น
 ในห้องเดียวกัน ดังนั้นการวัดผลกับการประเมินผลจึงต้องสัมพันธ์กัน

นิพนธ์ กิยาวงศ์ (นิพนธ์ กิยาวงศ์ 2523 : 72) มีความเห็นว่า การวัดและ
 การประเมินผล เป็นกิจกรรมทางวิชาการที่สำคัญประการหนึ่ง

การเรียนการสอนจะได้ผลเพียงไรหรือบรรลุจุดหมายหรือไม่ ย่อมทราบได้จาก
 การวัดหรือประเมินผล การวัดผลและการประเมินผลเป็นกิจกรรมที่ควบคู่กันไปโดยปกติ
 การประเมินผลในโรงเรียนมีจุดหมาย 2 ประการคือ การประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียน
 การสอน และการประเมินผลเพื่อตัดสินการเรียน

การวัดผลการศึกษาทำให้ครูทราบความเจริญก้าวหน้าของนักเรียนตลอดจนข้อบกพร่อง
 เพื่อแก้ไขในกาลต่อไป การวัดผลการศึกษามีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อทราบผลการเรียนของนักเรียน
2. เพื่อประโยชน์ในการเลื่อนชั้น (Grade Placement) และการจัดแบ่ง
 นักเรียนตามความสามารถ (Ability Grouping)
3. เพื่อเป็นหลักฐานในการรายงานผลการเรียนให้ผู้บริหารทราบ

4. เพื่อประโยชน์ในการให้ประกาศนียบัตร เมื่อจบชั้นการศึกษา และแจ้งผลการเรียนให้สถานอื่นที่นักเรียนจะไม่เรียนต่อ ที่ขอทราบมา

5. เพื่อเป็นสถิติในทางการศึกษา

บัญญัติ วิทยุโณนันทพงษ์ (บัญญัติ วิทยุโณนันทพงษ์ 2523 : 3) ชี้ให้เห็นว่าการวัดผลและการประเมินผลการศึกษา เป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งในกระบวนการศึกษา หรือกระบวนการเรียนการสอน เพราะเป็นเครื่องบ่งชี้ว่า การจัดการเรียนการสอนได้ผลตามความมุ่งหมายหรือไม่เพียงใด ซึ่ง สนั่น มีสัจธรรม (สนั่น มีสัจธรรม 2528 : 13) ให้ความเห็นสนับสนุนว่า การวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะช่วยให้การเรียนของนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพราะผลจากการวัดเป็นข้อมูลที่จะช่วยให้ครูสอนนำมามีการพิจารณาหาวิธีการแก้ไขข้อบกพร่อง และจัดสอนในด้านต่าง ๆ ได้ อย่างถูกต้อง

สุภาพ วาดเขียน และ อรพินธ์ โกชนาคา (สุภาพ วาดเขียน และ อรพินธ์ โกชนาคา 2520 : 9-11) ได้กล่าวว่า การวัดผลและการประเมินผลศึกษามีประโยชน์ดังนี้

1. ใช้เปรียบเทียบ วิเคราะห์ วินิจฉัย และพยากรณ์ ค่าสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษา
2. ใช้ในการวัดอัตราความเจริญงอกงาม และคุณภาพแห่งพัฒนาการของนักเรียนในด้านต่าง ๆ

3. ใช้ในการฝึกฝนนักเรียน
4. ใช้เป็นสื่อกลางระหว่างชุมชนและสถาน
5. ใช้ในด้านอื่น ๆ อีกดังนี้

5.1 คัดเลือกนักเรียนให้ปฏิบัติกิจกรรมเสริมหลักสูตร การศึกษาต่อ การจัดกลุ่มนักเรียนตามความมุ่งหมาย เป็นต้น

5.2 ศึกษาและรายงานผลในด้านต่าง ๆ เช่น ความเจริญก้าวหน้า มาตรฐานความรู้ เป็นต้น

5.3 ช่วยวิเคราะห์ประมวลการสอนของโรงเรียน ช่วยให้ครูที่ทำการสอนอยู่ปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้นและเหมาะสมยิ่งขึ้น

6. ช่วยให้บุคคลทั้งฝ่ายบริหารและฝ่ายปฏิบัติการทราบถึงข้อเท็จจริงทางการจัดการศึกษา

7. ทำให้งานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ มากยิ่งขึ้น

7.1 การวางแผนงานบริหารที่ดียิ่งขึ้น

7.2 ทำให้หลักสูตรมีคุณภาพดี เหมาะกับความต้องการ สามารถกำหนดจุดมุ่งหมายไว้ให้ปฏิบัติเป็นขั้น ๆ และเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

7.3 ช่วยให้ทราบถึงจุดเด่น จุดด้อยของการจัดการเรียนการสอนสามารถปรับปรุงให้ถูกต้อง

7.4 ทราบข้อมูลเกี่ยวกับผู้ที่มารับบริการและแนวสามารถแนะแนวได้ถูกต้อง

7.5 การวิจัย

จากที่กล่าวมาแล้วพอสรุปได้ว่า การวัดและการประเมินผลการศึกษาเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญต่อเนื่องจากกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับฝ่ายบริหารและฝ่ายปฏิบัติการได้ทราบผลของการจัดการศึกษาอันจะนำไปสู่การปรับปรุงการสอนของครูและการเรียนของนักเรียน

เกี่ยวกับหลักของการวัดและการประเมินผล สุชา จันทน์เฒ และสุรางค์ จันทน์เฒ (สุชา จันทน์เฒ และสุรางค์ จันทน์เฒ 2518 : 9 - 12) ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ในการวัดและประเมินผลทุกชนิดจะต้องมีหลักปฏิบัติที่แน่นอน เพื่อให้ได้ผลที่ถูกต้อง ซึ่งมีหลักสำคัญดังนี้

1. ต้องมีวัตถุประสงค์แน่นอนว่าจะวัดอะไร
2. ต้องวัดในสิ่งที่ต้องการวัด
3. ต้องมีความเชื่อถือได้
4. ต้องสัมพันธ์และคลุมหลักสูตรได้อย่างทั่วถึง
5. ต้องสม่ำเสมอ และใช้วิธีการหลายอย่าง

6. ต้องใช้ทรัพยากรเวลา ค่าใช้จ่าย และแรงงาน

7. ต้องสะดวกในการตรวจให้คะแนน

สำหรับระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 พ.ศ. 2524 (กรมวิชาการ 2521 : 75 - 77) ระบุหลักการที่โรงเรียน และครูจะต้องดำเนินการไว้ดังนี้

1. ให้โรงเรียนมีหน้าที่ประเมินผลการเรียนทุกชั้นเรียน ยกเว้นการวัดผลปลายปี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2. ให้อำนาจการประเมินผลการเรียน เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนและเพื่อการตัดสินผลการเรียน

3. ให้อำนาจการประเมินผลก่อนเรียน ซึ่งเป็นการประเมินผลก่อนที่จะเริ่มเรียนในแต่ละชั้น

4. ให้อำนาจการประเมินผลระหว่างเรียน เป็นการประเมินผลที่ปฏิบัติเป็นระยะ ๆ ตลอดเวลาการเรียนการสอนทั้งปี

5. ให้อำนาจการประเมินผลปลายภาคเรียน ซึ่งเป็นการประเมินผลก่อนจะปิดภาคเรียนแต่ละภาคเรียน โดยมีจุดประสงค์สำคัญดังนี้

5.1 เพื่อรู้ว่าผู้เรียนมีความสำเร็จในการเรียนรู้ไปแล้วทั้งสิ้นเท่าไร

5.2 เพื่อรู้ว่าผู้เรียนมีความสามารถเป็นส่วนรวม ๆ เด่น - ค่อย ในแง่ใด

5.3 เพื่อปรับปรุงแก้ไขกระบวนการสอนเป็นส่วนรวม

การประเมิน จำเป็นต้องสอบวัดเป็นวิชา กลุ่มวิชาตามที่กำหนดไว้ให้

6. การวัดผลและประเมินผลปลายปี เป็นการประเมินผลเมื่อสิ้นปีการศึกษา ซึ่งมีเฉพาะชั้นประถมศึกษาปีที่ 2, 4 และ 6 เท่านั้น และเป็นการประเมินผลเฉพาะการประเมินผลปลายภาคสุดท้ายของทั้งสามชั้นนี้ โดยมีจุดประสงค์สำคัญดังนี้

6.1 เพื่อตรวจสอบความสำเร็จของผู้เรียนหลังจากที่เรียนมาแล้วครบหนึ่งปีการศึกษา

6.2 เพื่อทราบความสามารถโดยส่วนรวม

6.3 เพื่อนำผลการเรียนนั้น ๆ รายงานไปยังโรงเรียนที่จะรับไปศึกษาต่อ หรือรายงานให้ผู้ที่ต้องการรับเข้าทำงานพิจารณาความสามารถส่วนรวมได้

6.4 เพื่อนำผลไปใช้ตัดสินผลการเรียนในระหว่างชั้นสำคัญ สำหรับหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนในการวัดผลและประเมินผลการศึกษา นั้น พันธ์ หันนาคินทร์ (พันธ์ หันนาคินทร์ 2512 : 137-138) เสนอว่า

1. ควรกำหนดนโยบายโดยทั่วไปเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้

1.1 ประเภทของข้อสอบที่จะใช้ หรือเครื่องมืออื่น ๆ เช่น การสัมภาษณ์ หรือ การเขียนตอบ

1.2 ระยะเวลาที่จะใช้ในการสอบ ปีหนึ่งจะสอบกี่ครั้ง เก็บคะแนนหรือไม่ จะเก็บเท่าไร

1.3 มาตรฐานอันพึงยึดถือในการสอบ หรือการวัดผล

1.4 การเตรียมแบบ (Form) สำหรับรายงานผลการสอบผูกครอง

2. ควรจัดหาเครื่องมือ เครื่องใช้ต่าง ๆ ที่จำเป็นในการสอบ เช่น เครื่องพิมพ์ดีด กระดาษไข กระดาษโรเนียว ตลอดจนจัดหาสถานที่เพื่อการนั้น

3. ควรหาทางส่งเสริมครู ให้มีความสามารถในการวัดผลเพิ่มขึ้น ทั้งเทคนิค การออกข้อสอบ การให้คะแนน การประเมินผลข้อสอบ ตลอดจนการรายงานผลการสอบ เรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญมาก ถ้าตัวข้อสอบไม่ดีแล้ว การวัดผลทั้งหลายก็จะคลาดเคลื่อนหมด

4. ควรกำหนดक्रमสอบ และเวลาที่ใช้ในการสอบ

5. ควรจัดห้องสอบ ที่นั่ง และสร้างบรรยากาศให้เหมาะสมแก่การสอบ

6. ควรให้ครูน้อยโคทราบและเข้าใจระเบียบกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับเรื่อง ผู้เข้าสอบ และผู้ควบคุมการสอบอย่างชัดเจน เพื่อจะได้ปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน

7. ควรทำการประเมินผลการสอบที่ใดผานไปแล้ว หากมีข้อบกพร่องเกิดขึ้นก็ต้องหาทางแก้ไขต่อไป หรือหากมีความคิดใหม่ ๆ เกิดขึ้นก็จะได้นำมาใช้สำหรับลองจัดทำต่อไป

นอกจากนี้ กรมสามัญศึกษา (กรมสามัญศึกษา 2519 : 26 - 27) ยังได้เสนอแนะว่า โรงเรียนควรได้มีการประเมินผลการศึกษาของนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ และจัดให้มีการวิเคราะห์เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน โดยได้เสนอแนวทางการพิจารณาผู้บริหารควรคำนึง ดังนี้

1. การจัดให้มีหนังสือ เอกสาร ภูมิ่อ และระเบียบเกี่ยวกับการประเมินผล
2. การนิเทศ อบรมครูให้มีความรู้เรื่องผลการประเมินผล
3. การสร้าง การวิเคราะห์ และการปรับปรุงข้อสอบของครูในโรงเรียน
4. การวิเคราะห์ผลการสอบ และนำมาปรับปรุงการสอนของครูและการเรียน

ของนักเรียน

สุรวัช ศรีวัช กมล ภูประเสริฐ และปรีชา คัมภีร์ปกรณ์ (สุรวัช ศรีวัช กมล ภูประเสริฐ และปรีชา คัมภีร์ปกรณ์ 2528 : 180 - 181) ได้สนับสนุนว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรมีบทบาทและหน้าที่ในการวัดและประเมินผลการศึกษา ดังต่อไปนี้

1. ดำเนินการให้ครูมีเครื่องมือที่จะใช้ในการประเมินทุกชนิด ทั้งการประเมินก่อนเรียน ระหว่างเรียน ปลายภาคหรือปลายปี ทั้งนี้เพื่อให้ครูมีความสะดวกในการประเมินผลนักเรียนในชั้นของตน โดยมิต้องจัดสร้างเครื่องมือเป็นครั้งคราวอยู่เสมอ

2. จัดให้มีเอกสารการประเมินผลการเรียนทุกชนิด สำหรับครู และโรงเรียนได้ใช้ตามระเบียบ

3. ส่งเสริมให้ครูประเมินผลการเรียนของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ และมุ่งที่จะประเมิน เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนเป็นสำคัญ

4. สดักจับปัญหาในการประเมินผลการเรียนเพื่อจะได้แนะนำช่วยเหลือ หรือใช้การนิเทศการศึกษาในลักษณะต่าง ๆ แก่ครูปัญหาในเรื่องนี้

5. จัดให้มีวัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียน ที่จะใช้ได้ดีในการสอนซ่อมเสริมแก่นักเรียน และสนับสนุนการปรับปรุงการสอนของตัวครูเองด้วย

6. ส่งเสริมให้มีการประสานสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองและโรงเรียน อันจะทำให้ทางบ้านได้ทราบผลการเรียนของเด็กอย่างสม่ำเสมอในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อร่วมกันในการพัฒนาเด็ก

7. พิจารณาความก้าวหน้าของโรงเรียนของตนโดยส่วนรวมว่า การจัดการศึกษาในโรงเรียนได้พัฒนาก้าวหน้าไปเพียงไร โดยดูจากผลการประเมินรวมของแต่ละชั้นที่พัฒนาทุก ๆ ปี ว่าความสามารถโดยส่วนรวมของนักเรียนแต่ละชั้นแสดงถึงการพัฒนางานของโรงเรียนให้ก้าวหน้าขึ้นเป็นลำดับหรือไม่ หากโรงเรียนได้พยายามปรับปรุงตนเองอยู่ตลอดเวลา ผลการเรียนของนักเรียนรุ่นหลัง ๆ ย่อมดีขึ้นสูงกว่ารุ่นก่อน ๆ เมื่อใช้เครื่องมือประเมินอย่างเดียวกัน ข้อมูลเหล่านี้จะช่วยให้โรงเรียนวางแผนพัฒนาการศึกษาภายในโรงเรียนได้อย่างแม่นยำ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2528 : 23 - 24) ได้ให้หลักการในการวัดผลและประเมินผลการศึกษาว่าผู้บริหารโรงเรียนจะต้องดำเนินการ ดังนี้

1. จัดให้ครูมีเครื่องมือที่จะใช้ในการประเมินผลทุกชนิด ทั้งประเมินก่อนเรียน ระหว่างเรียน ปลายภาคเรียน เพื่อความสะดวกกับครูในการประเมินผล
2. จัดให้มีเอกสารประเมินผลการเรียนให้ครบถ้วน และดำเนินการถูกต้องตามระเบียบเป็นปัจจุบัน

3. ส่งเสริมให้ครูประเมินผลการเรียนของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ และมุ่งที่จะประเมินเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนเป็นสำคัญ

4. รับฟังปัญหาในการประเมินผลการเรียนเพื่อจะได้แนะนำช่วยเหลือ

5. จัดให้มีวัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียน ที่จะใช้ได้ดีในการสอนซ่อมเสริมแก่นักเรียน และสนับสนุนปรับปรุงการเรียนการสอนของครูด้วยตนเอง

6. ส่งเสริมให้มีการประสานสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครองนักเรียน อันจะทำให้ทางบ้านทราบผลการเรียนของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อร่วมมือในการพัฒนาเด็ก

7. ประเมินผลความก้าวหน้าทางวิชาการของโรงเรียน นำผลมาเปรียบเทียบกับผลการประเมินของปีก่อน เพื่อปรับปรุงการปฏิบัติให้ดีขึ้น

เป็นที่เข้าใจว่า การวัดผลและประเมินผลการศึกษาชั้น ผู้บริหารโรงเรียนจะต้อง
ดำเนินการวางแผนนโยบายไว้ให้ชัด จัดเตรียมเครื่องมือในการวัดไว้ให้พร้อม มีการวัดผลและ
ประเมินผลเป็นระยะ ๆ คือ ทั้งก่อนดำเนินการเรียนการสอน ขณะดำเนินการและเมื่อสิ้นสุด
การเรียนการสอน ที่สำคัญที่สุดคือ ต้องนำผลของการวัดผลและประเมินผลการศึกษามาใช้เพื่อ
ปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน ส่วนการประเมินผลเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนนั้นนักเพื่อ
จะทราบว่าผู้เรียนได้บรรลุผลตามที่วางไว้หรือไม่เพียงใด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาเอกสารการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียน
ประถมศึกษา พบว่ามีผู้ทำการศึกษาวิจัยไว้ที่น่าสนใจดังนี้

ดาวเรือง รัตนิน (ดาวเรือง รัตนิน 2518 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง
งานบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จากกลุ่ม
ตัวอย่างที่เป็นผู้บริหาร จำนวน 64 คน นักวิชาการ จำนวน 297 คน และประชาชน
จำนวน 170 คน ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานวิชาการ สรุปได้ว่า มีการปฏิบัติ
เป็นการเพียงพอแล้ว

ประมวล รัตนวงศ์ (ประมวล รัตนวงศ์ 2519 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง
บทบาททางวิชาการของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของนักการศึกษาและประชาชน
ในจังหวัดนครราชสีมา จากกลุ่มประชากรที่เป็นครู จำนวน 209 คน ครูใหญ่ จำนวน 52 คน
ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือครูใหญ่ขึ้นไป จำนวน 19 คน และกรรมการศึกษาของโรงเรียน จำนวน
54 คน ปรากฏว่า ทุกกลุ่มมีความคาดหวังที่จะให้ครูใหญ่ปฏิบัติงานวิชาการให้มากกว่าที่ได้
ปฏิบัติจริง

เฉลิม แซ่มซอย (เฉลิม แซ่มซอย 2519 : 90) ได้วิจัยเรื่อง การบริหาร การศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งกลุ่มประชากรประกอบด้วยผู้บริหาร นักวิชาการ และประชาชนที่เกี่ยวข้อง ในการบริหารการศึกษาในระดับโรงเรียน สรุปได้ว่า ประชากรในกลุ่มผู้บริหารและนักวิชาการ ยอมรับว่า โรงเรียนได้ปฏิบัติงานด้านวิชาการอยู่ในระดับมาก แต่ประชากรในกลุ่มประชาชน เห็นว่า โรงเรียนได้ปฏิบัติงานด้านนี้ในระดับน้อย

ประพันธ์ สุธีหาร (ประพันธ์ สุธีหาร 2522 : 111 - 113) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาบทบาทและหน้าที่ของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตาม แนวคิดของศึกษานิเทศก์อำเภอ หัวหน้าหมวดการศึกษา และครูใหญ่ ซึ่งประชากรแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มแรกเป็นศึกษานิเทศก์อำเภอ จำนวน 194 คน กลุ่มที่สองเป็นหัวหน้าหมวดการศึกษาอำเภอ จำนวน 194 คน และกลุ่มสุดท้ายเป็นครูใหญ่ จำนวน 240 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า ศึกษานิเทศก์อำเภอประเมินบทบาทหน้าที่ของครูใหญ่ที่เกี่ยวกับงานด้านหลักสูตรและการสอน ซึ่งเป็นงานวิชาการ อยู่ในลำดับสุดท้าย

สมยศ มีเทศน์ (สมยศ มีเทศน์ 2523 : 151 - 152) ได้วิจัยเรื่องการบริหาร การศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาล ในเขตการศึกษา 6 จากกลุ่มตัวอย่าง ที่เป็นผู้บริหาร จำนวน 39 คน นักวิชาการ จำนวน 295 คน และประชาชน จำนวน 152 คน พบว่า ผู้บริหาร นักวิชาการ และประชาชน มีความเห็นเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาของ โรงเรียนประถมศึกษาตรงกันว่า มีการปฏิบัติงานด้านวิชาการเป็นอันดับหนึ่ง

สุจินต์ พรหมยก (สุจินต์ พรหมยก 2523 : 173 - 174) ได้วิจัยเรื่อง พฤติกรรม ทางการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตการศึกษา 2 จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหาร จำนวน 35 คน และครู - อาจารย์ จำนวน 352 คน ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรม ทางการบริหารด้านวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง

จำลอง ยาทองกาฬ (จำลอง ยาทองกาฬ 2524 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด

พิษณุโลก ผลการวิจัยปรากฏว่า การปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนดังกล่าว อยู่ในระดับมาก

ครรชิต กษมาภรณ์ (ครรชิต กษมาภรณ์ 2524 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารโรงเรียนและครู รวมทั้งสิ้น จำนวน 500 คน ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมีการปฏิบัติงานด้านวิชาการอยู่ในระดับมาก

ชลอ จันทอรุล (ชลอ จันทอรุล 2524 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง บทบาทการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดตรัง จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารโรงเรียนและครูประจำการที่ทำการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 461 คน ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการนิเทศการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

โชคชัย ไกรนรา (โชคชัย ไกรนรา 2525 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง ทักษะของครูตอบบทบาทการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 559 คน พบว่า การบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง

นิตยา บรีชาหาญ (นิตยา บรีชาหาญ 2526 : 210 - 215) ได้วิจัยเรื่อง การจัดการนิเทศการศึกษายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 206 คน และครูปฏิบัติการ จำนวน 618 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า การจัดการนิเทศการศึกษายในโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

สมมาตร แกลลาย (สมมาตร แกลลาย 2528 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารโรงเรียนและครูประจำการ จำนวน 311 คน ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง

2. งานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

ดีซอเทล (Desautel. 1978 : 42-A) ได้ศึกษาเรื่อง การรับรู้บทบาทในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนในรัฐดาโกตาเหนือ สหรัฐอเมริกา พบว่าผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นว่า ตนใช้เวลาส่วนใหญ่ในการจัดการเรียนการสอน และยังมีความเห็นต่อไปอีกว่า ควรจะได้ปฏิบัติหน้าที่ในหน้าที่ที่ใหม่มากกว่าที่ปฏิบัติอยู่แล้ว และถือว่าเป็นบทบาทที่มีความสำคัญที่สุดของผู้บริหารโรงเรียน

เวลส์ (Wells. 1978 : 2333-A) ได้ศึกษาเรื่อง งานในความรับผิดชอบที่สำคัญของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา ในรัฐโคโลราโด สหรัฐอเมริกา ผลการวิจัยปรากฏว่า ครูใหญ่เห็นว่า งานในหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับหลักสูตรและการสอน ซึ่งหมายถึง งานวิชาการนั้น ครูใหญ่ควรใช้เวลาเพิ่มขึ้น

แมททอกซ์ (Mattox. 1978 : 6061-A) ได้ศึกษาเรื่อง ความต้องการในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในรัฐอิลลินอยส์ สหรัฐอเมริกา พบว่า ความต้องการที่อยู่ในระดับมาก คือ ความต้องการที่จะมีความสามารถในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการนิเทศและการประเมินผล และต้องการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาหลักสูตร

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยนี้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง กับผลการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2528 ในสังกัดเดียวกัน

ในบทนี้จะกล่าวถึงประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล วิธีสร้างเครื่องมือ วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับต่อไป

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนซึ่งเปิดสอนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2528 จำนวนทั้งสิ้น 314 คน ดังรายละเอียดในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากร จำแนกเป็นรายอำเภอ/กิ่งอำเภอ

อำเภอ/กิ่งอำเภอ	จำนวนโรงเรียน	ผู้บริหารที่ยังคงปฏิบัติงานที่ อยู่ในโรงเรียนเดิม
เมืองตรัง	70	65
กันตัง	44	44
ห้วยยอด	74	73
ปะเหลียน	48	42
สิเกา	27	27

ตาราง 1 (ต่อ)

อำเภอ/กิ่งอำเภอ	จำนวนโรงเรียน	ผู้บริหารที่ยังคงปฏิบัติหน้าที่ อยู่ในโรงเรียนเดิม
ยาดานา	42	41
วังวิเศษ	22	22
รวม	327	314

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง ปีการศึกษา 2528 โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check-list) ใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ 5, 4, 3, 2 และ 1 สำหรับการปฏิบัติงานวิชาการในระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตามลำดับ โดยสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาใน 4 ด้าน จำนวนทั้งหมด 40 ข้อ ดังนี้

ด้านการบริหารหลักสูตร จำนวน 11 ข้อ

ด้านการจัดการเรียนการสอน จำนวน 10 ข้อ

ด้านการนิเทศการศึกษา จำนวน 12 ข้อ

ด้านการวัดและการประเมินผลการศึกษา จำนวน 7 ข้อ

ในการอภิปรายผลที่ได้จากคะแนนเฉลี่ย ใช้เกณฑ์พิจารณาจากเกณฑ์ประเมินค่า
ความคิดเห็นของเบสต์ (Best. 1977 : 174) ดังนี้

- 1.00 - 2.33 หมายถึง ปฏิบัติงานในระดับน้อย
- 2.34 - 3.67 หมายถึง ปฏิบัติงานในระดับปานกลาง
- 3.68 - 5.00 หมายถึง ปฏิบัติงานในระดับมาก

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended Question)

ใหญ่ตอบระบุดูหา - อุปสรรคในการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
ใน 4 ด้าน พร้อมขอเสนอแนะในการปรับปรุง (คุณภาพรวม)

ในส่วนที่เกี่ยวข้องผลการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา
2528 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรังนั้น ได้นำข้อมูลที่ไดจากการสอบวัดผล
ปลายปีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่อยู่แถวมาใช้ (หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดตรัง 2529 : 141 - 157) (คุณภาพรวม)

วิธีสร้างเครื่องมือ

1. แบบสอบถามที่ใช้เก็บเครื่องมือในการศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหาร
โรงเรียนประถมศึกษา ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเองโดยศึกษาความรู้รายละเอียดจากตำรา เอกสาร
และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามเนื้อหาของงานวิชาการในโรงเรียน เพื่อใช้สอบถามผู้บริหาร
โรงเรียนประถมศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานวิชาการของตนในโรงเรียนที่ตนปฏิบัติงานอยู่
ใน 4 องค์ประกอบ คือ การบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษา
และการวัดผลและการประเมินผลการศึกษา

2. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้ว เสนออาจารย์ผู้เป็นที่ปรึกษาการทำปริญญามหา
เพื่อตรวจสอบและแนะนำให้ปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3. นำแบบสอบถามที่แก้ไขเรียบร้อยแล้วนั้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน
ตรวจสอบและแนะนำให้ปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง

4. นำแบบสอบถามที่ตรวจแก้ครั้งสุดท้ายไปทดลองใช้ (Try-out) กับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 25 คน จากโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพังงา ที่เปิดสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้รับแบบสอบถามคืนมาทั้งหมดจำนวน 25 ชุด แล้วนำมาคำนวณหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.97

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากรด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. นำหนังสือขอความร่วมมือในการรวบรวมข้อมูล จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา ไปยังผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดตรัง
2. นำแบบสอบถามไปยังอำเภอ/กิ่งอำเภอ โดยมีหนังสือขอความร่วมมือของผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดตรัง พร้อมส่งแบบสอบถามไปยังสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ เพื่อขอความร่วมมือแจกแบบสอบถามไปยังผู้บริหารโรงเรียนต่าง ๆ ในสังกัดให้ตอบ จำนวน 314 ฉบับ แล้วส่งคืนมายังสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภออื่น ๆ อีกครั้งหนึ่ง หลังจากนั้นผู้วิจัยไปเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 310 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 98.73 จึงรายละเอียดในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืน จำแนกเป็นรายอำเภอ/กิ่งอำเภอ

อำเภอ/กิ่งอำเภอ	จำนวนแบบสอบถาม		
	ส่งไป	ได้รับคืน	ร้อยละ
เมืองตรัง	65	64	98.46
กันตัง	44	44	100.00
ห้วยยอด	73	73	100.00
ปะเหลียน	42	39	92.86
สีกา	27	27	100.00
ย่านตาขาว	41	41	100.00
วังวิเศษ	22	22	100.00
รวม	314	310	98.73

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ใช้วิธีหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และหาความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) เพื่อจําะกับ
2. การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษากับผลการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2528 โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และทดสอบความสัมพันธ์โดยใช้ค่าวิกฤตจากตารางทดสอบค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน
3. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหา - อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ใช้วิธีการจัดเรียงลำดับตามความถี่ของปัญหา-อุปสรรค ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามได้ระบุไว้ในแต่ละด้านของการปฏิบัติงานวิชาการ เพื่อใช้สำหรับการอภิปรายผล

สถิติใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) ใช้สูตร (Ferguson. 1976 : 48)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เกี่ยวข้องของในข้อมูลนั้น

2. หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตร (Ferguson. 1976 : 64)

$$S = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

N แทน จำนวนผู้เกี่ยวข้องของในข้อมูลนั้น

3. หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ในการหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ใช้สูตร (Mehrens and Lehman. 1975 : 47)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

$\sum S_i^2$ แทน คะแนนความแปรปรวนของแบบสอบถามแต่ละข้อ

S_t^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

n แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม

4. หาค่าสัมพันธแบบเพียร์สัน (Pearson's product-Moment Correlation Coefficient) ใช้สูตร (Ferguson. 1976 : 107)

$$r_{XY} = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2] [N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

โดยมีชั้นของความเป็นอิสระ

df	=	N - 2
เมื่อ r_{XY}	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนชุด X กับชุด Y
N	แทน	จำนวนคู่ของข้อมูล
$\sum X$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนนดิบ X
$\sum Y$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนนดิบ Y
$\sum XY$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนนดิบ X และ Y คู่กันแต่ละคู่
$\sum X^2$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนนดิบ X แต่ละตัว ยกกำลังสอง
$\sum Y^2$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนนดิบ Y แต่ละตัวยกกำลังสอง

สำหรับข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิดนั้น มิได้ใช้สถิติเพื่อการวิเคราะห์แต่อย่างใด เพียงแต่จัดลำดับตามความถี่ของปัญหา - อุปสรรค ในการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามได้ระบุไว้ในแต่ละด้านของการปฏิบัติงานวิชาการ เพื่อให้ประกอบในการอภิปรายผลเท่านั้น

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

บทนี้จะว่าด้วยสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล และผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิจัย ได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
N	แทน	จำนวนผู้บริหารโรงเรียนของกลุ่มประชากร
S	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
R	แทน	อันดับความสำคัญ
X	แทน	คะแนนการปฏิบัติงานวิชาการ
Y	แทน	ผลการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
r	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
df	แทน	ระดับชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล และการแปลความหมายเป็นสามตอน ตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการจัดอันดับความสำคัญ และระดับการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน

ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการวัดและการประเมินผลการศึกษา และรวมทุกด้าน โดยพิจารณาจำแนกเป็นรายอำเภอ/กิ่งอำเภอ และรวมทั้งจังหวัดตรัง

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานวิชาการกับผลการประเมินคุณภาพนักเรียนในระดับศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2528 ของผู้บริหารโรงเรียน รวมทุกอำเภอ/กิ่งอำเภอ ของจังหวัดตรัง ในด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการวัดและการประเมินผลการศึกษา และรวมทุกด้าน จำแนกเป็นรายอำเภอ/กิ่งอำเภอ และรวมทั้งจังหวัดตรัง โดยการหาความสัมพันธ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน แล้วทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติกับค่าวิกฤตจากตารางค่าวิกฤตของเพียร์สัน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด ที่เกี่ยวกับสภาพปัญหา - อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา โดยการจัดตามลำดับความสำคัญของข้อมูลในแต่ละด้าน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1

ผลการจัดอันดับความสำคัญ และระดับการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการวัดและการประเมินผลการศึกษา และรวมทุกด้าน โดยพิจารณาจำแนกเป็นรายอำเภอ/กิ่งอำเภอ และรวมทั้งจังหวัดตรัง ทั้งได้แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย ในตาราง 3 - 10

ตาราง 3 อันดับความสำคัญ และระดับการปฏิบัติงานวิชาการด้านต่าง ๆ ของผู้บริหาร
โรงเรียนรวมทุกอำเภอ/กิ่งอำเภอ ของจังหวัดตรัง

งานวิชาการด้านต่าง ๆ	$\bar{X}$	S	R	ระดับการปฏิบัติงาน
การบริหารหลักสูตร	3.63	.476	3	ปานกลาง
การจัดการเรียนการสอน	3.85	.497	2	มาก
การนิเทศการศึกษา	3.43	.522	4	ปานกลาง
การวัดและการประเมินผลการศึกษา	3.98	.532	1	มาก
เฉลี่ย	3.72	.532	-	มาก

จากตาราง 3 แสดงว่า การปฏิบัติงานวิชาการด้านต่าง ๆ ของผู้บริหารโรงเรียน
ประถมศึกษา รวมทุกอำเภอ/กิ่งอำเภอของจังหวัดตรัง ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติงานอยู่ใน
ระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.72

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ปฏิบัติงานวิชาการ
อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือ ด้านการวัดและการประเมินผลการศึกษา และด้านการจัดการเรียน
การสอน ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.98 และ 3.85 จัดเป็นอันดับ 1 และ 2 ตามลำดับ ปฏิบัติอยู่ใน
ระดับปานกลาง 2 ด้าน คือ ด้านการบริหารหลักสูตร และด้านการนิเทศการศึกษา ซึ่งมี
ค่าเฉลี่ย 3.63 และ 3.43 จัดเป็นอันดับ 3 และ 4 ตามลำดับ

ตาราง 4 อันดับความสำคัญ และระดับการปฏิบัติงานวิชาชีพการศึกษานานต่าง ๆ ของผู้บริหารโรงเรียน
อำเภอเมืองตรัง

งานวิชาชีพการศึกษานานต่าง ๆ	$\bar{X}$	S	R	ระดับการปฏิบัติงาน
การบริหารหลักสูตร	3.59	.462	3	ปานกลาง
การจัดการเรียนการสอน	3.88	.479	2	มาก
การนิเทศการศึกษา	3.46	.497	4	ปานกลาง
การวัดและการประเมินผลการศึกษา	4.02	.490	1	มาก
เฉลี่ย	3.74	.497	-	มาก

จากตาราง 4 แสดงว่า การปฏิบัติงานวิชาชีพการศึกษานานต่าง ๆ ของผู้บริหารโรงเรียน
ประถมศึกษา อำเภอเมืองตรัง ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.74

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมืองตรัง
ปฏิบัติงานวิชาชีพการศึกษานานในระดับมาก 2 ด้าน คือ ด้านการวัดและการประเมินผลการศึกษา และ
ด้านการจัดการเรียนการสอน ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 4.02 และ 3.88 จัดเป็นอันดับ 1 และ 2
ตามลำดับ ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน คือ ด้านการบริหารหลักสูตร และด้านการนิเทศ
การศึกษา ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.59 และ 3.46 จัดเป็นอันดับ 3 และ 4 ตามลำดับ

ตาราง 5 อันดับความสำคัญ และระดับการปฏิบัติงานวิชาการด้านต่าง ๆ ของผู้บริหารโรงเรียน
อำเภอกันตัง

งานวิชาการด้านต่าง ๆ	$\bar{X}$	S	R	ระดับการปฏิบัติงาน
การบริหารหลักสูตร	3.62	.363	3	ปานกลาง
การจัดการเรียนการสอน	3.84	.378	2	มาก
การนิเทศการศึกษา	3.47	.464	4	ปานกลาง
การวัดและการประเมินผลการศึกษา	3.92	.380	1	มาก
เฉลี่ย	3.71	.380	-	มาก

จากตาราง 5 แสดงว่า การปฏิบัติงานวิชาการด้านต่าง ๆ ของผู้บริหารโรงเรียน
ประถมศึกษา อำเภอกันตัง ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.71

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอกันตัง
ปฏิบัติงานวิชาการอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือ ด้านการวัดและการประเมินผลการศึกษา
และด้านการจัดการเรียนการสอน ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.92 และ 3.84 จัดเป็นอันดับ 1 และ 2
ตามลำดับ ปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน คือ ด้านการบริหารหลักสูตร และด้าน
การนิเทศการศึกษา ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.62 และ 3.47 จัดเป็นอันดับ 3 และ 4 ตามลำดับ

ตาราง 6 อันดับความสำคัญ และระดับการปฏิบัติงานวิชาการด้านต่าง ๆ ของ ผู้บริหารโรงเรียน
อำเภอห้วยยอด

งานวิชาการด้านต่าง ๆ	$\bar{X}$	S	R	ระดับการปฏิบัติงาน
การบริหารหลักสูตร	3.71	.375	3	มาก
การจัดการเรียนการสอน	3.91	.412	2	มาก
การนิเทศการศึกษา	3.43	.512	4	ปานกลาง
การวัดและการประเมินผลการศึกษา	4.07	.538	1	มาก
เฉลี่ย	3.78	.538	-	มาก

จากตาราง 6 แสดงว่า การปฏิบัติงานวิชาการด้านต่าง ๆ ของผู้บริหารโรงเรียน
ประถมศึกษา อำเภอห้วยยอด ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.78

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอห้วยยอด
ปฏิบัติงานวิชาการอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน คือ ด้านการวัดและการประเมินผลการศึกษา
ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการบริหารหลักสูตร ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ย 4.07 ,
3.91 และ 3.71 จัดเป็นอันดับ 1, 2 และ 3 ตามลำดับ ปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง
อยู่ด้านเดียว คือ ด้านการนิเทศการศึกษา ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ย 3.43 จัดเป็นอันดับ 4

ตาราง 7 อันดับความสำคัญ และระดับการปฏิบัติงานวิชาชีพการต่าง ๆ ของผู้บริหารโรงเรียน
อำเภอปะเหลียน

งานวิชาการต่าง ๆ	$\bar{X}$	S	R	ระดับการปฏิบัติงาน
การบริหารหลักสูตร	3.54	.416	3	ปานกลาง
การจัดการเรียนการสอน	3.76	.545	2	มาก
การนิเทศการศึกษา	3.29	.474	4	ปานกลาง
การวัดและการประเมินผลการศึกษา	3.96	.605	1	มาก
เฉลี่ย	3.64	.605	-	ปานกลาง

จากตาราง 7 แสดงว่า การปฏิบัติงานวิชาชีพการต่าง ๆ ของผู้บริหารโรงเรียน
ประถมศึกษา อำเภอปะเหลียน ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.64

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอปะเหลียน
ปฏิบัติงานวิชาชีพการอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือ ด้านการวัดและการประเมินผลการศึกษา
และด้านการจัดการเรียนการสอน ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.96 และ 3.76 จัดเป็นอันดับ 1 และ
2 ตามลำดับ ปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน คือ ด้านการบริหารหลักสูตร และ
ด้านการนิเทศการศึกษา ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.54 และ 3.29 จัดเป็นอันดับ 3 และ 4 ตามลำดับ

ตาราง ๖ อันดับความสำคัญ และระดับการปฏิบัติงานวิชาการด้านต่าง ๆ ของผู้บริหารโรงเรียน
อำเภอสีเกา

งานวิชาการด้านต่าง ๆ	$\bar{X}$	S	R	ระดับการปฏิบัติงาน
การบริหารหลักสูตร	3.67	.661	3	ปานกลาง
การจัดการเรียนการสอน	3.93	.513	2	มาก
การนิเทศการศึกษา	3.51	.587	4	ปานกลาง
การวัดและการประเมินผลการศึกษา	3.97	.577	1	มาก
เฉลี่ย	3.77	.661	-	มาก

จากตาราง ๖ แสดงว่า การปฏิบัติงานวิชาการด้านต่าง ๆ ของผู้บริหารโรงเรียน
ประถมศึกษา อำเภอสีเกา ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.77

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอสีเกา
ปฏิบัติงานวิชาการในระดับมาก 2 ด้าน คือ ด้านการวัดและการประเมินผลการศึกษา และ
ด้านการจัดการเรียนการสอน ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.97 และ 3.93 จัดเป็นอันดับ 1 และ 2
ตามลำดับ ปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน คือ ด้านการบริหารหลักสูตร และ
ด้านนิเทศการศึกษา ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.67 และ 3.51 จัดเป็นอันดับ 3 และ 4 ตามลำดับ

ตาราง 9 อันดับความสำคัญ และระดับการปฏิบัติงานวิชาการด้านต่าง ๆ ของผู้บริหารโรงเรียน
อำเภอยานตาขาว

งานวิชาการด้านต่าง ๆ	$\bar{X}$	S	R	ระดับการปฏิบัติงาน
การบริหารหลักสูตร	3.62	.356	3	ปานกลาง
การจัดการเรียนการสอน	3.85	.439	2	มาก
การนิเทศการศึกษา	3.42	.502	4	ปานกลาง
การวัดและการประเมินผลการศึกษา	3.92	.475	1	มาก
เฉลี่ย	3.70	.502	-	มาก

จากตาราง 9 แสดงว่า การปฏิบัติงานวิชาการด้านต่าง ๆ ของผู้บริหารโรงเรียน
ประถมศึกษา อำเภอยานตาขาว ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.70

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอยานตาขาว
ปฏิบัติงานวิชาการในระดับมาก 2 ด้าน คือ ด้านการวัดและการประเมินผลการศึกษา และ
ด้านการจัดการเรียนการสอน ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.92 และ 3.85 จัดเป็นอันดับ 1 และ 2
ตามลำดับ ปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน คือ ด้านการบริหารหลักสูตร และด้าน
การนิเทศการศึกษา ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.62 และ 3.42 จัดเป็นอันดับ 3 และ 4 ตามลำดับ

ตาราง 10 อันดับความสำคัญ และระดับการปฏิบัติงานวิชาการศึกษาต่าง ๆ ของผู้บริหารโรงเรียน
กิ่งอำเภอม่วงสามสิบ

งานวิชาการศึกษาต่าง ๆ	X	S	R	ระดับการปฏิบัติงาน
การบริหารหลักสูตร	3.64	.777	3	ปานกลาง
การจัดการเรียนการสอน	3.70	.772	2	มาก
การนิเทศการศึกษา	3.36	.739	4	ปานกลาง
การวัดและการประเมินผลการศึกษา	3.77	.741	1	มาก
เฉลี่ย	3.62	.777	-	ปานกลาง

จากตาราง 10 แสดงว่า การปฏิบัติงานวิชาการศึกษาต่าง ๆ ของผู้บริหารโรงเรียน
ประถมศึกษา กิ่งอำเภอม่วงสามสิบ ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย
3.62

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในกิ่งอำเภอม่วงสามสิบ
ปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือ การวัดและการประเมินผลการศึกษา และการจัดการเรียน
การสอน ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.77 และ 3.70 จัดเป็นอันดับ 1 และ 2 ตามลำดับ ปฏิบัติงานอยู่
ในระดับปานกลาง 2 ด้าน คือ ด้านการบริหารหลักสูตร และด้านงานนิเทศการศึกษา ซึ่งมีค่า
เฉลี่ย 3.64 และ 3.36 จัดเป็นอันดับ 3 และ 4 ตามลำดับ

ตอนที่ 2

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานวิชาการกับผลการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2526 ของผู้บริหารโรงเรียน รวมทั้งอำเภอ/กิ่งอำเภอของจังหวัดตรัง ในด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการวัดและการประเมินผลการศึกษา และรวมทุกด้าน จำแนกเป็นรายอำเภอ/กิ่งอำเภอ และรวมทั้งจังหวัด โดยการหาความสัมพันธ์สัมพัทธ์แบบเพียร์สัน แล้วทดสอบความนัยสำคัญทางสถิติกับค่าวิกฤตจากตารางค่าวิกฤตของเพียร์สัน จึงได้แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย ในตาราง 11 - 19

ตาราง 11 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานวิชาการด้านต่าง ๆ ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง กับผลการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

(N = 310)

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร	ผลรวม	ผลรวมกำลังสอง	ผลรวมของผลคูณ	r
การปฏิบัติงาน	45705	6834343		
ผลการประเมินคุณภาพ	20298.05	1334287.33	2994065.07	.0632

$$r_{.05,308} = 1946$$

จากตาราง 11 แสดงว่า การปฏิบัติงานวิชาการด้านต่าง ๆ ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง กับผลการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไม่มีความสัมพันธ์กัน

ตาราง 12 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานวิชาการด้านการบริหารหลักสูตรของ
ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง กับผลการประเมินคุณภาพ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

(N = 310)

ความสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปร	ผลรวม	ผลรวมกำลังสอง	ผลรวมของผลคูณ	r
การปฏิบัติงาน	12383	503153	811363.04	.0831
ผลการประเมินคุณภาพ	20298.05	1334287.33		

$$r_{.05, 308} = .1946$$

จากตาราง 12 แสดงว่า การปฏิบัติงานวิชาการด้านการบริหารหลักสูตรของผู้บริหาร
โรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง กับผลการประเมินคุณภาพนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไม่มีความสัมพันธ์กัน

ตาราง 13 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน
ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง กับผลการประเมินคุณภาพ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

(N = 310)

ความสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปร	ผลรวม	ผลรวมกำลังสอง	ผลรวมของผลคูณ	r
การปฏิบัติงาน	11949	468225		
ผลการประเมินคุณภาพ	20298.05	1334287.33	782650.92	.0410

$$r_{.05,308} = .1946$$

จากตาราง 13 แสดงว่า การปฏิบัติงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนของ
ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง กับผลการประเมินคุณภาพ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไม่มีความสัมพันธ์กัน

ตาราง 14 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานวิชาการด้านการนิเทศการศึกษาของ
ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง กับผลการประเมินคุณภาพ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

(N = 310)

ความสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปร	ผลรวม	ผลรวมกำลังสอง	ผลรวมของผลคูณ	r
การปฏิบัติงาน	12745	536087		
ผลการประเมินคุณภาพ	20298.05	1334287.33	834604.77	.0117

$$r_{.05,308} = .1946$$

จากตาราง 14 แสดงว่า การปฏิบัติงานวิชาการด้านการนิเทศการศึกษาของผู้บริหาร
โรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง กับผลการประเมินคุณภาพนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไม่มีความสัมพันธ์กัน

ตาราง 15 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานวิชาชีพการดูแลสุขภาพและการประเมินผล
การศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง กับผลการ
ประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

(N = 310)

ความสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปร	ผลรวม	ผลรวมกำลังสอง	ผลรวมของผลคูณ	r
การปฏิบัติงาน	8628	244420		
ผลการประเมินคุณภาพ	20298.05	1334267.33	565446.24	.1069

$$r_{.05,308} = .1946$$

จากตาราง 15 แสดงว่า การปฏิบัติงานวิชาชีพการดูแลสุขภาพและการประเมินผล
การศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง กับผล
การประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไม่มีความสัมพันธ์กัน

ตาราง 16 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด ที่เกี่ยวกับสภาพปัญหา - อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการบริหารหลักสูตร

ลำดับ ที่	สภาพปัญหา - อุปสรรค	ความถี่	ลำดับ ที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1	ผู้บริหารโรงเรียนยังไม่เข้าใจหลักสูตรชัดเจน	61	1	จัดอบรมผู้บริหารโรงเรียนอย่างน้อยปีละครั้ง	10
			2	จัดประชุมสัมมนาทางวิชาการเกี่ยวกับหลักสูตร	8
2	หลักสูตรมีเนื้อหาหนักเกินไป	49	1	ปรับปรุงเนื้อหาของหลักสูตรให้น้อยลง แต่ให้ประโยชน์ต่อผู้เรียน	13
			2	จัดทำรายละเอียดเนื้อหาบางเรื่องให้ชัดเจน	8
3	ขาดแคลนเอกสารหลักสูตร	36	1	จัดทำคู่มือครูแจกโรงเรียน	11
			2	ให้สำรวจว่าโรงเรียนใดมีเอกสารหลักสูตร ไม่เพียงพอแล้วจัดซื้อแจก	9
4	ผู้บริหารโรงเรียนมีภารกิจมากไม่ค่อยมีเวลาสนใจกับหลักสูตร	35	1	ลดงานของผู้บริหารโรงเรียนด้านอื่น ๆ ลง	12
			2	เน้นความสำคัญของงานวิชาการ	10

ตาราง 17 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด ที่เกี่ยวกับสภาพปัญหา - อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
ด้านการจัดการเรียนการสอน

ลำดับ ที่	สภาพปัญหา - อุปสรรค	ความถี่	ลำดับ ที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1	ขาดแคลนอัตราากำลังครู	34	1	ควรจัดสรรอัตรากำลังครู เพิ่มขึ้น	6
			2	การบรรจุแต่งตั้งควรกระทำ อย่างรวดเร็ว	6
			3	กระจายอัตรากำลังครูให้ เหมาะสม	5
2	ครูไม่สามารถจัดกิจกรรม การเรียนการสอนได้ทุกวิชา ขาดครูที่มีความรู้ความชำนาญ เฉพาะวิชา	31	1	ควรบรรจุครูตามความต้องการ ของโรงเรียน	7
			2	จัดฝึกอบรมครู	7
3	ครูมีงานหลายงาน มีกิจกรรม มากเกินไป	31	1	ควรให้ครูทำหน้าที่สอน เพียงอย่างเดียว	10
			2	แบ่งงานของครูให้เป็นสัดส่วน	8
4	ไม่ให้ความสำคัญกับการควบคุม นิเทศ อย่างจริงจังและต่อเนื่อง	10	1	วางแผนการควบคุมและนิเทศ ให้เหมาะสม	4
			2	จัดให้มีผู้ช่วยเหลือในการนิเทศ	3

ตาราง 16 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด ที่เกี่ยวกับสภาพปัญหา - อุปสรรค
และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
ด้านการนิเทศการศึกษา

ลำดับ ที่	สภาพปัญหา - อุปสรรค	ความถี่	ลำดับ ที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1	ผู้บริหารโรงเรียนไม่มีเวลา สำหรับการนิเทศ อย่างจริงจัง และทั่วถึง	95	1	ลดภารกิจด้านอื่น ๆ ของ ผู้บริหารโรงเรียนลงอีก	40
			2	จัดให้มีการวางแผนการนิเทศ ในระดับโรงเรียน และมีการ ติดตามผลการนิเทศ	39
2	ผู้บริหารโรงเรียนขาดทักษะ ในการนิเทศ ไม่เข้าใจ กระบวนการนิเทศ และไม่เห็น ความสำคัญของการนิเทศ	56	1	จัดฝึกอบรมผู้บริหารโรงเรียน ให้มีความรู้ความเข้าใจในการ นิเทศ จนสามารถนิเทศได้ ด้วยความมั่นใจ	33
			2	จัดทำคู่มือการนิเทศการศึกษา และแจกจ่ายให้ผู้บริหารโรงเรียน ทุกคน	30
3	ผู้บริหารโรงเรียนไม่มีความรู้ ทางวิชาการเท่าที่ควร ทำให้ ขาดความเชื่อมั่นในตัวเอง	17	1	จัดอบรมความรู้ทางวิชาการ เพิ่มเติมให้เป็นประจำ ๆ	11
			2	ควรมีการทดสอบความรู้ ทางวิชาการ ของผู้บริหาร โรงเรียน เป็นครั้งคราว	10
			3	ผู้บริหารต้องศึกษาหาความรู้ ด้วยตนเองอยู่เสมอ	10

ตาราง 19 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด ที่เกี่ยวกับสภาพปัญหา - อุปสรรค
และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
ด้านการวัดและการประเมินผลการศึกษา

ลำดับ ที่	สภาพปัญหา - อุปสรรค	ความถี่	ลำดับ ที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1	วัสดุอุปกรณ์สำหรับใช้ในการ จัดทำเครื่องมือวัดผล ไม่เพียงพอ	35	1	ควรจัดงบประมาณในการจัดหา วัสดุอุปกรณ์ในการวัดให้ เพียงพอ	35
2	ครูขาดทักษะในการสร้าง เครื่องมือวัดผล	32	1	จัดฝึกอบรมครูใหม่ความรู้ ความสามารถในการสร้าง เครื่องมือวัดผล	32
			2	บรรจุครูที่มีความรู้ ด้านการวัดผลให้	15
3	ครูผู้สอนไม่สนใจโอกาสได้วัดผล นักเรียนที่ตนเองสอนด้วยตนเอง ตลอดปี	16	1	ควรเปิดโอกาสให้ครูผู้สอน ได้วัดผลนักเรียนของตนเอง ตลอดปี	16
			2	ผู้บริหารทุกระดับ ควรติดตาม ผลการวัดและการประเมินผล อย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง	15

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

บทนี้เป็นการเสนอสรุปผลของการวิจัย ซึ่งจะกล่าวถึงความมุ่งหมายของการศึกษา
ทบทวน วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า การวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล
การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป ตามลำดับ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีความมุ่งหมายดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติงานวิชาการด้านการบริหารหลักสูตร การจัดการเรียน
การสอน การนิเทศการศึกษา และการวัดและการประเมินผลการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง ปีการศึกษา 2528
2. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานวิชาการด้านการบริหารหลักสูตร
การจัดการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษา และการวัดและการประเมินผลการศึกษาของ
ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง กับผลการประเมิน
คุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2528 ในสังกัดเดียวกันที่ได้ประเมินไว้แล้ว
3. เพื่อทราบสภาพปัญหา - อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงาน
วิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน ซึ่งเปิดสอนถึงชั้นประถม
ศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2528 และปัจจุบันก็ยังคงปฏิบัติงานนั้นอยู่ในโรงเรียนเดิมจำนวน
ทั้งสิ้น 310 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ใช้สอบถามผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา มีสองตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานวิชาการในสี่องค์ประกอบ คือ ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการวัดและการประเมินผลการศึกษา แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list) ใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) กำหนดช่วงคะแนน ห้าระดับ ประกอบด้วยคำถามทั้งหมด 40 ข้อ แบบสอบถามฉบับนี้มีความเชื่อมั่น .97

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended Question) ให้ผู้ตอบระบุสภาพปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ขอหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม จาก บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา ถึง ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดตรัง และขอหนังสือแนะนำตัวจากผู้ว่าการการประถมศึกษาจังหวัดตรัง ถึง หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ในจังหวัดตรัง เพื่อขอความร่วมมือแจกแบบสอบถามไปให้ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัด ตอบแบบสอบถาม จำนวน ทั้งหมด 314 ฉบับ แล้วส่งคืนมายังสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอนั้น ๆ อีก ครึ่งหนึ่ง หลังจากนั้น ผู้วิจัยไปเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามคืนมา จำนวนทั้งสิ้น 310 ฉบับ ทุกฉบับมีความสมบูรณ์ คิดเป็นร้อยละ 98.73 ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผลการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2528 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง ใช้ข้อมูลที่ได้จากการสอบวัดผลปลายปี ซึ่งหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง ได้จัดทำไว้แล้ว นำมาใช้หาความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการทางสถิติดังนี้

1. หาความสัมพันธ์พื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. ใช้เกณฑ์ประเมินค่าความถี่เห็นของเบสส์ ประเมินระดับการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาว่า อยู่ในระดับมาก ปานกลาง หรือน้อย
3. ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา กับผลการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ใช้ค่าวิกฤตจากตาราง โดยทดสอบค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน
4. ข้อมูลที่รวบรวมได้จากคำถามปลายเปิด ใช้วิธีจัดลำดับความสำคัญของแต่ละประเด็นในแต่ละด้าน และอภิปรายผล

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง ปีการศึกษา 2528 สรุปผลได้ดังนี้
 - 1.1 การปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง เฉลี่ยทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก
 - 1.2 การปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติงานด้านการวัดและการประเมินผลการศึกษา อยู่ในระดับมาก และมากกว่าทุกด้าน รองลงมาได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน ซึ่งอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ส่วนด้านการบริหารหลักสูตร และด้านการนิเทศการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน ปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง โดยปฏิบัติงานด้านการนิเทศการศึกษาน้อยกว่าทุกด้าน
2. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานวิชาการ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา กับผลการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2528 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง สรุปผลได้ดังนี้

2.1 การปฏิบัติงานวิชาการด้านต่าง ๆ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง ไม่มีความสัมพันธ์กับผลการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2526 ซึ่งหมายความว่า ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติงานวิชาการด้านต่าง ๆ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่คุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ประเมินได้ออยู่ในระดับต่ำ

2.2 เมื่อพิจารณารายงาน พบว่า การปฏิบัติงานวิชาการด้านการบริหารหลักสูตร

ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการวัดและการประเมินผลการศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับผลการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2526 โดยผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติงานด้านการวัดและการประเมินผลการศึกษา และการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการบริหารหลักสูตร และด้านการนิเทศการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง แต่คุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ประเมินได้ออยู่ในระดับต่ำ

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด ที่เกี่ยวกับสภาพปัญหา-อุปสรรค

ในการปฏิบัติงานวิชาการ และขอเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง ปีการศึกษา 2526 สรุปความเห็นของผู้บริหารโรงเรียนในแต่ละด้านได้ดังนี้

3.1 ด้านการบริหารหลักสูตร มีสภาพปัญหา - อุปสรรค คือ ผู้บริหารโรงเรียน

ยังไม่เข้าใจหลักสูตรชั้นต้น หลักสูตรมีเนื้อหามากเกินไป ขาดเอกสารหลักสูตรที่จะใช้ศึกษาค้นคว้า และผู้บริหารโรงเรียนมีภารกิจมาก ไม่ค่อยมีเวลาสนใจกับหลักสูตร ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนได้เสนอแนะเพื่อปรับปรุงว่า ควรจัดอบรมผู้บริหารโรงเรียนอย่างน้อยปีละครั้ง จัดประชุมสัมมนาทางวิชาการเกี่ยวกับหลักสูตร ควรปรับปรุงเนื้อหาของหลักสูตรให้เหมาะสม แต่ให้มีประโยชน์ต่อผู้เรียน จัดทำรายละเอียดเนื้อหาทางเรื่องให้ชัดเจน ควรจัดทำคู่มือครูแจกจ่ายโรงเรียนให้เพียงพอ ควรลดงานด้านอื่น ๆ ของผู้บริหารโรงเรียนลงและเน้นให้เห็นความสำคัญของงานวิชาการ

3.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน มีสภาพปัญหา - อุปสรรค คือ โรงเรียน

ขาดอัตรากำลังครู ครูไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ทุกวิชา ครูมีงานและกิจกรรมอื่นมากเกินไป และไม่ได้อำนาจให้กรรมการควบคุม นิเทศ อย่างจริงจังและต่อเนื่อง ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนได้เสนอแนะเพื่อปรับปรุงว่า ควรจัดสรรอัตรากำลังครูเพิ่มขึ้น การบรรจุแต่งตั้งครูควรกระทำอย่างรวดเร็ว และให้ไปตามความต้องการของโรงเรียน ควรให้ครูทำหน้าที่สอนเพียงอย่างเดียว โดยแบ่งงานให้ทำเป็นสัดส่วน มีการวางแผนการควบคุม การนิเทศให้เหมาะสม และจัดให้ครูช่วยเหลือในการนิเทศ

3.3 ด้านการนิเทศการศึกษา มีสภาพปัญหา - อุปสรรค คือ ผู้บริหารโรงเรียน

ไม่มีเวลาสำหรับการนิเทศอย่างจริงจังและทั่วถึง ขาดทักษะ ไม่เข้าใจกระบวนการนิเทศ ไม่เห็นความสำคัญของการนิเทศ และไม่มีความรู้ทางวิชาการเท่าที่ควรทำให้ขาดความเชื่อมั่นในตัวเอง ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนได้เสนอแนะเพื่อปรับปรุงว่าควรลดภารกิจด้านอื่น ๆ ของผู้บริหารโรงเรียนลงอีก ควรจัดให้มีการวางแผนการนิเทศในระดับโรงเรียน และมีการติดตามผลการนิเทศ จัดให้มีการฝึกอบรมผู้บริหารโรงเรียนให้มีความรู้ความเข้าใจในการนิเทศจนสามารถนิเทศได้อย่างมั่นใจ จัดทำคู่มือการนิเทศและแจกจ่ายให้ผู้บริหารโรงเรียนทุกคน จัดอบรมความรู้ทางวิชาการเพิ่มเติมให้เป็นระยะ ๆ ควรจัดทดสอบความรู้ทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเป็นครั้งคราว และผู้บริหารโรงเรียนต้องศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองอยู่เสมอ

3.4 ด้านการวัดและการประเมินผลการศึกษา มีสภาพปัญหา - อุปสรรค คือ ขาด

วัสดุอุปกรณ์สำหรับการจัดทำเครื่องมือวัดผล ครูขาดทักษะในการสร้างเครื่องมือวัดผลและครูผู้สอนไม่มีโอกาสได้วัดผลนักเรียนด้วยตนเองตลอดปี ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนได้เสนอแนะเพื่อปรับปรุงว่าควรจัดสรรงบประมาณในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์การวัดผลให้เพียงพอ จัดฝึกอบรมครูให้มีความรู้ความสามารถในการสร้างเครื่องมือวัดผล ควรบรรจุครูที่มีความรู้ด้านการวัดผลให้ครูผู้สอนควรให้วัดผลนักเรียนของตนเองตลอดปี และผู้บริหารทุกระดับควรติดตามผลการวัดและการประเมินผลอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง

อภิปรายผล

1. การปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดตรัง ตามความคิดเห็นของผู้บริหารของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก ซึ่ง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จำลอง ยาทองกาต (จำลอง ยาทองกาต 2524 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วน จังหวัดหิมาโล อยู่ในระดับมาก และผลการวิจัยของ กรรชิต กษมาภรณ์ (กรรชิต กษมาภรณ์ 2524 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี กับ สมมาตร แก้วลาย (สมมาตร แก้วลาย 2526 : บทคัดย่อ) ที่วิจัยเรื่องการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดตรัง ซึ่งอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน แต่ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุจินต์ พรหมยก (สุจินต์ พรหมยก 2523 : 173 - 174) ที่ศึกษาพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา ในเขตการศึกษา 2 ซึ่งพบว่า พฤติกรรมการบริหารงานวิชาการอยู่ใน ระดับปานกลาง และผลการวิจัยของโยชัย ไกรนรา (โยชัย ไกรนรา 2525 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษา พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรี- ธรรมราช บริหารงานวิชาการในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน

สำหรับสาเหตุที่ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรังปฏิบัติงาน วิชาการอยู่ในระดับมาก อาจจะเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนมีความตระหนักงานวิชาการ เป็นงานหลักของโรงเรียนและเป็นหน้าที่สำคัญของผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ภิญญู สาธ (ภิญญู สาธ 2519 : 232) ที่ว่าหน้าที่สำคัญของโรงเรียนทุกแห่ง คือการ ให้ความรู้แก่นักเรียนในด้านวิชาการ ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนควรจะรับผิดชอบเป็นผู้นำของครูเป็น อันดับแรก และสมิธ เกราส์ และ แอทกินสัน (นพพงษ์ บุญจิตราศุลย์ 2527 : 100 อ้างอิง มาจาก (Smith, Krouse and Atkinson. 1961 : 170) ที่ได้อธิบายให้ ผู้บริหารโรงเรียนใช้เวลาส่วนใหญ่ปฏิบัติงานนี้ ทั้งยังสอดคล้องกับความเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ในรัฐคาโกตาเหนือ สหรัฐอเมริกา ที่เห็นว่า การปฏิบัติงานวิชาการเป็นบทบาทที่มีความสำคัญที่สุด

ของผู้บริหารโรงเรียน (Desautel. 1978 : 42-A) และที่น่าสนใจ ก็คือ สอดคล้องกับความคาดหวังของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ หน่วยงานต้นสังกัด ที่ถือว่า งานวิชาการเป็นงานสำคัญ ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนจะต้องใช้เวลาในการบริหารในมาก (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2526 : 16)

เนื่องจากการศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดตรัง จำแนกเป็นด้านต่าง ๆ 4 ด้าน คือ การบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษา และการวัดและการประเมินผลการศึกษา ซึ่งผู้วิจัยจะได้อภิปรายเป็นรายด้านต่อไป

1.1 ด้านการบริหารหลักสูตร

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า การปฏิบัติงานวิชาการด้านการบริหารหลักสูตร ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรังอยู่ในระดับ ปานกลาง ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กรรชิต กษมาภรณ์ (กรรชิต กษมาภรณ์ 2524 : 53) ซึ่งศึกษา พบว่า การปฏิบัติงานเกี่ยวกับหลักสูตรของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้จากผลการศึกษาสภาพปัญหา - อุปสรรค จากความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง ได้กล่าวถึงปัญหาในการบริหารหลักสูตรว่า ผู้บริหารโรงเรียนยังมีความเข้าใจหลักสูตรไม่ตรงเท่าที่ควร หลักสูตรมีปัญหาว่ามีเนื้อหามากเกินไป ขาดแคลนเอกสารหลักสูตร และผู้บริหารโรงเรียน ภารกิจมาก

สำหรับการปฏิบัติงานที่จะให้อยู่ในระดับมากขึ้นนั้น ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง ได้เสนอแนะว่าเห็นควรจัดอบรม หรือสัมมนาผู้บริหารโรงเรียน เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรอย่างน้อยปีละครั้ง การปรับปรุงเนื้อหาของหลักสูตรให้เหมาะสม เพื่อให้มีประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างแท้จริง หน่วยงานต้นสังกัด เช่น สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ควรจัดทำคู่มือครูให้เพียงพอ และสำรวจว่า โรงเรียนใดมีเอกสารหลักสูตรไม่ เพียงพอ แล้วส่งให้โรงเรียน แทนที่โรงเรียนจะดำเนินการจัดซื้อเอง ทั้งยังเสนอแนะว่า ควร ลดงานของผู้บริหารโรงเรียนที่ไม่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการให้น้อยลง

1.2 การจัดการเรียนการสอน

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า การปฏิบัติงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธรรมิต ทุมมาภรณ์ (ธรรมิต ทุมมาภรณ์ 2524 : 54) ซึ่งศึกษาพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี ปฏิบัติงานด้านนี้ในระดับมากเช่นเดียวกัน ทั้งยังสอดคล้องกับความเห็นของผู้บริหารโรงเรียนในรัฐคาโกตาเหนือ สหรัฐอเมริกา ที่เห็นว่า คนใช้เวลาส่วนใหญ่ในการจัดการเรียนการสอน

ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2528 : 1) ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัด มีนโยบายอย่างชัดเจนในการเร่งรัดคุณภาพของนักเรียนประถมศึกษาอย่างจริงจัง โดยมีการประเมินคุณภาพนักเรียนในประถมศึกษาปีที่ 6 และจัดลำดับคุณภาพทั้งในระดับประเทศ จังหวัด และอำเภอ ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนต้องให้ความสนใจในการปฏิบัติงานด้านนี้ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ จึงอยู่ในระดับมาก ดังกล่าว

สำหรับการปฏิบัติงานที่จะให้งานด้านการจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้นนั้น ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ ได้เสนอแนะว่า ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับครูนั้น ควรบรรจุแต่งตั้งครูตามความต้องการของโรงเรียน มีการฝึกอบรมความโอภาสเพื่อพัฒนาคุณภาพครู และให้ครูทำหน้าที่จัดการเรียนการสอนเพียงอย่างเดียว นั่นคือ ควรบรรจุบุคลากรที่จะมาทำงานด้านอื่น ๆ มาแทนครู เช่น ครูการเงิน ครูบรรณารักษ์ เป็นต้น และที่สำคัญคือ ผู้บริหารโรงเรียนควรควบคุมและนิเทศให้มากขึ้น

1.3 ด้านนิเทศการศึกษา

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า การปฏิบัติงานวิชาการด้านนิเทศการศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชลล จันทรวงศ์ (ชลล จันทรวงศ์ 2524 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาพบว่า บทบาทการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดศรี

สำหรับสาเหตุที่ผู้บริหารโรงเรียน
จังหวัดตรัง ปฏิบัติงานวิชาการตามการวัดแล
มากกว่าทุกด้านนั้น น่าจะเป็นเพราะการปฏิบัติ
กำหนดให้ปฏิบัติไว้ชัดเจนแล้ว ทั้งมีแบบนิเทศ
ด้วย ผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องให้ความสนใจ
ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติงาน
ส่วนการปฏิบัติที่จะให้งานตามการวัด
นั้น ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำ
นักงานต้นสังกัดควรจัดสรรงบประมาณเพื่อ
ในการสร้างเครื่องมือวัดผล ทั้งตัวผู้บริหารโร
กด้วย

2. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์
ประถมศึกษา กับผลการประเมินคุณภาพนักเรียน
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง ปรากฏ
ซึ่งหมายความว่า การปฏิบัติงานวิชาการ กับผล
โดยมีการปฏิบัติงานวิชาการอยู่ในระดับมาก แ
ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ น่าจะเป็นเพ
การปฏิบัติงานในด้านอื่น ๆ ด้วย เช่น งานกิจ
เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานวิชาการแต่เพียงอย
วิชาการของผู้บริหารโรงเรียน กับผลการประ

นอกจากนั้นเป็นที่น่าสังเกตว่า การก
เพื่อให้คุณภาพการศึกษาของนักเรียนอยู่ในระดับ
หลักของครูสอนมากกว่าผู้บริหารโรงเรียน ถ
กล่าวได้ว่า ครูผู้สอนมีส่วนบกร่องอย่างไคอยา

อยู่ในระดับปานกลาง และผลการวิจัยของ นิตยา ปรีชา
210 - 215) ที่ศึกษาเรื่องการจัดการนิเทศการศึกษาภาย
กรุงเทพมหานคร ปรากฏว่าอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียว
ครรรชิต กษมาภรณ์ (ครรรชิต กษมาภรณ์ 2524 : 55)
ประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี ปฏิบัติ

สำหรับสาเหตุที่ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ส
จังหวัดตรัง ปฏิบัติงานด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง และน้อยกว่าทุก
สภาพปัญหา - อุปสรรค จากความนึกเห็นของผู้บริหารโรงเรียน
ผู้บริหารโรงเรียนไม่มีเวลาสำหรับการนิเทศอย่างจริงจัง
ในการนิเทศ ไม่เข้าใจกระบวนการนิเทศ และไม่เห็นความ
หนึ่งที่สำคัญคือ ผู้บริหารโรงเรียนขาดความรู้ทางวิชาการ ที่

สำหรับการปฏิบัติงานที่จะให้อยู่ในระดับมากขึ้น
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง ได้เสนอแนะ
ในระดับโรงเรียน โดยความร่วมมือของผู้บริหารโรงเรียน
ผลการปฏิบัติงานอย่างจริงจัง ลดภารกิจของผู้บริหารโรงเรียน
วิชาการลงบ้าง จัดอบรมผู้บริหารโรงเรียนให้มีความรู้ คว
หรือจัดทำคู่มือการนิเทศการศึกษาไว้ประจำโรงเรียน เพื่อ
และควรอบรมความรู้ทางวิชาการ ตลอดจนมีการทดสอบคว
เป็นครั้งคราว และที่สำคัญคือ ผู้บริหารโรงเรียนควรศึกษา

1.4 ด้านการวัดและการประเมินผลการศึกษา

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า การปฏิบัติ
ประเมินผลการศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
จังหวัดตรัง อยู่ในระดับมาก และมากกว่าทุกด้าน ซึ่งผลกา
กับผลการวิจัยของ ครรรชิต กษมาภรณ์ (ครรรชิต กษมา
ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจั
ระดับมากเช่นเดียวกัน

อยู่ในระดับปานกลาง และผลการวิจัยของ นิตยา ปรีชาหาญ (นิตยา ปรีชาหาญ 2526 : 210 - 215) ที่ศึกษาเรื่องการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร ปรากฏว่าอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน แต่ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธรรมชิต กษมาภรณ์ (ธรรมชิต กษมาภรณ์ 2524 : 55) ซึ่งศึกษาพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี ปฏิบัติงานด้านนี้อยู่ในระดับค่อนข้างมาก

สำหรับสาเหตุที่ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง ปฏิบัติงานด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง และน้อยกว่าทุกด้าน ซึ่งศึกษาจากผลการรวบรวม สภาปัญหา - ผู้สรรค จากความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนเอง พบว่า ส่วนหนึ่งเกิดจากที่ผู้บริหารโรงเรียนไม่มีเวลาสำหรับการนิเทศอย่างจริงจัง และทั่วถึงตัวผู้บริหารโรงเรียนขาดทักษะในการนิเทศ ไม่เข้าใจกระบวนการนิเทศ และไม่เห็นความสำคัญของการนิเทศมากนัก และปัญหาหนึ่งที่พบก็คือ ผู้บริหารโรงเรียนขาดความรู้ทางวิชาการ ทำให้ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง

สำหรับการปฏิบัติงานที่จะให้อยู่ในระดับมากขึ้นนั้น ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง ได้เสนอแนะว่า ควรจัดให้มีการวางแผนการนิเทศในระดับโรงเรียน โดยความร่วมมือของผู้บริหารโรงเรียน กับผู้บริหารระดับสูง และมีการติดตามผลการปฏิบัติงานอย่างจริงจัง ลดภารกิจของผู้บริหารโรงเรียนในด้านอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการลงบ้าง จัดอบรมผู้บริหารโรงเรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา หรือจัดทำคู่มือการนิเทศการศึกษาไว้ประจำโรงเรียน เพื่อให้ผู้บริหารโรงเรียนศึกษาเพิ่มเติม และควรอบรมความรู้ทางวิชาการ ตลอดทั้งมีการทดสอบความรู้ทางวิชาการ ของผู้บริหารโรงเรียนเป็นครั้งคราว และที่สำคัญคือ ผู้บริหารโรงเรียนควรศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ

1.4 ด้านการวัดและการประเมินผลการศึกษา

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า การปฏิบัติงานวิชาการด้านการวัดและการประเมินผลการศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง อยู่ในระดับมาก และมากกว่าทุกด้าน ซึ่งผลการปฏิบัติงานในระดับมากนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธรรมชิต กษมาภรณ์ (ธรรมชิต กษมาภรณ์ 2524 : 56) ที่ได้ศึกษาพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี ปฏิบัติงานด้านนี้อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

ต่อไป และสิ่งสำคัญหนึ่งที่ไม่ควรมองข้ามคือ ชั่วและกำลังใจของครูผู้สอนว่าอยู่ในสภาพอย่างไร ซึ่งสิ่งเหล่านี้นับว่ามีผลต่อคุณภาพทางการศึกษาทั้งสิ้น

นอกจากตัวครูแล้ว ตัวเด็กก็จะเป็นตัวแปรที่ทำให้คุณภาพการศึกษาสูงหรือต่ำได้ กล่าวคือ คุณภาพพื้นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2528 อาจจะอยู่ในเกณฑ์ต่ำมาก อันมีผลมาจากพื้นฐานเดิมในชั้นต้น ๆ ของนักเรียนก็อาจเป็นได้ การประเมินคุณภาพนักเรียน จึงควรดำเนินการมาตั้งแต่ชั้นต้น ๆ ด้วย

ที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งก็คือ การจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาในปัจจุบันใช้หลักสูตรแกนกลาง ซึ่งเป็นหลักสูตรแบบ มิได้เป็นหลักสูตรของท้องถิ่นที่จัดทำขึ้นเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพของแต่ละท้องถิ่น ซึ่งอาจจะเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้คุณภาพการศึกษาของนักเรียนอยู่ในสภาพที่ไม่น่าพึงพอใจ

ประเด็นสำคัญที่น่าจะสนใจเป็นพิเศษคือ เครื่องมือประเมินผลนักเรียนและครูประเมินเครื่องมือประเมินผลนักเรียน อาจไม่ได้มาตรฐานสากล และจัดทำโดยหน่วยงานอื่นซึ่งไม่ใช่ครูผู้สอนจัดทำเอง ซึ่งน่าจะไม่ถูกต้องกับหลักการวัดผลและการประเมินผลนักเรียน เพราะไม่อาจแน่ใจได้ว่าวัดได้ตรงตามหลักสูตร และนักเรียนก็อาจจะไม่คุ้นเคยกับข้อสอบ อาจทำข้อสอบผิดพลาดได้ สำหรับครูประเมินนั้นมักไม่คุ้นเคยกับครูผู้สอน อาจทำให้เกิดปัญหาในด้านความรู้สึกอึดอัดใจ ความคุ้นเคยและการให้รายละเอียดในการดำเนินการสอบแตกต่างกัน ซึ่งล้วนแต่มีผลต่อคุณภาพทางการศึกษาของนักเรียนทั้งสิ้น

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. หน่วยงานรับผิดชอบในการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ควรพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาให้มีความรู้ความสามารถในการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนได้ ทั้งนี้เพื่อผู้บริหารโรงเรียนสามารถทำหน้าที่นี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสัมพันธ์กับผลการประเมินคุณภาพนักเรียน

2. ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ควรพัฒนาเอง โดยการศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการปฏิบัติงานวิชาการอยู่เสมอ เพื่อจะนำมาปรับปรุงการปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. หน่วยงานที่รับผิดชอบ ควรจัดสรรกำลังบุคลากรทำหน้าที่งานธุรการและการเงินให้โรงเรียนตามสมควร เพื่อช่วยแบ่งเบาภาระผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ซึ่งจะให้มีเวลาปฏิบัติงาน วิชาการอย่างเต็มที่

4. ผู้รับผิดชอบโดยตรงในการจัดการการประถมศึกษาในระดับอำเภอและจังหวัด ควรดูแล นิเทศ และติดตามผลการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาอย่างใกล้ชิด และต่อเนื่องควบคู่ไปกับการปฏิบัติงานด้านอื่น ๆ ของโรงเรียน

5. ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ควรควบคุม ดูแล ติดตาม และนิเทศครูผู้สอนอย่างใกล้ชิด จริ่งจ้งและต่อเนื่อง พร้อมทั้งให้การเสริมสร้างขวัญและกำลังใจ ทั้งนี้เพื่อให้ครูผู้สอนปฏิบัติการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพนักเรียน

6. สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ควรจัดประเมินคุณภาพนักเรียนทุกชั้นเรียนเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อทราบจุดเด่น จุดด้อย และสามารถนำผลในจุดด้อยมาพิจารณาหาวิธีการปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งคาดว่าจะส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนทุกชั้นเรียนได้

7. เขตการศึกษา 4 ผู้ที่หน้าที่รับผิดชอบในการปรับปรุงหลักสูตรในระดับเขตการศึกษา ควรปรับหลักสูตรแกนกลางให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นของจังหวัดในเขตการศึกษา 4 มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้ครูผู้สอนได้เรียนและสอนตามหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ซึ่งคาดว่าจะส่งผลให้คุณภาพนักเรียนในท้องถิ่นสูงขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาจากกลุ่มประชากรที่เป็นครูผู้สอนด้วย เพื่อจะได้เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนกับผู้บริหารโรงเรียน ให้เข้าใจลึกยิ่งขึ้น

2. ในการวิจัยครั้งนี้ ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพนักเรียน กับการปฏิบัติงานด้านอื่น ๆ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เป็นตนว่า การปฏิบัติงานด้านบุคลากร ด้านกิจการนักเรียน ด้านธุรการและการเงิน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และด้านอาคารสถานที่ ทั้งนี้เพื่อเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพนักเรียน กับการปฏิบัติงานด้านอื่น ๆ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาได้กว้างยิ่งขึ้น

3. ในการวิจัยครั้งนี้ ควรวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างผลการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษาต่อ ๆ ไป กับการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอื่น ๆ ในเขตการศึกษา 4 เพื่อนำผลการวิจัยมาเปรียบเทียบกับ การวิจัยนี้ให้เข้าใจลึกและกว้างยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กวี รัชชัน "การบริหารโรงเรียน" ใน รายงานการสัมมนาการวิจัยประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษา หน้า 75 - 110 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
สำนักงานนายกรัฐมนตรี 2521
- กอ สวัสดิ์พาณิชย์ "หลักและเป้าหมายในการนิเทศการศึกษา" กรมสามัญศึกษา 2 : 18-25
ธันวาคม 2516
- เกษม ศิริสัมพันธ์ "นโยบายและแนวทางในการจัดการประถมศึกษา" ใน คู่มือคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด หน้า 4 - 11 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
โรงพิมพ์จุฬาลาลาพิทราว 2526, 452 หน้า
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา
แห่งชาติ รายงานการวิจัยและประเมินผลประสิทธิภาพของการประถมศึกษา โรงพิมพ์
จุฬาลาลาพิทราว 2527, 192 หน้า
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน คู่มือบริหารแผนและโครงการพัฒนาคุณภาพ
การประถมศึกษา ปีงบประมาณ 2527 โรงพิมพ์จุฬาลาลาพิทราว 2527, 383 หน้า
- หน่วยศึกษานิเทศก์ คู่มือนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษา โรงพิมพ์-
จุฬาลาลาพิทราว 2527, 208 หน้า
- "กระบวนการบริหารและการนิเทศการศึกษา" ใน การบริหารและการนิเทศ
การประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ เล่ม 11 โรงพิมพ์การศาสนา 2527, 16 หน้า
- ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง เล่ม 3 : งานบริหารโรงเรียน, การบริหารงานวิชาการ
สามเจริญพานิชย์ 2528, 36 หน้า

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน "การดำเนินการตามแผนการนี้เทศ
ภายในโรงเรียน การสังเกตการสอนในชั้นเรียน" ใน โครงการปรับปรุงประสิทธิภาพ
การบริหารโรงเรียนประถมศึกษา เล่มที่ 11 หน้า 1 - 49 สามเจริญพานิช 2528,
49 หน้า

———— รายงานการประเมินความก้าวหน้า : คุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระดับ
ประเทศ ปีการศึกษา 2527 โรงพิมพ์สุภาวดี 2528, 169 หน้า

———— ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 2 สามเจริญพานิช
2529, 113 หน้า

กรรชิต กษมาภรณ์ การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหาร--
ส่วนจังหวัดสิงห์บุรี ปริญญาโท กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน 2524,
116 หน้า อัดสำเนา

จำลอง ขาทองคำ การบริหารงานทางวิชาการของครูใหญ่ตามที่เห็นอยู่ในปัจจุบันและที่
พึงประสงค์ ในทัศนะของครูใหญ่และครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหาร
ส่วนจังหวัดพิษณุโลก ปริญญาโท กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก
2524, 118 หน้า อัดสำเนา

ฉัตรชัย อรรถนันท์ หลักการบริหารโรงเรียน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก
2524, 377 หน้า

เฉลิม แสงน้อย งานบริหารการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวง
ศึกษาธิการในภาคใต้ ปริญญาโท กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2519, 101 หน้า อัดสำเนา

ชลอ จันทรอด บทบาทการนี้เทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดตรัง
วิทยานิพนธ์ ก.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2524, 155 หน้า อัดสำเนา

ชารี มณีศรี การนี้เทศการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 3 อมรการพิมพ์ 2524, 331 หน้า

โชคชัย ไกรนรา ทักษะของครูตอบหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ปริญญาโท กศ.ม.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก 2525, 87 หน้า อักษรย่อ

ดาวเรือง รัตน์ งานบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวง-

ศึกษาธิการ ปริญญาโท กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2518,
164 หน้า อักษรย่อ

ทิพย์มา แฉมณี "การจัดหลักสูตรแบบต่าง ๆ" วารสารครูศาสตร์ 4 : 32 - 41

พฤศจิกายน - ธันวาคม 2517

ธำรง บัวศรี ทฤษฎีหลักสูตรตอนที่ 2 โครงการพัฒนาการศึกษา 2504, 212 หน้า

———— หลักการศึกษ แพทย์ยา 2506, 375 หน้า

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ หลักการบริหารการศึกษาทั่วไป คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์-

มหาวิทยาลัย 2522, 159 หน้า

———— การเข้าสู่ผู้บริหารการศึกษา โรงพิมพ์องค์การฯ 2527, 264 หน้า

นาฏเจ็ลยว สีมาวงศ์ และคณะอื่น ๆ การนิเทศการศึกษา โรงพิมพ์มิตรสยาม 2516,
236 หน้า

นิพนธ์ กิมวรงค์ หลักเบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนและนิเทศการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 2

โรงพิมพ์พิมพ์เนติ 2526, 151 หน้า

บันลือ พงษ์ตะวัน การประถมศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 2 ไทยวัฒนาพานิช 2522, 230 หน้า

บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์ การวัดและประเมินผลการศึกษา : ทฤษฎีและการประยุกต์

พิมพ์ครั้งที่ 2 อักษรเจริญทัศน์ 2523, 366 หน้า

บุญมี เถรยอด "งานบริหารวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา" ใน เอกสารประกอบ

การอบรมคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา -

แห่งชาติ โรงพิมพ์สุภา 2529, 203 หน้า

- ประพันธ์ สุทธิหาร "การศึกษามหาวิทยาลัยและหน้าที่ของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาภาค-
ตะวันออกเฉียงเหนือ ตามแนวคิดของศึกษานิเทศก์อำเภอ หัวหน้าหมวดการศึกษาและครูใหญ่"
ใน ผลงานวิจัยทางการศึกษา หน้า 111 - 113 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา-
แห่งชาติ สำนักงานรัฐมนตรี โรงพิมพ์เจริญผล 2522
- ประมวล รัตนวงศ์ บทบาททางวิชาการของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของ
นักการศึกษาและคณะกรรมการศึกษาในจังหวัดนราธิวาส ปริญญาโท กศ.ม.
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2521, 81 หน้า อุดมสำเนา
ปิ่น มาลาอุด "ถ่านน้ำ" ใน การปฏิรูปการศึกษา หน้า 6 วัฒนาพานิช 2518
หนังสือ หันนาถิ่นทร์ หลักการบริหารโรงเรียน วัฒนาพานิช 2524, 363 หน้า
กัญญา สาธิต หลักบริหารการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 3 วัฒนาพานิช 2519, 536 หน้า
----- หลักการบริหารการศึกษา องค์การตำรวจสภา 2526, 373 หน้า
เมธี ปิณฑานนท์ การบริหารการศึกษา พิมพ์อักษร 2525, 280 หน้า
รุ่ง แก้วแดง "แผนนโยบายการดำเนินงานการจัดอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา"
ประถมศึกษา 12 : 4 - 12 กันยายน 2527
วิจิตร (ธีระกุล) วรชางกูร และคณะอื่น ๆ การบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษา
เบื้องต้น ขนิษฐาการพิมพ์ 2520, 178 หน้า
วิชัย ราษฎร์ศิริ หลักสูตรและแบบเรียนประถมศึกษา(หลักการและแนวปฏิบัติหลักสูตรใหม่
สัมฤทธิ์ผล) ไทยวัฒนาพานิช 2522, 170 หน้า
วิชัย วงษ์ใหญ่ พัฒนาหลักสูตรและการสอนมิติใหม่ รุ่งเรืองธรรม 2525, 240 หน้า
วิจิต ทองนุ้ย และคณะอื่น ๆ รายงานการวิจัยการวิเคราะห์พฤติกรรมการบริหารและผลงาน
ของผู้บริหารที่เกษียณโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ 2528,
145 หน้า อุดมสำเนา
วิระ ศันตระกูล นุชพรหงส์ สังข์ทอง และอุบล เสนาวารี คู่มือการสอบคัดเลือกศึกษานิเทศก์
อำเภอและกิ่งอำเภอ สำนักพิมพ์อุดมศึกษา 2525, 270 หน้า

วาระ คณะครู บุคลากร สังฆทอง และอบล เสนวารี คู่มือสอบบรรจุครู - อาจารย์
ระดับ 1-2-3 ฉบับสมบูรณ์ 2525 สำนักพิมพ์อุดมศึกษา 2525, 518 หน้า

นิตยา ปรีชาหาญ การจัดการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร
วิทยานิพนธ์ ก.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2525, 112 หน้า อุดมศึกษา

ศึกษาธิการ, กระทรวง กรมวิสามัญศึกษา การกำหนดหน้าที่บุคลากรต่าง ๆ ในโรงเรียน
เอกสารสัมมนาอาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ โรงเรียนรัฐบาล 2511, 1 หน้า อุดมศึกษา

———— คู่มือบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา วัฒนาพานิช 2519, 408 หน้า

———— กรมวิชาการ คู่มือการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 จงเจริญ-
การพิมพ์ 2521, 144 หน้า

———— กรมวิชาการ แนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 เข็มทรง-
เลิศไพโรจน์ศึกษาการพิมพ์ 2522, 211 หน้า

———— หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 พิมพ์ครั้งที่ 3 โรงพิมพ์จุฬารสภา
ลาภพราว 2525, 368 หน้า

สนั่น มีสัตย์ธรรม "ความสัมพันธ์ระหว่างการประชุมผลกับการเรียนการสอนตามหลักสูตร
ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521" ประชุมศึกษา 35 : 13 กุมภาพันธ์ 2528

สมบัติ จูณา บทบาทที่เป็นจริงและที่คาดหวังในการบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหาร
โรงเรียนมัธยมศึกษา ตามทัศนะของครู สังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดสมุทรปราการ
ปริญญาโท กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน 2517, 122 หน้า
อุดมศึกษา

สมบัติ พันธุ์คง บทบาทด้านวิชาการของอาจารย์พยาบาลในสถานพยาบาลในกรุงเทพมหานคร
วิทยานิพนธ์ ก.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2520, 147 หน้า อุดมศึกษา

สมบูรณ์ พรหมภาพ หลักเบื้องต้นของการบริหารโรงเรียน บรรณกิจ 2521, 269 หน้า

สมพงษ์ เกษมสัน การบริหาร พิมพ์ครั้งที่ 7 ไทยวัฒนาพานิช 2523, 380 หน้า

- สมมาตร แก้วลาย การศึกษาการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง ปริญญาโท กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 สงขลา 2528, 135 หน้า อัดสำเนา
- สมัยศรี มีเทิ้ม "การบริหารการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาลในเขต
 การศึกษา 6" ใน นิตยสารวิทยานิพนธ์ พ.ศ.2523 หน้า 151 - 152 บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2525
- สำนัญศึกษา, กรม คู่มือครูใหญ่ประถมศึกษา โรงพิมพ์จุฬารัฐ 2514, 225 หน้า
 _____ "ประกาศใช้แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520" ใน ประมวลกฎหมาย
การนิเทศการศึกษา หน้า 278 - 281 หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวง
 ศึกษาธิการ 2520
- สายหยุด จำปาทอง งานนิเทศการศึกษา ม.ป.ท. 2514, ไม่ติดต่อกัน อัดสำเนา
- สุจินต์ พรหมยก "การศึกษาพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
 ในเขตการศึกษา 2" ใน นิตยสารวิทยานิพนธ์ พ.ศ.2523 หน้า 173 - 174
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2525
- สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม การวัดทางจิตวิทยาและการศึกษา แพร์พืงยา 2518,
 200 หน้า
- สุพิชญา อีระดูล, กาญจนา ศรีภาพิสนธิ์ และวิจิตร (อีระดูล) วรตมางกูร การนิเทศการศึกษา
 พิมพ์ครั้งที่ 4 โรงพิมพ์วิทยากร 2524, 316 หน้า
- สุภาพ วาจิเขียน และอรพินธ์ โภษณาภา การประเมินผลการเรียนการสอน พิมพ์ครั้งที่ 2
 ไทยวัฒนาพานิช 2520, 77 หน้า
- สุมิตร อุณานุกร และคณะ เกณฑ์ประเมินผลโรงเรียนประถมศึกษา วัฒนาพานิช 2519,
 144 หน้า
- สุมิตร อุณานุกร หลักสูตรและการสอน พิมพ์ครั้งที่ 4 ศึกษิตสยาม 2523, 271 หน้า

สุรวัช ศรีวัช กมล ภูประเสริฐ และปรีชา คัมภีรปกรณ "การบริหารงานวิชาการ"

ใน เอกสารการสอนชุดวิชาฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา หน้า 71 - 231

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2528

_____ "การประเมินผลการเรียนของนักเรียน" ใน เอกสารการสอนชุดวิชาฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา หน้า 180 - 181 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

2528

สุวิทย์ บุญช่วย การบริหารโรงเรียน : ทฤษฎีและปฏิบัติ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย-

สงขลานครินทร์ 2526, 141 หน้า

หน่วยศึกษานิเทศก์, สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ รายงานผลการประเมินคุณภาพ

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2528 2529, 191 หน้า อัสสัมชัญ

หวน วัฒนพันธ์ "การปฏิบัติงานของผู้บริหารในสถานศึกษา" ใน มิตรครู 23 : 17

กุมภาพันธ์ 2524

_____ "การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน" มิตรครู 21(22) : 10 - 17

พฤศจิกายน 2525

_____ การบริหารโรงเรียน โอเคเอ็นส์ไตร์ 2528, 196 หน้า

อนิรุทธิ์ ประทุมยศ "การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน" ประชาศึกษา 35 : 28

กุมภาพันธ์ 2528

อดิสรณ์ ชำติคำแดง หลักการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2525, 339 หน้า

องคการ อันธมพรรย "การบริหารงานวิชาการ" ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดการ

โรงเรียนประถมศึกษา หน่วยที่ 7 - 15 หน้า 157 - 260 มหาวิทยาลัยสุโขทัย-

ธรรมาธิราช 2526

_____ "ตนหลักสูตร : การบริหารและพัฒนา" สารพิมพ์หลักสูตร 31 : 22

ตุลาคม 2527

อูทัย บุญประเสริฐ และ ชโลมใจ กิจการวัฒน์ หลักการและแนวทางในการจัดการ

นิเทศภายในสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา รุ่งเรืองสำนึกการพิมพ์ 2528,

200 หน้า

อำนวย เลิศยงค์ คู่มือการสร้างข้อทดสอบและการประเมินผลการศึกษา สำนักพิมพ์

2525, 214 หน้า

Best, John W. Research in Education. 3rd. ed., Englewood Cliffs, New Jersey, Prentice-Hall, 1977. 403 p.

Bradley, Judy. "Staff Development in Further Education," Education Research. 25(1) : 21-27, February, 1983.

Campbell, Ronald F. and others. Introduction to Educational Administration. 5th. ed., Boston, Allyn and Bacon, 1977. 396 p.

Desautel, Rodney Allen. "Administrative Role Perceptions of North Dakota Elementary School Principals as Related to Selected Dimension of Administrative Function," Dissertation Abstracts International. University Microfilms International V.39 No.4 October 1978. p. 42-A

Ferguson, George A. Statistical Analysis in Psychology and Education. 4th. ed., New York, McGraw-Hill Book Company, 1976. 529 p.

Good, Carter V. Dictionary of Education. New York, McGraw-Hill Book Company, 1973. 681 p.

Mattox, Donald Dean. "A Study of In-service Needs of Illinois Public School Elementary Principals," Dissertation Abstracts International. University Microfilms International V.12 Part 1, June 1987. p. 6061-A

Mehrens, William A. and Irvin J. Lehman. Standardized Tests in Education. 2nd. ed., New York, Holt Rinehart and Winston, 1975. 369 p.

Wells, Richard Francis. "A Study of the Major Job Responsibilities of the Elementary School Principals," Dissertation Abstracts International. University Microfilms International V.39 No. 1 June 1978. p. 2333-A

Wiles, Kimball. Supervision for Better School. Englewood Cliffs, New Jersey, Prentice-Hall, Inc., 1967. 348 p.

ภาคผนวก

(สำเนา)

ท.พม 1018(6)/0438

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา

อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

13 พฤศจิกายน 2529

เรื่อง ขออนุญาต

เรียน ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดตรัง

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นายเจสียว คี้น เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกการบริหารการศึกษา ชั้นปีที่ 2 ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
นิสิตทุน ต้องการมาติดต่อเพื่อขอความสะดวกในการศึกษาทบทวน เพื่อทำ
ปริญญานิพนธ์ เรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน
ประถมศึกษาับผลการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2528 สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

ผศ.ดร.ธีรวุฒิ ประทุมทรัพย์ ประธาน

อาจารย์ ดร.อาคม วัคไธสง กรรมการ

สิ่งที่สำคัญขอความอนุญาต คือ ขอความร่วมมือแจกแจงสอบถามเพื่อการวิจัย
แก่ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง

บัณฑิตวิทยาลัยรู้สึกเป็นพระคุณอย่างสูง ในความอนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรด
ให้แก่นิสิตทุน

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) ธีรวุฒิ ประทุมทรัพย์

(นายธีรวุฒิ ประทุมทรัพย์)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย โทร. 313153

(สำเนา)

ที่ ศธ 1421/5435

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง

ถนนวิเศษกุล อำเภอเมืองตรัง 92000

24 พฤศจิกายน 2529

เรื่อง ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

เรียน หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอทุกอำเภอ และหัวหน้าการประถมศึกษากิ่งอำเภอวังวิเศษ
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ๑ ชุด

ควมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา ขอให้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
ตรัง อันุเคราะห์อำนวยความสะดวกตอบแบบสอบถามเพื่องานวิจัยของ นายเจลิยว ดีเย็น
นิสิตปริญญาโท ชั้นปีที่ 2 วิชาเอกการบริหารการศึกษา ซึ่งจะทำวิจัยเรื่อง การศึกษาความ
สัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา กับผลการประเมิน
คุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2528 สำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดตรัง

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง พิจารณาเห็นว่างานวิจัยนี้จะก่อประโยชน์
กับการบริหารการประถมศึกษาของจังหวัดตรังโดยรวมเป็นอย่างยิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์
จากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ใดแบบสอบถามให้ผู้บริหารโรงเรียน
ในสังกัดเพื่อตอบแบบสอบถามของ นายเจลิยว ดีเย็น ตามความประสงค์ด้วย และขอให้
รวบรวมแบบสอบถามคืน ณ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง ภายในวันที่ 4 ธันวาคม
2529 หวังว่าคงได้รับความร่วมมือด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) พิน กงพล

(นายพิน กงพล)

ผู้ช่วยผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด รักษาราชการแทน

ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดตรัง

ฝ่ายบริหารทั่วไป โทร. 218128

(สำเนา)

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา

27 พฤศจิกายน 2529

เรื่อง ขอบความรวมมือตอบแบบสอบถาม

เรียน ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

ข้าพเจ้า นายเฉลียว คีรินทร์ นิติปรัชญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา กับผลการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2528 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง" การทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้จะสำเร็จได้ก็ด้วยความร่วมมือจากท่านในการช่วยตอบแบบสอบถาม ซึ่งได้ส่งมาพร้อมนี้

อนึ่ง ขอเรียนว่าการตอบแบบสอบถามนี้ จะไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อการปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่ของท่าน หรือต่อตัวท่านแต่ประการใด จึงขอได้โปรดตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงที่สุดในทุก ๆ ข้อ คำตอบที่ได้จะเก็บเป็นความลับ และจะนำผลไปใช้เฉพาะเพื่อการทำวิทยานิพนธ์เท่านั้น

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) เฉลียว คีรินทร์

(นายเฉลียว คีรินทร์)

นิติปรัชญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
กับการประเมินคุณภาพนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2528
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง

ผู้วิจัย

นายเจสียว คีณ

ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา

คณะกรรมการที่ปรึกษาปรินุณพนธ์

ผศ.ดร.ธีรวุฒิ ประทุมทรัพย์	ประธานกรรมการ
อาจารย์ ดร.อาคม วัดไธสง	กรรมการ

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามนี้ จะสอบถามผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง
แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
ใน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศ
การศึกษา และด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา มีจำนวนข้อทั้งหมด 40 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามปลายเปิด ขอให้ผู้ตอบ เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับ
ปัญหา - อุปสรรค ในการปฏิบัติงานวิชาการ และขอเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงาน
วิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

2. โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ และขอความกรุณาอย่าเว้นข้อใดข้อหนึ่งไว้
เพราะจะทำให้แบบสอบถามขาดความสมบูรณ์

3. โปรดตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง ซึ่งจะทำให้การวิจัยครั้งนี้บรรลุผล
ตามเป้าหมายที่ต้องการ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงคุณภาพการประถมศึกษาโดยส่วนรวม
ของจังหวัดตรัง

4. ข้อมูลที่ท่านตอบแบบสอบถามครั้งนี้ จะไม่กระทบต่อตำแหน่งหน้าที่การงานของท่าน
และต่อตัวท่านแต่ประการใด (ไม่ต้องเขียนชื่อของผู้ตอบ)

5. ข้อมูลที่ท่านตอบ ผู้วิจัยจะถือเป็นความลับ และจะนำผลมาใช้เพียงเพื่อการวิจัย
ครั้งนี้เท่านั้น

หน้า 1

ตามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน

โปรดอ่านข้อความให้ละเอียด แล้วพิจารณาว่า การปฏิบัติงานของท่านอยู่ใน
ระดับใด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องหลังข้อความนี้ โดยถือเกณฑ์ดังนี้

ถ้าท่านปฏิบัติงานนั้นในระดับมากที่สุด ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องมากที่สุด
ที่มีคะแนนเป็น 5

ถ้าท่านปฏิบัติงานนั้นในระดับมาก ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องมาก ที่มี
คะแนนเป็น 4

ถ้าท่านปฏิบัติงานนั้นในระดับปานกลาง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องปานกลาง
ที่มีคะแนนเป็น 3

ถ้าท่านปฏิบัติงานนั้นในระดับน้อย ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องน้อย ที่มี
คะแนนเป็น 2

ถ้าท่านปฏิบัติงานนั้นในระดับน้อยที่สุด ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องน้อยที่สุด
ที่มีคะแนนเป็น 1

ตัวอย่างแบบสอบถาม

ข้อ	รายการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
๐	การจัดสถานที่ทำงานให้แก่ครูไต่สวนสอบสวนและเป็นสัดส่วน				✓	
๐๐	การส่งเสริมให้ครูใช้กิจกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการสอน		✓			

จากตัวอย่างในข้อ ๐ แสดงว่า ผู้บริหารโรงเรียนได้จัดสถานที่ทำงานให้แก่ครูไต่สวนสอบสวนและเป็นสัดส่วน อยู่ในระดับน้อย มีคะแนนเป็น 2

จากตัวอย่างในข้อ ๐๐ แสดงว่าผู้บริหารโรงเรียนได้ส่งเสริมให้ครูใช้กิจกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการสอน อยู่ในระดับมาก มีคะแนนเป็น 4

ข้อ	รายการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
	<u>การบริหารหลักสูตร</u>					
1	การแนะนำให้ครูเข้าใจจุดหมายและโครงสร้างของหลักสูตรได้อย่างชัดเจน					
2	การอบรม หรือชี้แจงให้ครูเข้าใจในวิธีสอนที่เอื้อต่อการใช้หลักสูตร ตลอดจนสามารถแก้ปัญหาที่ครูประสบจากการใช้วิธีสอนต่าง ๆ ได้					
3	การจัดหาหลักสูตร แผนการสอน คู่มือครู และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับหลักสูตรไว้บริการแก่ครูภายในโรงเรียนอย่างเพียงพอ					
4	การจัดอำนวยความสะดวกและส่งเสริมให้ครูได้ใช้เอกสารหลักสูตร เพื่อประโยชน์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างจริงจัง					

ข้อ	รายการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
5	การเอาใจใส่ดูแลการจัดอาคารสถานที่ให้อยู่ในสภาพที่เรียบร้อยพร้อมที่จะใช้เรียนได้ตลอดเวลา					
6	การจัดให้มีผู้รับผิดชอบดูแลสนาม ตลอดจนบริเวณภายในโรงเรียนให้ร่มรื่น น่าเรียน และเพียงพอกับจำนวนนักเรียน					
7	การจัดให้มีสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กลุ่มการทำงาน ฐานอาชีพ และกิจกรรมในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย					
8	การยกย่อง ชมเชยครูที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ดี ตรงตามเป้าหมายของหลักสูตร					
9	การแนะนำให้ครูปกครองและชุมชน เข้าใจจุดมุ่งหมายของการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางของหลักสูตร					

ข้อ	รายการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
10	การร่วมมือกับชุมชนปกครองสนับสนุนอย่างเต็มที่ให้นักเรียนได้รวมกิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่โรงเรียนจัดขึ้น					
11	การรายงานและ/หรือเสนอแนะต่อผู้เกี่ยวข้องให้มีการปรับปรุงแก้ไขจุดบกพร่องหรือปัญหาการใช้หลักสูตร หรือเอกสารหลักสูตร					
	<u>การจัดการเรียนการสอน</u>					
12	การจัดให้มีแหล่งความรู้สำหรับครู เพื่อเพิ่มความรอบรู้ประกอบการเรียนการสอน					
13	การจัดให้มีวัสดุเพื่อใช้ทำสื่อการเรียนอย่างเพียงพอ					
14	การส่งเสริมให้ครูใช้สื่อการเรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					
15	การส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ศึกษาตนเอง					

ข้อ	รายการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
16	การส่งเสริมและติดตามให้ครูใช้วิธีสอน หลาย ๆ วิธีในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอน					
17	การจัดหาหนังสือเข้าห้องสมุดโรงเรียน เพื่อให้บริการนักเรียนอย่างเพียงพอ					
18	การส่งเสริมให้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอนเพื่อส่งเสริมประเพณี หรือ วัฒนธรรมท้องถิ่น					
19	การส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอนที่เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น					
20	การจัดให้มีโครงการสอนซ่อมเสริม ตามความต้องการของนักเรียน					
21	การส่งเสริมให้จัดนิทรรศการแสดงผลงาน ของนักเรียน					

ข้อ	รายการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
	<u>การนิเทศการศึกษา</u>					
22	การจัดให้มีการประชุมก่อนเปิดภาคเรียน เพื่อเตรียมพร้อมที่จะดำเนินการเรียน การสอนในวันเปิดภาคเรียน					
23	การไปเยี่ยมชั้นเรียน เพื่อสังเกต การสอนของครู					
24	การให้คำแนะนำแก่ครูเกี่ยวกับปัญหาที่พบ จากการเยี่ยมชมชั้นเรียน					
25	การสาธิตการสอนให้กับครูที่มีปัญหา เกี่ยวกับการสอนหรือให้ครูผลัดเปลี่ยนกัน สาธิตการสอน					
26	การจัดให้มีการสนทนาทางวิชาการ ในหมู่ครูตามโอกาสอันควร					
27	การให้คำปรึกษาหารือแก่ครูเมื่อครูประสบ ปัญหาส่วนตัว และ/หรือปัญหาที่ การเรียนการสอน					

ข้อ	รายการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
28	การส่งเสริมให้ครูไปสังเกตการสอน ของครูในโรงเรียนเดียวกัน หรือ ของครูโรงเรียนอื่น					
29	การมอบหมายให้ครูศึกษาเอกสาร ตำรา ต่าง ๆ แลวนำความรู้มาเผยแพร่แก่กัน และกัน					
30	การพาครูไปศึกษานอกสถานที่ เพื่อศึกษา งานการจัดการเรียนการสอนตาม โอกาสอันควร					
31	การให้บริการเอกสารทางวิชาการ แก่ครูอยู่เสมอ					
32	การส่งเสริมให้ครูมีการทดลองนำความรู้ ใหม่ ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน					
33	การรวมกับศึกษานิเทศก์ดำเนินการปรับปรุง การจัดการเรียนการสอนของครูใน โรงเรียน					

ข้อ	รายการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
34	การวัดและการประเมินผลการศึกษา การจัดให้มีเอกสารเกี่ยวกับการวัด และ ประเมินผลการเรียน สำหรับให้ครูศึกษา หาความรู้					
35	การจัดหาเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผล ไว้อย่างเพียงพอ					
36	การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาในการ ประเมินผลการเรียน					
37	การจัดดำเนินการประเมินผลการเรียน ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวง- ศึกษาธิการ					
38	การควบคุมดูแลให้ครูจัดทำเอกสาร การประเมินผลการเรียนของนักเรียน เป็นปัจจุบัน					
39	การส่งเสริมให้มีการประเมินผลการศึกษา ทั้งก่อนดำเนินการ ระหว่างดำเนินการ และหลังดำเนินการ					

ข้อ	รายการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
40	การจัดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานวิชาการ เมื่อสิ้นปีการศึกษา					

โปรดเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับ วิชา - อุปสรรคในการปฏิบัติงานวิชาการของท่าน
ตามสภาพที่เป็นจริง และให้ขอเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหาร
โรงเรียนประถมศึกษา โดยใช้ขอความให้สั้น กระชับรัด และได้ความชัดเจนเป็นข้อ ๆ ลงใน
แบบสอบถามนี้ ซึ่งแบ่งงานวิชาการออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการจัด
การเรียนการสอน ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการวัดและการประเมินผลการศึกษา

สภาพปัญหา - อุปสรรคในการปฏิบัติงานวิชาการ	ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานวิชาการ
<u>ด้านการบริหารหลักสูตร</u> 	
<u>ด้านการจัดการเรียนการสอน</u> 	

ปัญหา - อุปสรรคในการปฏิบัติงานวิชาการ	ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานวิชาการ
<u>ด้านการนิเทศการศึกษา</u> 	
<u>ด้านการวัดและการประเมินผลการศึกษา</u> 	

ขอขอบคุณที่กรุณาให้ความร่วมมือ
เฉลียว คายน

ผลการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2528

สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ

ความหมายของตัวเลขในช่อง "อำเภอ"

1 หมายถึง อำเภอเมืองศรีสะเกษ	5 หมายถึง อำเภอสิเกา
2 หมายถึง อำเภอกันตัง	6 หมายถึง อำเภอขามเฒ่า
3 หมายถึง อำเภอห้วยยอด	7 หมายถึง อำเภอวังวิเศษ
4 หมายถึง อำเภอปะเหลียน	

โรงเรียน	อำเภอ	คะแนนเฉลี่ยรวมทุกกลุ่มประสิทธิผลการเรียน	ลำดับที่	โรงเรียน	อำเภอ	คะแนนเฉลี่ยรวมทุกกลุ่มประสิทธิผลการเรียน	ลำดับที่
บ้านนาทอม	3	383.09	1	บ้านทุ่งตอ	3	361.06	14
บ้านขวนโปะ	4	376.15	2	บ้านทุ่งส้ม	3	360.54	15
บ้านนาชุมตะ	2	368.81	3	บ้านห้วยม่วง	4	360.34	16
บ้านลำตะ	3	367.83	4	บ้านพรุโต๊ะปลูก	6	360.16	17
บ้านเขากอบ	3	366.71	5	บ้านพรุจุก	3	359.96	18
วัดหาญ	4	363.99	6	วัดไตรสามัคคี	3	359.51	19
วัดนาพระยา	3	363.87	7	บ้านหนองบัวน้อย	3	358.94	20
บ้านหาซาม	4	363.52	8	บ้านหงส์สาร	4	358.06	21
อัมมาลตรัง	1	362.85	9	บ้านทุ่งคำลา	6	357.36	22
บ้านผายาง	3	362.23	10	บ้านไสตนว	5	357.18	23
วัดเขาปิ่น	3	361.98	11	บ้านหาดทรายขาว	2	356.58	24
บ้านหนองราโพ	3	361.76	12	บ้านหาดยาว	2	356.42	25
บ้านลานกระตัง	3	361.29	13	วัดเขา	3	356.02	26

โรงเรียน	อำเภอ	คะแนนเฉลี่ยรวม ทุกกลุ่ม ประจำปี- การศก	ลำดับ ที่	โรงเรียน	อำเภอ	คะแนนเฉลี่ยรวม ทุกกลุ่ม ประจำปี- การศก	ลำดับ ที่
บ้านคันทัน	5	355.79	27	บ้านเขาพระเสม็ด	3	349.15	48
บ้านทุ่งยาว	4	355.76	28	บ้านหัวหิน	2	349.29	49
บ้านไทรงาม	3	355.26	29	บ้านทุ่งมะขามป้อม	4	348.98	50
บ้านหนองม่วง	3	345.06	30	บ้านคลองขุย	3	348.90	51
บ้านสุโสะ	4	354.74	31	บ้านเกาะปราง	1	348.24	52
บ้านทุ่งเกาะฉนวน	6	354.26	32	บ้านห้วยเร้ง	1	347.77	53
บ้านสามแยก	4	354.21	33	บ้านโสนใหญ่	3	346.69	54
บ้านควรวีไล	4	353.94	34	บ้านหนองเจ้าภาพ	4	346.65	55
บ้านเกาะลิบง	2	353.42	35	บ้านควรวินทนิษฐาม	6	346.65	56
บ้านบางควน	4	352.96	36	วัดศรีรัตนาราม	4	346.59	57
บ้านคลองขุด	1	352.32	37	วัดคลองทรายขาว	6	346.54	58
วัดปากแฉก	3	352.17	38	บ้านยานตาขาว	6	346.51	59
วัดพิบูลทอง	6	352.09	39	บ้านควนหนองกก	3	346.42	60
วัดดอนเหนือ	3	352.00	40	วัดสิทธิโชค	3	346.10	61
บ้านนาเหนือ	2	351.73	41	บ้านหนองสองพี่น้อง	3	345.60	62
ตรังคสมบัติ 1	5	351.52	42	บ้านพระใหญ่	2	345.19	63
บ้านข่า	3	351.03	43	บ้านแหลม	4	345.02	64
บ้านทุ่งวางงาม	3	350.53	44	วัดโหละกลา	6	344.91	65
บ้านไทรบวง	3	350.42	45	บ้านทุ่งไทรทอง	4	344.40	66
บ้านหัวหิน	5	350.35	46	บ้านเกาะเคี่ยม	1	344.28	67
บ้านหนองบัว	3	349.52	47	บ้านหนองปรือ	3	344.25	68

โรงเรียน	อำเภอ	คะแนนเฉลี่ยรวม ทุกกลุ่ม ประจำปี การศึกษา	ลำดับ ที่	โรงเรียน	อำเภอ	คะแนนเฉลี่ยรวม ทุกกลุ่ม ประจำปี การศึกษา	ลำดับ ที่
บ้านต้นไทร	3	344.10	69	บ้านพระม่วง	2	340.87	90
วัดศรีวิหาร	3	343.99	70	วัดควนเมา	3	340.29	91
บ้านคลองมวน	3	343.90	71	บ้านนามิตรภาพที่ 174	4	339.89	92
บ้านทุ่งศาลา	3	343.90	72	บ้านคลองลู	2	339.75	93
วัดบางดี	3	343.76	73	บ้านทุ่ง	4	339.59	94
บ้านปากอ	3	343.40	74	บ้านมดตะนอย	2	339.32	95
วัดไพรสณฑ์	1	343.23	75	บ้านทามันโค	6	339.04	96
บ้านมอหิน	5	343.20	76	บ้านเขาหลัก	1	338.66	97
บ้านเหนือคลอง	3	343.19	77	บ้านปากปรน	4	338.56	98
บ้านนาทุ่ง	4	342.84	78	บ้านสุปะ	2	338.52	99
วัดสี่หาราษฎร์ศรีธา	2	342.65	79	บ้านทุ่งยางงาม	3	338.22	100
บ้านนายายหม่อม	6	342.15	80	บ้านนาทะเล	4	338.21	101
บ้านกันตังใต้	2	342.04	81	บ้านนาโคง	6	338.13	102
บ้านโพธิ์น้อย	3	341.96	82	วัดควนธานี	2	338.07	103
บ้านควนปริง	1	341.79	83	บ้านควนพญา	3	337.87	104
ทุ่งรวงทอง	4	341.45	84	บ้านควนตัง	3	337.68	105
บ้านทุ่งขี้เหล็ก	5	341.30	85	บ้านทุ่งนา	6	337.48	106
บ้านบางหมาก	2	341.26	86	บ้านแหลมมะขาม	5	337.21	107
วัดควนไทร	3	341.25	87	บ้านนาขือ	2	337.20	108
บ้านหนองไทร	1	340.94	88	บ้านลำช้าง	3	336.77	109
บ้านหลังเขา	2	340.92	89	บ้านโนควน	6	336.77	110

โรงเรียน	อำเภอ	คะแนนเฉลี่ยรวม ทุกกลุ่ม ประจำปี- การศ.	ลำดับ ที่	โรงเรียน	อำเภอ	คะแนนเฉลี่ยรวม ทุกกลุ่ม ประจำปี- การศ.	ลำดับ ที่
บ้านหนองชุมแสง	6	329.31	151	บ้านห้วยน้ำเย็น	3	326.31	171
บ้านหนองแสงใต้	2	329.29	152	บ้านควนยาง	6	325.76	172
วัดนาวง	3	329.14	153	วัดกาญจนบุรีรักษ์	3	325.62	173
บ้านโสมมะม่วง	3	328.77	154	บ้านนาเกลือ	2	325.44	174
บ้านบางนาว	7	328.70	155	บ้านลำพิกุล	6	325.31	175
ห้วยยอด(กิ่งวิทยา)	3	328.55	156	บ้านทุ่งลอม	3	325.19	176
บ้านเขาไม้แก้ว	6	328.40	157	บ้านหลังเขา	7	325.03	177
บ้านคลองโตน	7	328.27	158	บ้านวังหลาม	3	324.98	178
บ้านโตนง	7	328.13	159	บ้านโคกมะม่วง	1	324.97	179
วัดช่องทราย	6	328.08	160	วัดน่านอน	1	324.82	180
วัดราษฎร์นรินทร์	1	328.02	161	วัดชลวาปีวิหาร	6	324.65	181
บ้านทอนทาน	4	327.94	162	บ้านทุ่งลาย	2	324.38	182
บ้านควนงาข้าง	3	327.89	163	บ้านสายควน	5	324.37	183
บ้านไร่ใหญ่	3	327.39	164	บ้านน้ำราบ	2	324.33	184
บ้านไชยภักดิ์	7	327.36	165	บ้านหนองผักนึ่ง	4	324.25	185
บ้านลำภูรา	3	326.97	166	บ้านโคกทราย	2	324.24	186
บ้านน้ำพราย	3	326.90	167	บ้านลิพัง	4	324.24	187
บ้านไร่พรุ	1	326.86	168	บ้านมาหวี	4	323.59	188
บ้านแหลมส้อม	4	326.84	169	บ้านตมปรัง	7	323.57	189
บ้านควนเคี่ยม	6	326.75	170	วัดขุนลิษฐ์	1	323.25	190

โรงเรียน	อำเภอ	คะแนนเฉลี่ยรวม ทุกกลุ่ม ประจํา- การ	ลำดับ ที่	โรงเรียน	อำเภอ	คะแนนเฉลี่ยรวม ทุกกลุ่ม ประจํา- การ	ลำดับ ที่
วัดเขี้ยวชาญกิจ	1	322.89	191	วัดไทรทอง	1	319.46	212
บ้านหนอง	2	322.77	192	บ้านกลางนา	1	318.88	213
บ้านหนองหว้า	4	322.76	193	บ้านดอนเลี้ยว	3	318.79	214
บ้านควนอารี	3	322.70	194	วัดป่าปรน	4	318.78	215
บ้านหนองซุ่มแสง	7	322.65	195	บ้านควนยาม	6	318.58	216
วัดอัมพวัน	6	322.56	196	วัดโพธาราม	1	318.49	217
บ้านตะเสะ	4	322.44	197	บ้านคาน	1	318.48	218
บ้านหัวควน	4	322.12	198	บ้านเขาไม้แก้ว	5	318.35	219
บ้านหนองศรีจันทร์	3	321.89	199	บ้านนาป่า	1	318.33	220
วัดนิคมประทีป	1	321.81	200	บ้านป่าเต	2	318.13	221
บ้านตาประคุด	3	321.68	201	วัดเขาพระ	3	318.10	222
บ้านบางสัก	2	321.49	202	ทางิ้ว	3	318.06	223
หาดปากเมง	5	321.46	203	บ้านคลองลำปริง	1	317.89	224
บ้านคลองเต็ง	1	321.21	204	บ้านหนองขุ่น	3	317.81	225
บ้านโพรงจระเข้	6	330.92	205	บ้านกลิ้งกลอง	5	317.65	226
บ้านควนตะเคียน	7	320.76	206	บ้านโสบอ	3	317.31	227
บ้านหนองยายเหม็น	4	320.51	207	วัดควนวิเศษ	1	316.65	228
บ้านวังสมบูรณ์	3	320.44	208	บ้านเขาป่า	2	316.51	229
บ้านหนองซวด	6	320.40	209	วัดน้ำผุด	1	316.17	230
บ้านนาเมืองเพชร	5	320.04	210	บ้านทุ่งนา	1	316.08	231
บ้านไทรงาม	6	319.77	211	วัดไม้ฝาด	5	315.51	232

โรงเรียน	อำเภอ	คะแนนเฉลี่ยรวม ทุกกลุ่ม ประจำปี- การณ	ลำดับ ที่	โรงเรียน	อำเภอ	คะแนนเฉลี่ยรวม ทุกกลุ่ม ประจำปี- การณ	ลำดับ ที่
วัดจอมไตร	1	315.50	233	บ้านหามขปราง	3	311.95	254
บ้านหาคลอง	4	315.45	234	บ้านเกาะเตา	3	311.22	255
บ้านทุ่งปง	1	315.27	235	วัดเกาะมะม่วง	1	311.02	256
วัดหนองสุมาน	4	315.06	236	บ้านควนโตะทอง	6	310.91	257
บ้านแหลมไทร	5	314.72	237	บ้านควนสวรรค์	1	310.69	258
บ้านวังศิลา	4	314.65	238	บ้านนาโตะผิง	1	310.66	259
บ้านหนองยาว	2	314.32	239	บ้านไร่หลวง	1	309.70	260
บ้านบางยาง	1	314.28	240	บ้านตะครุฑ	2	309.60	261
บ้านโตน	5	314.17	241	บ้านห้วยไทร	1	308.89	262
บ้านตะเคียนหมฟ้า	2	313.90	242	บ้านหนองยวน	1	308.86	263
บ้านป่าแก	4	313.85	243	บ้านนาหิน	6	308.64	264
บ้านจิลิก	7	313.80	244	บ้านวังลำ	3	308.60	265
วัดเจริญธรรมเมือง	5	313.76	245	วัดธรรมาราม	1	308.44	266
บ้านหนองโตะ	4	313.16	246	บ้านหนองเรี่ย	1	308.41	267
บ้านทุ่งกอ	4	313.02	247	บ้านห้วยตอ	5	308.40	268
บ้านห้วยเหวียง	1	312.54	248	บ้านบางคางขาว	5	308.38	269
บ้านไร่ใหญ่	2	312.42	249	บ้านหมักหัก	4	308.07	270
บ้านเกาะเคี่ยม	2	312.42	250	บ้านบางคราม	7	307.92	271
บ้านหาดเลา	4	312.35	251	วัดน้ำฉา	7	307.72	272
บ้านโคกแก้ว	4	312.25	252	บ้านบางเป้า	2	307.40	273
บ้านหาดทรายทอง	4	312.23	253	บ้านช่อง	1	306.47	274

โรงเรียน	อำเภอ	คะแนนเฉลี่ยรวม ทุกกลุ่ม ประจำปี- การณ	ลำดับ ที่	โรงเรียน	อำเภอ	คะแนนเฉลี่ยรวม ทุกกลุ่ม ประจำปี- การณ	ลำดับ ที่
หาดสำราญ	4	306.33	275	บ้านหินคอกควาย	4	300.67	296
บ้านหวยลึก	1	306.06	276	บ้านโคกชะแง	1	300.11	297
บ้านควนโพธิ์	6	305.97	277	บ้านหวยไม้แก่น	6	299.68	298
บ้านบางหมากน้อย	2	305.67	278	บ้านแม่บะชาม	1	299.13	299
บ้านโคกมะม่วง	1	305.62	279	บ้านทอนปลา	6	298.84	300
วัดเขาวิเศษ	7	305.25	280	บ้านผมเค้น	5	298.41	301
บ้านปากหวย	1	305.23	281	บ้านฉางหลาง	5	297.28	302
บ้านควนสระแก้ว	1	305.03	282	บ้านทุ่งใหญ่	7	296.99	303
บ้านหนองคลา	7	304.97	283	บ้านยางงาม	1	296.75	304
บ้านควนแดง	2	304.46	284	วัดทุ่งหินผุด	1	296.50	305
บ้านวัดกลาง	1	304.10	285	บ้านหวยไทร	5	296.48	306
บ้านนาละหาน	1	303.63	286	วัดควน	1	295.61	307
มิตรภาพที่ 31	1	303.30	287	บ้านปากสุหระ	7	295.36	308
วัดนางประหลาด	1	302.91	288	บ้านปากคลอง	6	295.28	309
บ้านยูงงาม	6	302.66	289	วัดสันติวัน	1	295.01	310
วัดสาริการาม	1	302.21	290	วัดเขาแก้ว	5	293.68	311
วัดแจ้ง	1	301.91	291	วัดหนองเบ็ด	6	239.14	312
บ้านปากไผ	1	301.83	292	บ้านเขาโอน	7	292.67	313
วัดควนนิมิตรติลา	6	301.71	293	บ้านทุ่งยาง	7	289.48	314
บ้านบางพระ	7	301.44	294	บ้านไทรทอง	5	288.50	315
บ้านท่าส้ม	2	300.94	295	บ้านนาเขา	7	287.43	316

โรงเรียน	อำเภอ	คะแนนเฉลี่ยรวม ทุกกลุ่ม ประจำปี- การณ	ลำดับ ที่	โรงเรียน	อำเภอ	คะแนนเฉลี่ยรวม ทุกกลุ่ม ประจำปี- การณ	ลำดับ ที่
วัดห้วยนาง	3	287.22	317	บ้านเกาะปึก	1	278.01	323
วัดประสาธน์ารุง	6	287.10	318	บ้านโคกทราย	6	277.92	324
วัดพิบูลลอย	1	284.45	319	วัดช่องเปี่ยมราษฎร์	1	270.36	325
บ้านท่าเล	1	282.94	320	บ้านช่องลม	7	268.30	326
บ้านไร่ออก	5	282.20	321	วัดควนสันวล	1	264.68	327
กมลศรี	5	281.49	322				

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
กับผลการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2528
สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดตรัง

บทคัดย่อ

ของ

เฉลียว คิณ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

ธันวาคม 2530

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง ปีการศึกษา 2528 เพื่อหา
ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา กับผลการ
ประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในสังกัดเดียวกัน และปีการศึกษาเดียวกัน
และเพื่อทราบสภาพปัญหา - อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหาร
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในปีการศึกษา 2528 จำนวน
ทั้งสิ้น 310 คน ในการรวบรวมข้อมูล ใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง สอบถามผู้บริหาร
โรงเรียนประถมศึกษาเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานวิชาการของตนใน 4 ด้าน คือ ด้าน
การบริหารหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศการศึกษา และด้าน
การวัดและการประเมินผลการศึกษา เมื่อรวบรวมข้อมูลได้แล้วจึงดำเนินการวิเคราะห์
โดยคำนวณหาค่าเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำมาทดสอบหาความสัมพันธ์กับ
ผลการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้ค่าวิกฤตจากตารางทดสอบค่า
สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการศึกษาพบว่า การปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
ทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า การปฏิบัติงานวิชาการด้านการวัด
และการประเมินผลการศึกษา อยู่ในระดับมาก และมากกว่าทุกด้าน รองลงมา ได้แก่ ด้านการ
จัดการเรียนการสอน ซึ่งอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ส่วนด้านการบริหารหลักสูตร และด้าน
การนิเทศการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง โดยปฏิบัติงานด้านการนิเทศการศึกษา น้อยกว่า
ทุกด้าน และเมื่อนำค่าเฉลี่ยของระดับการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนไปหา
ความสัมพันธ์กับผลการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน
พบว่า การปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถม
ศึกษาจังหวัดตรัง ไม่มีความสัมพันธ์กับผลการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ปีการศึกษา 2528 ในสังกัดเดียวกัน

สำหรับปัญหา - อุปสรรค ในการปฏิบัติงานวิชาการนั้น ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดตรัง ระบุว่า มีประเด็นปัญหา - อุปสรรค เกี่ยวกับการขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องหลักสูตร หลักสูตรมีเนื้อหามากเกินไป ขาดเอกสารเกี่ยวกับหลักสูตรและคู่มือการนิเทศ ผู้บริหารโรงเรียนไม่ค่อยมีความรู้ทางวิชาการเท่าที่ควร ขาดความรู้และทักษะในการนิเทศ มีการกิจอื่น ๆ อีกมาก ไม่ค่อยมีเวลาควบคุมดูแลและนิเทศภายในอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ขาดอัตรากำลังครู ครูมีงานอื่นหลายท่านไม่สามารถสอนได้ทุกวิชา ขาดวัสดุอุปกรณ์และขาดทักษะในการจัดทำเครื่องมือวัดผลและประเมินการศึกษา และผู้บริหารโรงเรียนได้เสนอแนะให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องปรับปรุงเนื้อหาของหลักสูตรให้น้อยลงและเหมาะสมกับท้องถิ่น ควรจัดอบรมผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับหลักสูตรและการนิเทศภายในอย่างน้อยปีละครั้ง ควรลดภารกิจด้านอื่น ๆ ทั้งของผู้บริหารโรงเรียนและของครูผู้สอนให้น้อยลง จัดหาอัตรากำลังครูและเจ้าหน้าที่ให้โรงเรียนเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เพื่อจะได้ปฏิบัติงานวิชาการกันได้อย่างเต็มที่ รวมทั้งจัดหาเอกสารเกี่ยวกับหลักสูตร คู่มือการนิเทศวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นให้เพียงพอแก่การจัดการเรียนการสอน และการวัดและการประเมินผลการศึกษา

A STUDY OF CORRELATIONS BETWEEN THE PERFORMANCE IN ACADEMIC AFFAIRS
BY PRIMARY SCHOOL PRINCIPALS AND THE RESULTS OF EVALUATION OF
GRADE 6 STUDENTS' QUALITY IN 1985 ACADEMIC YEAR
UNDER THE OFFICE OF TRANG PROVINCIAL
PRIMARY EDUCATION

AN ABSTRACT
BY
CHALIW DEEYUEN

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree
at Srinakharinwirot University
Songkhla Campus
February 1987

This research aimed at studying levels of performance in academic affairs among primary school principals under the jurisdiction of the Office of Trang Provincial Primary Education during the 1985 academic year, at finding out relations between the performance in academic affairs by primary school principals and the results of evaluation of the quality of Prathom 6 (grade 6) students under the same jurisdiction in the same academic year, and at bringing out problems, handicaps, and suggestions pertaining to the performance in academic affairs by the said principals.

The research population consisted of 310 primary school principals on duty during the 1985 academic year. For data collection, a questionnaire designed by the researcher was used to elicit information from the principals about their performance in academic affairs in four areas, namely, curriculum administration, instructional operations, educational supervision, and educational measurement and evaluation. Upon completion of data collection, the data were analyzed for means and standard deviations, and subsequently tested for correlations with the results of evaluation of the students' quality by means of critical values from Pearson's Table of Correlations.

It was found that the performance in academic affairs by primary school principals was at high level in all four areas. In individual areas it was found that educational measurement and evaluation was performed at high level, higher than the other areas. Next was the area of instructional operations, also at high level. At medium level were curriculum administration and educational supervision, the latter being the lowest. In terms of correlations, it was found that the performance in academic affairs by the primary school principals bore no relation to the results of evaluation of the students' quality.

As for problems and handicaps in academic operations, the principals indentified lack of grasp of curriculum matters, overdensity of curriculum contents, lack of reference material on curriculum and

supervision manual, school principals' lack of desired academic competence, lack of supervisory knowledge and skill, inadequate opportunity for serious and sustained internal supervision as a result of unremitting demands by other functions, shortage of positions for teachers, overburdening of teachers with non-teaching assignments, teachers' incapability to teach all subjects, insufficiency of supplies and equipment, and lack of skill in constructing an instrument for educational measurement and evaluation. It was suggested by the principals that agencies concerned revise curriculum contents for a better fit in terms of quantity and locality, that a conference be held for school principals at least once a year on curriculum and internal supervision, that school principals and teachers be relieved of extraneous duties, that additional positions for teachers and other personnel be provided for schools to achieve full-scale academic operations, and that procurement be effected of reference material on curriculum, supervision manuals, and essential supplies and equipment for instruction and educational measurement and evaluation.